

The Holy See

VITA CONSECRATA

II. János Pál pápa

szinódus utáni apostoli buzdítása a püspökökhöz és papokhoz a szerzetesrendekhez és szerzetesi kongregációkhoz, az apostoli élet társaságaihoz, a világi intézményekhez és minden hívőhöz az Istennek szentelt életről és annak küldetéséről az Egyházban és a világban

TARTALOMJEGYZÉK

1. BEVEZETÉS
2. Hála az Istennek szentelt életért
3. Az Istennek szentelt élet - az Egyháznak szóló ajándék
4. A szinódus eredményeinek összefoglalása
5. A Szentlélek működése az Istennek szentelt élet különböző formáiban
6. A monasztikus élet Keleten és Nyugaton
7. A szüzek rendje, remeték és özvegyek
8. A teljesen szemlélődő intézmények
9. Az apostolkodó szerzetesi élet
10. A világi intézmények
11. Az apostoli élet társaságai
12. Az Istennek szentelt élet új formái
13. A jelen apostoli buzdítás célja

I. FEJEZET

A SZENTHÁROMSÁG MEGVALLÁSA

A MEGSZENTELT ÉLET KRISZTOLÓGIAI ÉS SZENTHÁROMSÁGOS FORRÁSAINÁL

14. A színeváltozásban megdicsőült Krisztus képe
15. „ És elváltozott a szemük láttára”
16. „ Ez az én szeretett Fiam: őt hallgassátok!”

I. A SZENTHÁROMSÁG DICSŐSÉGÉRE

17. Az Atyától az Atyához: Isten kezdeményezése
18. A Fiú által: Krisztus nyomában járva
19. A Lélekben: a Lélektől megszenteltetve
20. Az evangéliumi tanácsok a Szentháromság ajándékai
21. A Szentháromság életének tükröződése az evangéliumi tanácsokban
22. Krisztushoz hasonlóan az Isten országának szentelve

II. HÚSVÉT ÉS A BETELJESEDÉS KÖZÖTT

23. A Tábor hegyétől a Kálváriáig
24. Az Istennek szentelt élet húsvéti jellege
25. Krisztus tanúi a világban
26. Az Istennek szentelt élet eszkatologikus jellege
27. Tevékeny várakozás: elkötelezettség és virrasztás
28. Szűz Mária az Istennek szenteltség és a követés példaképe

III. AZ EGYHÁZBAN ÉS AZ EGYHÁZÉRT

29. „ Jó nekünk itt lennünk”: az Istennek szentelt élet az Egyház misztériumában
30. Új és különleges Istennek szenteltség
31. A keresztény életformák különbségei és kapcsolatai
32. Az Istennek szentelt élet különleges értéke
33. Tanúságtétel a boldogságok evangéliumáról
34. A Menyasszony-Egyház eleven képe

IV. A SZENTSÉG LELKÉTŐL VEZÉRELTEN

35. „ Színeváltozott” létezés: meghívás az életszentségre
36. Hűség a karizmához
37. Kreatív hűség
38. Imádság és aszkézis: lelki harc
39. Az életszentség elősegítése
40. „ Keljetek föl, ne féljete!”: megújított bizalom

II. FEJEZET

A TESTVÉRISÉG JELE

AZ ISTENNEK SZENTELT ÉLET MINT A KÖZÖSSÉG JELE AZ EGYHÁZBAN

I. MARADANDÓ ÉRTÉKEK

41. A Szentháromság képmására
42. Testvéri élet a szeretetben
43. A tekintély feladata
44. Az idők szerepe
45. Az apostoli közösség képmására
46. Sentire cum Ecclesia
47. Testvériség az egyetemes Egyházban
48. Az Istennek szentelt élet és a részegyház
49. Termékeny és rendezett egyházi közösség
50. Folyamatos, szeretettel áthatott dialógus
51. Testvériség egy megosztott és igazságtalan világban
52. Közösség a különféle intézmények között
53. Az összehangolás szervei
54. Közösség és együttműködés a világi Krisztus-hívőkkel
55. Megújult lelki és apostoli energiáért
56. Önkéntes és társult világi Krisztus-hívők
57. A nő méltósága és szerepe az Istennek szentelt életben
58. A női jelenlét és tevékenység új távlatai

II. A SZENTLÉLEK FOLYAMATOS MŰKÖDÉSE: HŰSÉG A MEGÚJULÁSBAN

59. A klauzúrában élő apácák
60. A szerzetes testvérek
61. A vegyes intézmények
62. Az evangéliumi élet új formái

III. PILLANTÁS A JÖVŐBE

63. Nehézségek és távlatok
64. A hivatásgondozás föllendülése
65. Az alapképzés feladatai
66. A nevelők és nevelőnők műve
67. Közösségi és apostoli képzés
68. Egy átfogó és korszerű képzési terv (ratio) szükségessége
69. A folyamatos továbbképzés
70. A hűség dinamizmusában
71. A folyamatos továbbképzés természete

III. FEJEZET

A SZERETET SZOLGÁLATA

AZ ISTENNEK SZENTELT ÉLET ISTEN VILÁG IRÁNTI SZERETETÉNEK BIZONYSÁGA

- 72. A küldetésre konszekrálva
- 73. Isten és az ember szolgálatában
- 74. Egyházi együttműködés és apostoli lelkiesség

I. MINDVÉGIG KITARTÓ SZERETET

- 75. Krisztus szívével szeretni
- 76. Az Istennek szentelt élet különleges hozzájárulása az evangelizáláshoz
- 77. Az első evangelizálás: Krisztust hirdetni a nemzeteknek
- 78. Jelen lenni a Föld minden szögletében
- 79. Krisztus hirdetése és az inkulturáció
- 80. Az Istennek szentelt élet inkulturációja
- 81. Az új evangelizálás
- 82. A szegények előnyben részesítése és az igazságosság támogatása
- 83. Gondoskodás a betegekről

II. PRÓFÉTAI TANÚSÁGTÉTEL A NAGY KIHÍVÁSOKKAL SZEMBEN

- 84. Az Istennek szentelt élet prófétasága
- 85. Az Istennek szentelt élet prófétaságának jelentősége a mai világ számára
- 86. Hűség a vértanúsáig
- 87. Az Istennek szentelt élet nagy kihívásai
- 88. Az Istennek szentelt tisztaság kihívása
- 89. A szegénység kihívása
- 90. Az evangéliumi szegénység a szegények szolgálatában
- 91. A szabadság kihívása az engedelmisségben
- 92. Közösen teljesíteni az Atya akaratát
- 93. Határozott elkötelezettség a lelki élet mellett
- 94. Isten szavát hallgatva
- 95. Közösségben Krisztussal

III. A KÜLDETÉS NÉHÁNY TERÜLETE

- 96. Jelenlét a nevelés világában
- 97. Megújult elkötelezettség szükségessége a nevelés területén
- 98. A kultúra evangelizálása
- 99. Jelenlét a tömegtájékoztatásban

IV. DIALÓGUSRA TÖREKEDVE MINDENKIVEL

- 100. A keresztények egységének szolgálatában
- 101. Az ökumenikus dialógus formái
- 102. A vallások közötti dialógus
- 103. A lelkiesség válasza a Szent keresésére és az Isten utáni vágyra

BEFEJEZÉS

104. [Az ingyenesség túláradása](#)
105. [Az Istennek szentelt élet Isten országának szolgálatában](#)
106. [A fiatalokhoz](#)
107. [A családokhoz](#)
108. [A jóakarató férfiakhoz és nőkhez](#)
109. [Az Istennek szentelt személyekhez](#)
110. [A jövőbe tekintve](#)
111. [Imádság a Szentháromsághoz](#)
112. [Szűz Mária segítségül hívása](#)

Jegyzetek

BEVEZETÉS

1. Az Istennek szentelt élet, mely mélyen az Úr Krisztus példájában és tanításában gyökerezik, az Atyaisten ajándéka Egyházának a Szentlélek által. Az evangéliumi tanácsok vállalásával *Jézus személyének lényeges vonásai* – a szüzesség, a szegénység és az engedelmesség – *sajátos és állandó jelleggel „láthatóvá” válnak* a világban, és a hívők tekintetét ráirányítják Isten Országának arra a misztériumára, mely már jelen van és hat a történelemben, de mennyei beteljesedését még várja.

Évszázadokon át mindig voltak férfiak és nők, akik az Atya hívását és a Lélek indítását követték, és a Krisztus-követés e sajátos útját választották, hogy „osztatlan” szívvel adják oda magukat Krisztusnak (1Kor 7,34). Mint az apostolok, ők is elhagytak mindent, hogy Nála maradjanak, és Hozzá hasonlóan Isten és a testvérek szolgálatára szenteljék magukat. Ezzel hozzájárultak ahhoz, hogy az Egyház misztériuma és küldetése

a lelki és apostoli élet sokféle, Szentlélektől kapott kegyelmi ajándéka által nyilvánvalóvá váljék, ugyanakkor közreműködtek a társadalom megújításában is.

Hála az Istennek szentelt életért

2. Az Egyházban annyira fontos az Istennek szentelt élet szerepe, hogy elhatároztam, szinódust hívok össze jelentőségének és – tekintettel a küszöbön álló harmadik évezredre – távlatainak elmélyítésére. Azt akartam, hogy a szinódus ülésein a szinódusi atyák mellett sokan vegyenek

részt az Istennek szentelt személyek közül is a közös tanácskozásokon.

Valamennyien ismerjük a gazdagságot, melyet az Istennek szentelt élet ajándéka a maga sokféle karizmájával és intézményével az egyházi közösség számára jelent. *Közösen adjunk hálát Istennek* a szemlélődő és apostolkodó szerzetesrendekért és szerzetesi intézményekért, az apostoli élet közösségeiért, a világi intézményekért és az Istennek szentelt személyek más csoportjaiért, valamint mindazokért, akik szívük mélyén különlegesen átadták magukat Istennek.

A szinóduson kézzelfogható volt az Istennek szentelt élet világméretű elterjedése és jelenléte az egyházakban szerte a földön. Serkenti az evangelizáció kibontakozását a világ különböző régióiban és kíséri azt azokon a helyeken, ahol nem csupán szívesen fogadják a külföldről betelepülő intézményeket, hanem sokféle formában új kezdeményezések is születnek.

Jóllehet az Istennek szentelt élet intézményei a Föld bizonyos tájain nehéz korszakot élnek át, másutt ugyanakkor csodálatos életerőről tanúskodnak, s ezzel bizonyítják, hogy az Isten iránti teljes odaadás Krisztusban minden nép kultúrájával és történelmével összeegyeztethető. Az Istennek szentelt élet nem is csak a katolikus Egyházban virágzik; különösen eleven az ortodox egyházakban, s ezek megjelenésének egyik lényeges mozzanata; még a reformációból eredő egyházakban és egyházi közösségekben is születnek vagy újjászületnek bizonyos formái annak jeléül, hogy Krisztus tanítványainak közös kegyelmi ajándékáról van szó. Ennek fölismeréséből ösztönzést nyer az ökumené, mely táplálja a keresztények közötti egyre tökéletesebb közösség utáni vágyat, hogy „higgyen a világ” (Jn 17,21).

Az Istennek szentelt élet – az Egyháznak szóló ajándék

3. Az Istennek szentelt élet világméretű jelenléte és tanúságtételének evangéliumi jellege teljes világossággal mutatja – ha ezt egyáltalán bizonyítani kell –, hogy *nem elszigetelt peremjelenséggel* állunk szemben, hanem olyan valósággal, mely az egész Egyházat érinti. A püspökök ismételten megállapították a szinóduson, hogy „*a mi ügyünkről*” van szó.[1] Valóban, az Egyház küldetését tekintve az *Istennek szentelt élet* döntő jelentőségű, mert „a keresztény hivatás benső természetét jeleníti meg”, [2] és a Menyasszony-Egyház törekvését fejezi ki egyetlen Vőlegényével való egyesülésre.[3] A szinóduson többször is megállapítást nyert, hogy az Istennek szentelt élet nemcsak a múltban jelentett segítséget és támogatást az Egyháznak, hanem ma is és a jövőben is drága és nélkülözhetetlen ajándék Isten népe számára, mert nagyon mélyen hozzátartozik életéhez, szentségéhez és küldetéséhez.[4]

A jelenlegi nehézségek, melyekkel a Föld különböző részein sok intézménynek szembe kell néznie, nem támaszthatnak kétséget afelől, hogy az evangéliumi tanácsok vállalása *az egyházi élet integrális részét alkotja*, és értékes indításokat ad az evangélium egyre következetesebb megvalósításához.[5] Támadhatnak újabb formák a történelem folyamán, de nem változik meg soha a döntés lényege, mely az Úr Jézus szeretetéből fakadó radikális odaadásban mutatkozik

meg Őiránta és Őbenne minden ember iránt. *A keresztény nép erre a bizonyosságra támaszkodik továbbra is*, mely századokon át az emberek megszámlálhatatlan sokaságot indította bátor elhatározásra, tudván, hogy ezen embereknek nagylelkűségéből hathatós segítséget nyerhet a mennyei haza felé vezető úton.

A szinódus eredményeinek összefoglalása

4. A Püspöki Szinódus rendes általános ülése – mely azért ült össze, hogy „az Istennek szentelt élet és ennek küldetése az Egyházban és a világban” témáról tanácskozzék – óhajának megfelelően jelen apostoli buzdításomban közzé akarom tenni a szinódus eredményeit.[6] És minden hívőnek – püspököknek, papoknak, diakónusoknak, szerzeteseknek és világi Krisztus-hívőknek – és mindazoknak, akik hajlandók meghallgatni, szeretném megmutatni azokat a csodákat, melyeket az Úr ma is művelni akar az Istennek szentelt élet által.

A világi Krisztus-hívőkkel és a papsággal foglalkozó szinódusok után ez a szinódus lezárja azoknak a sajátos életállapotoknak a témakörét, melyekkel az Úr Jézus Egyházát megajándékozta. Jóllehet a II. Vatikáni Zsinat bemutatta az egyházi közösség nagy valóságát, melyben az összes kegyelmi adomány együttműködik Krisztus testének építésében és az Egyház világhoz szóló küldetésének teljesítésében, az utóbbi években egyre inkább megmutatkozott annak szüksége, hogy világosabban meghatározzák a *különböző életállapotok identitását*, hivatását és különleges feladatát az Egyházban.

Az Egyházon belüli közösség nem egyformaság, hanem a Lélek ajándéka, mely a karizmák és az életállapotok sokféleségét is áthatja. Ezek az életállapotok annál hasznosabbak az Egyház és küldetése szempontjából, minél következetesebben ragaszkodnak identitásukhoz. A Léleknek ugyanis minden ajándéka arra szolgál, hogy az egyre erősödő testvériség és küldetés gyümölcsöt teremjen az Úrnak.[7]

A Szentlélek működése az Istennek szentelt élet különböző formáiban

5. Hogyan ne emlékeznénk a Szentlélek iránti hálával *az Istennek szentelt életnek a történelemben eddig megjelent sokféle formájára*, melyeket Ő támasztott és az Egyházban mind a mai napig jelen vannak? Úgy jelennek meg előttünk, mint egy sokágú fa,[8] melynek gyökerei mélyen az evangéliumba nyúlnak, s mely az egyháztörténelem minden korszakában bőséges gyümölcsöt terem. Milyen csodálatos gazdagság! A szinódus befejezésekor magam is szükségesnek tartottam hangsúlyozni az Egyház történetének ezen állandó elemét: a rendalapítók és rendalapítónők sokaságát, azoknak a szent férfiaknak és nőknek a seregét, akik az evangélium radikalizmusával, valamint a testvérek, főleg a szegények és betegek szolgálatával döntöttek Krisztus mellett.[9] Épp e szolgálatban válik nyilvánvalóvá, hogy az Istennek szentelt élet az Isten és a felebarát iránti *szerelem kettős parancsának szoros egységét* mutatja meg.

A szinódus szólt a Szentlélek e folytonos tevékenységéről, mely a századok folyamán a karizmák sokasága által kibontakoztatta az evangéliumi tanácsok gazdag megvalósulását, s ily módon is megjelenítette az Egyházban és a világban, a térben és az időben Krisztus misztériumát.

A monasztikus élet Keleten és Nyugaton

6. A katolikus keleti egyházak szinódusi atyái és a többi keleti egyház képviselői fölszólalásaikban hangsúlyozták *a monasztikus élet evangéliumi értékeit*,^[10] amely élet már az ősegyházban megjelent, és országaikban, főként az ortodox egyházakban ma is elevenen él.

Az Egyházban az első századoktól fogva voltak férfiak és nők, akik arra éreztek hivatást, hogy a megtestesült Ige szolgálai állapotát utánozzák, és követni kezdték Őt oly módon, hogy követelményeinek – melyek a keresztség alapján az Ő halálának és föltámadásának húsvéti misztériumában való részesedésből következnek – különleges és radikális módon a szerzetesi hivatásban tettek eleget. Miközben így kereszthordozókká (*szttaurofóroi*) váltak, kötelességüknek érezték, hogy a Lélek-hordozókká (*pneumatofóroi*) váljanak, valóban lelki férfiakká és nőkké, akik képesek arra, hogy a dicsőítés és a szüntelen kérő imádság, az aszketikus gyakorlatok és a szeretet cselekedetei által titokzatos módon gazdagítsák a történelmet.

A keleti szerzetesség – azzal a szándékkal, hogy Isten végleges színelátásának várásával átformálja a világot és az életet – előnyben részesíti a megtérést, az önmegtagadást, a szívbeli töredelmet; a hészükhia, azaz a belső béke keresését; a szüntelen imádságot, a böjtöt és az éjszakai virrasztást, a lelki harcot és hallgatást, az Úr jelenléte fölötti húsvéti örömet és végső eljövételének várását, az önátadást és a vagyonról való lemondást, ahogy ezt egy kolostor szent közösségében vagy a remeteség magányában megélik.^[11]

Nyugaton is gyakorlat volt a monasztikus élet az első századoktól kezdve, és sokféle formát öltött mind a kolostorokban, mind a remeteségekben. Mai, elsősorban Szent Benedek által ihletett formájában a nyugati szerzetesség sok férfi és nő öröksége, akik elfordultak a világi élettől, Istent keresték és neki szentelték magukat azáltal, hogy „Krisztus szeretetének semmit sem helyeztek elébe”.^[12] A mai szerzetesek is azon fáradoznak, hogy *összhangot teremtsenek belső életük és a munkájuk között* azáltal, hogy az evangélium szerint törekszenek megváltoztatni szokásaikat, engedelmesek, állhatatosak, buzgó odaadással elmélkednek az Igéről (*lectio divina*), s részt vesznek a liturgiában és az imádságban. A kolostorok régen is az Egyház szívügye voltak, ma is azok, a világban pedig sokatmondó jelei a közösségnek, kívánatos tartózkodási helyek azok számára, akik Istent és a lélek igazságait keresik; a hit iskolái, valamint a tudomány, a dialógus és az emberi a kultúra műhelyei az egyházi élet gyarapítására és a földi város építésére is, mindaddig, amíg a mennyei város föl nem ragyog.

A szüzek rendje, remeték és özvegyek

7. Örömet és reményt fakaszt látnunk, hogy ma újjáéled a *szüzek ősi rendje*, melyről a keresztény közösségek az apostoli időktől kezdve tanúskodnak.[13] A szentelés által, melyet a megyéspüspök végez, különleges kapcsolatba lépnek az Egyházzal, melynek szolgálatára odaadják magukat akkor is, ha továbbra is a világban maradnak. Akár egyedül, akár közösségben élnek, *páratlan eszkatologikus képmásai ők az égi menyasszonynak és az eljövendő életnek*, melyben az Egyház a maga teljességében fogja élni szeretetét Vőlegénye, Krisztus iránt.

A remeteként élő férfiak és nők – akár régi szerzethez vagy új intézményekhez tartoznak, akár közvetlenül a megyéspüspök joghatósága alatt állnak –, a világtól való belső és külső elkülönülésük által bizonyítják a jelen valóság mulandó voltát, s böjtölésük és bűnbánatuk által megmutatják, hogy nemcsak kenyérral él az ember, hanem Isten igéjével is (vö. *Mt 4,4*). Egy ilyen „pusztában” folyó élet kihívás a hozzájuk hasonlók és az egész egyházi közösség felé, hogy *soha ne tévesszük szem elől a legfőbb hivatást*, tudniillik, hogy mindig az Úrral legyünk.

Az *özvegy asszonyok* apostoli kortól ismert Istennek szentelése (vö. *1Tim 5,5.9--10; 1Kor 7,8*) újra gyakorlat, s ennek megfelelően az özvegy férfiaké is.[14] Az örökös tisztasági fogadalommal ezek a személyek Isten országának jeleként Istennek szentelik magukat, hogy imádságban és az Egyház szolgálatában éljenek.

A teljesen szemlélődő intézmények

8. Azok a férfi és női intézmények, amelyek kizárólagosan szemlélődő életet folytatnak, az Egyház számára öröm és mennyei kegyelmek forrásai. Ezen intézmények tagjai életükkel és küldetésükkel Krisztust utánozzák, aki fölment a hegyre, hogy imádkozzon; tanúságot tesznek Isten történelem fölötti uralmáról és elővételezik az eljövendő dicsőséget.

A magányban és a csendben egész életüket és tevékenységüket Isten szemlélésére fordítják Isten igéjének hallgatása, a liturgia ünneplése, a személyes aszkézis és imádság, az önmegtagadások és a testvéri szeretetközösség által. Így az egyházi közösség előtt egyedülálló tanúságot tesznek az Egyház Ura iránti szeretetéről, és titokzatos apostoli termékenységgel járulnak hozzá Isten népének növekedéséhez.[15]

Ezért jogos az óhaj, hogy a szemlélődő élet különböző formái – mint az evangéliumba gyökerezés kifejeződései – *jobban terjedjenek a fiatal egyházakban*, főleg a világnak azon részein, ahol más vallások vannak többségben. Ez lehetővé teszi majd a tanúságtételt a keresztény aszkézis és misztikus tanítás hagyományának erejéről, és segíteni fogja a vallások közti dialógust is.[16]

Az apostolkodó szerzetesi élet

9. Nyugaton századok folyamán a szerzetesi élet sok más formája is fölvirágzott, melyekben

férfiak és nők megszámlálhatatlan sokasága, lemondva a világról, az evangéliumi tanácsok nyilvános vállalásával Istennek szentelte magát – egy sajátos karizmának megfelelően és a közös élet valamely állandó formájában[17] – *Isten népe sokféle apostoli szolgálatára*. Ilyenek például a reguláris kanonokok különféle családjai, a koldulórendek, a reguláris klerikusok, s általában azok a férfi és női szerzetesi kongregációk, melyek apostolkodásnak, missziós tevékenységnek és a keresztény szeretet sokféle megnyilvánulásának szentelik magukat.

Csodálatosan sokszínű a tanúságtétel, melyben azok az ajándékok tükröződnek, melyeket Isten a rendalapítóknak és rendalapítónőknek adott, s ők, mert engedelmeskedtek a Szentlélek indításának, értelmezni tudták az idők jeleit, és megvilágosult lélekkel válaszolni tudtak az újra meg újra jelentkező kihívásokra. Példájuk nyomán sokan mások is próbálták szóval és tettel megvalósítani életükben az evangéliumot, hogy Jézus eleven jelenlétét – aki a szó legszorosabb értelmében az Atya Megszenteltje és Apostola – ismét megmutassák a maguk korának. Az Istennek szentelt életet élő személyeknek mindig és mindenütt Krisztust, az Urat kell példaképüknek tekinteniük azáltal, hogy imádsággal ápolják magukban az Ő érzületét (vö. *Fil 2,5--11*), hogy egész életüket apostoli lelkület hassa át, és minden apostoli tevékenységük telve legyen szemlélődéssel.[18]

A világi intézmények

10. A Szentlélek, a különféle ajándékok csodálatos mestere, napjainkban *az Istennek szentelt élet új formáit hívta létre*, mintha a Gondviselés tervének megfelelően eleget akarna tenni az új követelményeknek, melyekkel az Egyház ma küldetése teljesítése közben a világban találkozik.

Világi intézményeken elsősorban azokat értjük, melyeknek tagjai *Istennek szenteltségüket a világban élve* az evangéliumi tanácsok vállalásával evilági struktúrák közepette akarják megélni, hogy ily módon a kulturális, gazdasági és politikai életben a bölcsesség kovásza és a kegyelem tanúi legyenek. A világi állapot és a szerzetesi Istennek szenteltség rájuk jellemző összekapcsolásával akarják *bevinni a társadalmi életbe Krisztus országának új erőit*, hogy a boldogságok erejével belülről alakítsák át a földkerekséget. Így, miközben a teljes Istenhez tartozás egészen szabaddá teszi őket Isten szolgálatára, törekvésük a mindennapos környezetben a Lélek hatására hozzájárul ahhoz, hogy a világi dolgokat evangéliumi lelkület hassa át. A világi intézmények ezáltal sajátos karizmáiknak megfelelően hozzájárulnak ahhoz, hogy az Egyház kifejezetten jelen tudjon lenni a társadalomban.[19]

A klerikus világi intézmények – melyekben papok egyházmegyei presbitériumhoz tartoznak akkor is, ha némelyikük saját intézményükbe tartozását jogilag elismerték – egy sajátos karizmának megfelelő módon Krisztusnak szentelik magukat az evangéliumi tanácsok vállalásával. Az őket befogadó intézmény lelki gazdagságában nagy segítséget találhatnak ahhoz, hogy papságukat sajátos lelkiséggel éljék, s az apostoli közösség és a nagylelkűség serkentői legyenek a paptestvérek között.

Az apostoli élet társaságai

11. Külön említést érdemelnek továbbá *az apostoli élet társaságainak* férfi és női változatai, azaz azok az életközösséget alkotó társaságok, melyek sajátos módon szolgálnak egy különleges apostoli vagy missziós célt. Sok ilyen társaság tagjai az Egyház által hivatalosan elismert fogadalmat tesznek kifejezetten az evangéliumi tanácsokra. De Istennek szenteltségük sajátos volta ebben az esetben is megkülönbözteti őket a szerzetesrendektől és a világi intézményektől. Meg kell őrizni és támogatni kell ezen életforma sajátosságát, mely a legutóbbi évszázadokban főként a felebaráti szeretet területén és a misszionálásban az apostolkodás és az életszentség oly sok gyümölcsét hozta.[20]

Az Istennek szentelt élet új formái

12. Az Egyház örök fiatalsága ma is megmutatkozik: a II. Vatikáni Zsinat utáni évtizedekben *az Istennek szentelt élet új és megújított formái* jelentek meg. Sok esetben olyan intézményekről van szó, melyek ugyan hasonlóak a már meglévőkhöz, de új lelkeségi és apostoli kezdeményezésekből születtek. Életképességüket az egyházi tekintélynek kell megvizsgálnia, melynek feladata, hogy bizonyítsa a célkitűzés hitelességét, és elkerülje a nagyon hasonló intézmények szaporodását, ami a szétaprózódás veszedelmével jár. Más esetekben korábban nem létezett, eredeti kezdeményezésekről van szó, melyek keresik identitásukat az Egyházban, és várják a hivatalos elismerést a Szentszéktől, melyre egyedül tartozik a végső döntés.[21]

A megszentelt élet ezen új, a korábbiakhoz járuló formái bizonyítják azt az állandó vonzást, melyet az Úr iránti teljes odaadás, az apostoli közösség eszménye és az alapítói karizmák a mai nemzedékre is gyakorolnak, s egyidejűleg jelzik a Szentlélek ajándékainak egymást kiegészítő voltát.

A Lélek nem mond ellent önmagának az újdonságokban! Ezt bizonyítja az a tény, hogy az Istennek szentelt élet új formái nem szorítják ki a korábbiakat. E sokféleség közepette a meghívás azonossága biztosítja az alapvető egységet, tudniillik a tökéletes szeretetre, a szűz, szegény és engedelmes Jézus követésére való törekvést. E meghívás az Istennek szentelt élet minden új formájára ugyanúgy érvényes, mint a korábbiakra.

A jelen apostoli buzdítás célja

13. Összegyűjtven a szinódusi munka gyümölcseit, jelen apostoli buzdításommal az egész Egyházhoz fordulok, hogy ne csak az Istennek szentelt személyeknek, hanem lelkipásztoroknak és hívőknek is átnyújtsam *egy tettekre serkentő megbeszélés gyümölcseit*, mely fölött a Szentlélek az igazság és a szeretet ajándékával folyamatosan virrasztott.

A megújulás jelen évei az Istennek szentelt életnek – mint általában a többi egyházi életformának

is – nehéz és fáradságos időszaka volt. Ezen időszak telve volt reményekkel, valamint az evangéliumi tanácsok vállalását a mai állapothoz igazító újjítási kísérletekkel és javaslatokkal. Ugyanakkor nem hiányoztak a feszültségek és a nehézségek sem, s olykor nemes kezdeményezéseket nem mindig pozitív eredmények koronáztak.

A nehézségeknek azonban nem kell elkedvetlenedéshez vezetniük. Inkább mindig új buzgósággal kell kezdeményezni, az Egyháznak ugyanis szüksége van a megújított és megerősödött Istennek-szenteltség lelki és apostoli együttműködésére. E szinódus utáni buzdításban ugyanazzal a lelkülettel fordulok a szerzetesi közösségekhez és az egyes szerzetesekhez, mint amely a jeruzsálemi apostoli zsinat antiochiai keresztényeknek küldött levelét áthatotta; remélem, megismétlődik az, ami akkor történt: „a testvérek elolvasták a levelet, és örültek a bátorításnak.” (ApCsel 15,31) De nemcsak ebben reménykedem, hanem abban is, hogy Isten egész népének örömét növelni tudom azáltal, hogy jobban megismervén az Istennek szentelt életet, tudatosabban ad hálát a Mindenhatónak e nagy ajándékért.

A szinódusi atyák felé nyitott szívvel használom föl a gyűlések folyamán – melyek mindegyikén jelen kívántam lenni – intenzív munkában napfényre került értékes ismereteket. Az elmúlt időben gondoskodtam arról, hogy Isten egész népének rendszeres katekézist tartsak az Istennek szentelt életről az Egyházban. Újra előadtam a II. Vatikáni Zsinat szövegeiben lévő tanítást, hiszen a zsinat nagyszerű kiindulási pont volt az azt követő tanfejlődés és a heteken át intenzíven dolgozó szinódus számára egyaránt.^[22]

Bízom abban, hogy az Egyház fiai és leányai – különösen az Istennek szentelt személyek – szívesen fogadják buzdításomat, s kívánom, hogy gondolják tovább a fölvetett témákat, hogy az Istennek szentelt élet a megszenteltség, a közösség és a küldetés hármas dimenziójában elmélyülhessen, s hogy az Istennek szentelt személyek tökéletes összhangban az Egyházzal és a Tanítóhivatallal indítást nyerjenek a sürgető kihívások lelki és apostoli fogadására.

A MEGSZENTELT ÉLET KRISZTOLÓGIAI ÉS SZENTHÁROMSÁGOS FORRÁSAINÁL

A színeváltozásban megdicsőült Krisztus képe

14. Az Istennek szentelt élet alapját az evangéliumban abban a különleges kapcsolatban kell keresnünk, mely Jézust földi élete folyamán tanítványaival összekötötte. Ő ugyanis nem csupán arra hívta meg őket, hogy fogadják be életükbe Isten országát, hanem arra is, hogy életüket állítsák ennek az országnak a szolgálatába, s ezért hagyjanak el mindent, és szorosán kövessék az Ő életformáját.

Egy ilyen „Krisztus-formájú” élet, melyet a történelem folyamán oly sok megkeresztelt lélek élt, csak egy különleges meghívásnak és a Lélek sajátos ajándékának erejéből lehetséges. Ebben az életformában ugyanis a keresztségi megszentelés Krisztus-követésében radikális válásszá alakul

az evangéliumi tanácsok vállalásával, melyek közül az első és a lényeges a mennyek országáért vállalt tisztaság szent köteléke.[23] E különleges „Krisztus-követésnek” – mely mindig az Atya kezdeményezéséből születik – lényeges krisztológiai és pneumatológiai karaktere van, amennyiben egész különleges módon fejezi ki a keresztény élet *szentháromságos* karakterét, elővételezve annak – az egész Egyház által óhajtott – *eszkatologikus* megvalósulását.[24]

Krisztusnak sok szavát és cselekedetét őrizi az evangélium, melyek e különleges meghívás értelmét megvilágítják. A meghívás lényeges vonásainak együttlátásához igen nagy segítséget nyújt, ha tekintetünket Krisztus ragyogó arcára fordítjuk a színeváltozás misztériumában. E „képről” beszél az egész ókori lelkiségi hagyomány, amikor összekapcsolja a szemlélődő életet Jézus imádságával a „hegyen”. [25] Bizonyos értelemben az Istennek szentelt élet „aktív” dimenziója is visszavezethető e hagyományra, mert a színeváltozás nem csupán Krisztus dicsőségének föltárása, hanem előkészület is a keresztthordozásra. A történés magában foglalja a „fölmennetelt a hegyre” és a „lejövetelt a hegyről”: a Mester választott tanítványait egy pillanatra körülveszi a szentháromságos élet ragyogása és a szentek közössége, szinte elragadtatnak az örökkévalóságba, de azonnal visszazökkennek a mindennapi valóságba, melyben nem látnak mást, csak magát „Jézust” az emberi természet alázatosságában, s parancsot kapnak, hogy térjenek vissza a völgybe, hogy vele együtt fáradozzanak Isten tervéért, és bátran vágjanak neki a keresztútnak.

„És elváltozott a szemük láttára”

15. *„Hat nap múlva Jézus maga mellé vette Pétert, Jakabot és a testvérét, Jánost, s fölment külön velük egy magas hegyre. Ott elváltozott előttük, arca ragyogott, mint a nap, ruhája pedig olyan fehér lett, hogy vakított, mint a fény. Egyszerre megjelent nekik Mózes és Illés, és beszélgettek Jézussal.*

Péter erre így szólt Jézushoz:

Uram, jó itt nekünk! Ha akarod, csinállok ide három sátrat: egyet neked, egyet Mózesnek, egyet pedig Illésnek.

Amíg beszélt, hirtelen fényes felhő borult rájuk, s a felhőből szózat hallatszott:

Ez az én szeretett Fiam, akiben kedvem telik, Őt hallgassátok!

Ennek hallatára a tanítványok arcra borultak és igen megrémültek.

Jézus odalépett hozzájuk és megérintette őket:

Keljetek föl, ne féljetek!

Amikor tekintetüket fölemelték, nem láttak senkit, csak egyedül Jézust.

A hegyről lefelé jövet Jézus rájuk parancsolt:

Ne szóljatok a látomásról senkinek, amíg az Emberfia föl nem támad a halálból.” (Mt 17,1-9)

A színeváltozás *döntő pillanat* Jézus küldetésében. Kinyilatkoztatás történik ugyanis benne, mely a tanítványok szívében megszilárdítja a hitet, előkészíti őket a keresztragédiájára, és elővételezi a föltámadás dicsőségét. E misztériumot az Egyház – az Urával való eszkatologikus találkozás felé zarándokló nép – mindig újra átéli. Mint a három kiválasztott apostol, úgy szemléli az Egyház Krisztus megdicsőült arcát, hogy megerősödjék a hitben, s a kereszten elváltozott arcának gyengeségétől meg ne botránkozzék. Mindkét esetben a menyasszony áll a vőlegény előtt, részesedik annak misztériumában és körülragyogja fényessége.

Ez a fényesség az Egyház minden fiát és leányát megvilágosítja, *akik valamennyien egyformán arra kaptak meghívást, hogy Krisztust kövessék*, azaz életük végső értelmét benne lássák és elmondhassák az Apostollal: „Nekem az élet Krisztus!” (Fil 1,21) *Sajátosan tapasztalják meg azonban a megtestesült Igéből kisugárzó fényt azok, akik az Istennek szentelt életre hivatottak.* Az evangéliumi tanácsok vállalása ugyanis arra rendeli őket, hogy jellé és próféciává váljanak a testvérek és nővérek közössége és a világ számára egyaránt. Ezért Péter lelkes szavainak: „*Uram, jó itt nekünk!*” (Mt 17,4) különös visszhangot kell kelteniük bennük. E szavak az egész keresztény élet Krisztus-központú feszültségét fejezik ki, ugyanakkor sajátos erővel jelzik azt a teljesség-igényt, amit az Istennek szentelt életre szóló meghívás mély dinamizmusa jelent: „*Jó veled lennünk, odaadni magunkat neked, hogy életünk kizárólagos központja légy!*” Aki megkapta a Krisztussal való eme különleges szeretetközösség kegyelmét, úgy érzi, elragadta az Úr ragyogása: aki „*ékesebb az emberek fiainál*” (Zsolt 45,3), s akinek nincsen párja.

„Ez az én szeretett Fiam: őt hallgassátok!”

16. A három elragadtatott tanítványhoz szól az Atya fölszólítása, hogy Krisztust hallgassák, belé vessék minden bizalmukat, s Őt tegyék életük középpontjává. Az égből jövő szóban új mélységet nyer az a meghívás, mellyel nyilvános működésének kezdetén maga Jézus hívta őket a követésre azáltal, hogy kiszakította a mindennapi életből, és maga mellé vette őket. A belső elkötelezettség e különös kegyelméből bontakozik ki az Istennek szentelt életben az evangéliumi tanácsok vállalásával a teljes önátadás lehetősége és igénye. Ez nem pusztán lemondás, hanem *elsősorban a Krisztus-misztérium Egyházban megélt különleges elfogadása.*

A keresztény élet egységes egészében a különböző meghívások Krisztus egyetlen fényességének mintegy a sugarai, mely fényesség „az Egyház arcán tükröződik”.^[26] *A világi*

Krisztus-hívők meghívásuk világi jellege alapján elsősorban úgy tükrözik a megtestesült Ige misztériumát, mint a világ alfáját és ómegáját, minden teremtmény értékének alapját és mértékét. *A szent hivatal birtokosai* élő képmásai Krisztusnak, a Főnek és Pásztornak, aki a „már és még nem” idejében dicsőséges eljövételének várásában vezeti népét. *Az Istennek szentelt életre* az a feladat bízott, hogy Isten emberré lett Fiát úgy mutassa be, mint *eszkatologikus célt, aki felé minden törekszik*, ragyogást, mely előtt elhalványul minden más fényesség, végtelen szépséget, aki egyedül képes egészen betölteni az emberi szívet. Az Istennek szentelt életben tehát nemcsak arról van szó, hogy Krisztust egész szívből kell követni, „jobban kell szeretni, mint apát és anyát, mint gyermeket” (vö. *Mt 10,37*), amint ez minden tanítványnak kötelessége, hanem mindezt *az egész egzisztencia Krisztushoz „hasonlóvá” tevő odaadásával* egy mindent átfogó feszültségben kell tenni, mely az időben lehetséges mértékben és a különböző karizmáknak megfelelően elővételezi az eszkatologikus tökéletességet.

Az Istennek szentelt személy ugyanis az evangéliumi tanácsok vállalásával nemcsak élete értelmét találja meg Krisztusban, hanem lehetőségei szerint azért is fáradozik, hogy kövesse „azt az életformát, melyet Isten Fia vállalt magára, amikor a világba lépett”.^[27] A szüzesség vállalásával magáévá teszi Krisztus szüzi szeretetét, és megvallja őt a világ előtt, mint az egyszülött Fiút, aki egy az Atyával (vö. *Jn 10,30; 14,11*); *szegénységének* követésével megvallja Őt, mint Fiút, aki mindent az Atyától kap és a szeretetben mindent visszaad neki (vö. *Jn 17,7.10*); a Fiú gyermeki *engedelmességének* misztériuma iránti elkötelezettséggel föláldozva a saját szabadságát megvallja Őt mint a végtelenül szeretettet és szeretőt, azt, aki egyedül az Atya akaratának teljesítésében lelte kedvét (vö. *Jn 4,34*), kivel tökéletes egységben van, s kitől mindenben függ.

A Krisztus misztériumához való „hasonulással” az Istennek szentelt élet különleges módon valósítja meg *a Szentháromságnak azt a megvallását*, mely az egész keresztény életet meghatározza, amennyiben csodálattal eltelve elismeri az Atya, a Fiú és a Szentlélek Isten magasztos szépségét, és örömmel tesz tanúságot az emberekhez való jóságos lehajlásáról.

Az Atyától az Atyához: Isten kezdeményezése

17. Az Istennek szentelt személyek számára az Úr Jézus dicsőségének szemlélése a színeváltozásban elsősorban az Atyát, minden jó Teremtőjét és ajándékozóját tárja föl, aki teremtményét különleges szeretettel és egy sajátos küldetésre való tekintettel vonja magához (vö. *Jn 6,44*). „Ez az én szeretett Fiam, őt hallgassátok!” (*Mt 17,5*) Amikor a meghívott személy ezt a belső vonzástól kísért szólítást követi, őt a maga kizárólagos szolgálatára hívó Isten szeretetére hagyatkozik, s teljesen neki és üdvözítő tervének szenteli magát (vö. *1Kor 7,32--34*).

Ebben áll az Istennek szentelt életre szóló meghívás lényege: teljesen az Atya kezdeményezése (vö. *Jn 15,16*), mely a választottaktól választ vár.^[28] Isten ezen ingyenes szeretetének megtapasztalása oly mélységes és erős, hogy az érintett személy úgy érzi, életének föltétlen

odaadásával kell válaszolnia, úgy, hogy mindent, jelent és jövőt egyaránt az Ő kezébe ajánl. Ezen az alapon lehet az Istennek szentelt személyek identitását – Szent Tamás fölfogása szerint – tökéletes odaadásuk felől megérteni, mely odaadás a szó szoros értelmében vett önfeláldozáshoz hasonlítható.[29]

A Fiú által: Krisztus nyomában járva

18. A Fiú, az Atyához vezető út (vö. *Jn 14,6*) mindazokat, akiket az Atya neki adott (vö. *Jn 17,9*), követésre hív, mely meghatározza létüket. Egyesektől azonban – nevezetesen az Istennek szentelt személyektől – teljes elkötelezettséget kíván, ami azzal jár, hogy mindent elhagynak (vö. *Mt 19,27*), hogy bensőséges kapcsolatban éljenek Vele[30] és kövessék Őt bárhova megy (vö. *Jel 14,4*).

Jézus arcán (vö. *Mk 10,21*) – aki „a láthatatlan Isten képmása” (*Kol 1,15*), az Atya dicsőségének ragyogása (vö. *Zsid 1,3*) – örök és mérhetetlenül nagy, az Ő létében gyökerező szeretet mélysége szemlélhető.[31] Aki engedi, hogy ez a szeretet megragadja, annak mindent el kell hagynia és követnie kell Jézust (vö. *Mk 1,16-20; 2,14; 10,21.28*). Mint Pál, ő is minden mást „veszteségnek tart, mert Jézus Krisztus ismerete fölülmúl mindent”, és vele összevetve mindent „szemétnek” tart, „hogy Krisztust megnyerje” (*Fil 3,8*). Arra vágyódik, hogy érzületének és életformájának elsajátításával elmerüljön Benne. A minden elhagyása és az Úr követése (vö. *Lk 18,28*) minden idők minden meghívottjára érvényes program.

Az evangéliumi tanácsok, melyek révén Krisztus egyeseket arra hív, hogy osztozzanak szűzi, szegény és engedelmes életében, azokban, akik ezt elfogadják, föltételezi és megmutatja a *kifejezett kívánságot a tökéletes azonosulásra Vele*. „Engedelmességben, tulajdon nélkül és tisztaságban élve”[32] az Istennek szentelt személyek megvallják, hogy Jézus a mintakép, akiben minden erény beteljesedett. Az Ő tiszta, szegény és engedelmes élete úgy jelenik meg, mint az evangélium legradikálisabb megvalósítása a földön, egy *isteni* életforma, mert az Istenember, az egyszülött Fiú vállalta magára, mint az Atyával és Szentlélekkel való kapcsolatának kifejezését. Ezen az alapon beszélt a keresztény hagyomány mindig is *az Istennek szentelt élet objektív tökéletességéről*.

Emiatt vitathatatlan, hogy az evangéliumi tanácsok gyakorlása különösen mély és termékeny részesedés *Krisztus küldetésében* is, az első tanítvány, a Názáreti Mária példája szerint, aki elfogadta, hogy teljes önátadásával Isten üdvözítő tervének szolgálatába álljon. Minden küldetés ugyanazzal a magatartással kezdődik, amit Mária az angyali üdvözléskor fejezett ki: „Íme, az Úr szolgálóleánya, legyen nekem a te igéd szerint.” (*Lk 1,38*)

A Lélekben: a Lélektől megszenteltetve

19. „Fényes felhő árnyékolta be őket” (*Mt 17,5*). A színeváltozás egy jelentős spirituális

értelmezése e felhőben a Szentlélek képét látja.[33]

Mint az egész keresztény lét, az Istennek szentelt életre szóló meghívás is szoros kapcsolatban áll a Szentlélek működésével. Az évezredek folyamán a Szentlélek tesz egyre újabb embereket fogékonyá arra, hogy egy ilyen elkötelező döntés megragadó voltát fölfogják. Az Ő hatása alatt bizonyos értelemben újra átéli Jeremiás próféta élményét: „Rászedtél, Uram, és én hagytam, hogy rászedessem.” (20,7) A Szentlélek az, aki fölébreszti a tökéletes válasz vágyát; Ő irányítja a vágy növekedését, érlelve a pozitív választ és támogatva hűséges megvalósítását; Ő alakítja a meghívottak lelkét, amikor a tiszta, szegény és engedelmes Krisztushoz hasonlóvá formálja és ösztökéli, hogy elsajátítsa az Ő küldetését. Miközben engedik, hogy a Szentlélek állandóan a tisztulás útján vezesse őket, egyre inkább *Krisztus-formájú személyekké*, a föltámadott Úr különleges jelenlétének folytatásává válnak a történelemben.

Az egyházatyák találó intuícióval *filokáliának*, azaz *az isteni szépség iránti szeretetnek* nevezték ezt a lelki utat. E szépség az isteni jóság kisugárzása. Akit a Szentlélek hatalma fokozatosan elvezet a tökéletes Krisztus-hasonlóságra, az az elérhetetlen fényesség egy sugarát tükrözi, és földi zarándokútján eljut a fényesség kiapadhatatlan forrásához. Így az Istennek szentelt élet az Egyháznak mint menyasszonynak különlegesen mély kifejeződése, aki a Lélektől vezetve tükrözi magában a Vőlegény lényeges vonásait, hogy „dicsőségesen, szeplő, ránc és minden egyéb hiba nélkül, szentül és szeplőtelenül” jelenjék meg előtte (Ef 5,27).

Azokkal szemben, akiket az Atya arra hívott, hogy vonuljanak vissza az emberi történelemtől, ugyanez a Lélek másokat – életállapotuknak megfelelően – a testvérek és nővérek szolgálatába állít és vezet, hogy az Egyház és a világ szükségleteinek megfelelően a különböző intézmények sajátos karizmáival hajtsák végre feladatukat. Ez a magyarázata annak, hogy az Istennek szentelt életnek oly sok fajtája van, s ezáltal az Egyház „gyermekének változatos kegyelmi ajándékaival úgy jelenik meg, mint a vőlegényének fölékesített menyasszony” (vö. Jel 21,2),[34] s minden eszköznek birtokában van, hogy küldetését a világban teljesítse.

Az evangéliumi tanácsok a Szentháromság ajándékai

20. Az evangéliumi tanácsok tehát mindenekelőtt *kegyelmi ajándékok a legszentebb Szentháromság részéről*. Az Istennek szentelt élet annak hirdetése, amit az Atya a Fiú által a Szentlélekben szeretetével, jóságával és szépségével véghezvisz. A szerzetesi állapot ugyanis „rendkívüli módon mutatja be, hogy Isten Országa minden földi dolog fölött áll, és föltárja legfőbb követelményeit; mindenkinek megmutatja Krisztus királyi hatalmának nagyságát és az Egyházban csodálatosan munkálkodó Szentlélek végtelen hatalmát.”[35]

Az Istennek szentelt élet elsőrangú feladata, hogy *láthatóvá tegye* a csodákat, melyeket Isten a meghívott emberek törékeny természetében művel. Nem hallható szavakkal, hanem az átváltozott lét ékesszólásával tanúskodnak e csodákról. Az emberek álmélgodására azzal válaszolnak, hogy

hirdetik a kegyelem csodáit, melyeket az Úr azokban művel, akik szeretik Őt. Amilyen mértékben engedi magát egy Istennek szentelt személy a Szentlélektől a tökéletesség magasságába vezetni, oly mértékben kiálthatja: „Látom kegyelmed szépségét és elmerülök fényességében; álmélkodva szemlélem ezt az elmúlhatatlan ragyogást; elhagytam magam, miközben magamról gondolkodom: mi voltam és mivé lettem. Csodák csodája! Összeszedett vagyok, szent megbecsülés, tisztelet és félelem fog el önmagammal szemben, mintha előtted állnék, és nem tudom, mit kellene tennem, mert reszketek a félelemtől; nem tudom, hová legyek, hová kell fordulnom, hová tegyem tagjaimat, melyek a tied; mire használjam, mit tegyek velük, ezekkel a meglepő isteni csodákkal.”^[36]

Így az Istennek szentelt élet egy lesz azon konkrét nyomok között, melyeket a Szentháromság a történelemben maga után hagy, hogy az emberek az isteni szépség elragadó erejét és az utána való vágyat észlelni tudják.

A Szentháromság életének tükröződése az evangéliumi tanácsokban

21. Az evangéliumi tanácsok legmélyebb értelme akkor tárul föl, ha kapcsolatba kerülnek a szent és megszentelő Szentháromsággal. A szeretetet fejezik ki ugyanis, amellyel a Fiú a Szentlélek egységében szereti az Atyát. Vállalásukkal az Istennek szentelt személy különleges intenzitással éli az egész keresztény életet meghatározó szentháromságos és krisztológiai jelleget.

A cölebsz férfiak és a szüzek *tisztasága* mint az Isten iránti *osztatlan* önátadás megvallása (vö. *1Kor 7,32--34*) annak a *határtalan szeretetnek* a visszfénye, mely a három isteni személyt a szentháromságos élet titokzatos mélységében összeköti; annak a szeretetnek, melyről a megtestesült Ige élete fölládozásáig tanúskodott; annak a szeretetnek, melyet a Szentlélek „kiárasztott a szívünkbe” (*Róm 5,5*), és az Isten és a felebarát iránti teljes szeretet válaszára készlet.

A *szegénység* vallja, hogy Isten az ember egyetlen igaz gazdagsága. Amikor Krisztus példája szerint élnek, aki „jóllehet gazdag volt, szegénnyé lett” (*2Kor 8,9*), a szegénység annak a teljes *önátadásnak* kifejeződése, melyet a három isteni személy egymás iránt tanúsít; ajándék, mely kiárad a teremtésre, és teljesen az Ige megtestesülésében és megváltó halálában mutatkozik meg.

Az *engedelmesség*, melyet Krisztus-követésével gyakorolnak, kinek eledele volt, hogy megtegye az Atya akaratát (vö. *Jn 4,34*) megmutatja egy felelősségteljes és kölcsönös bizalomra épülő *gyermeki és nem rabszolgai szolgálattal* fölszabadító szépségét, ami a három isteni személy szeretetteljes *kölcsönösségének* tükröződése a történelemben.

Az Istennek szentelt élet ezért arra hivatott, hogy az evangéliumi tanácsok ajándékát szentháromságos dimenzióban egyre figyelmesebb és erősebb szeretettel mélyítse el: szeretetben *Krisztus iránt*, aki bensőséges kapcsolatra hív; a *Szentlélek iránt*, aki fölkészíti a lelket

adományai fogadására; az *Atya iránt*, aki a megszentelt élet forrása és végső célja.[37] Így az Istennek szentelt élet megvallja és kinyilvánítja a Szentháromságot, kinek misztériuma az Egyház mintája, s a keresztény élet minden formájának ősforrása.

Épp a *testvéries élet*, melynek révén az Istennek szentelt személyek arra törekszenek, hogy Krisztusban „egy szív és egy lélek” legyenek (*ApCsel 4,32*), beszédes hitvallás a Szentháromságról. Megvallja az *Atyát*, aki minden emberből egy családot akar alkotni; megvallja az *emberré lett Fiút*, aki a megváltottakat egységbe gyűjti össze és példájával, imádságával, szavaival s mindenekelőtt halálával utat mutat a megosztott és szétszóródott emberiségnek a kiengesztelődés forrásához; megvallja a *Szentlelket* mint az egység elvét az Egyházban, ahol Ő szüntelenül lelki családokat és testvéri közösségeket hív életre.

Krisztushoz hasonlóan az Isten országának szentelve

22. Az Istennek szentelt élet a Szentlélek készítésére „kifejezettebben követi és az Egyházban mindig láthatóvá teszi”[38] azt az életformát, melyet Jézus, akit országáért az Atya megszentelt és a világba küldött, magára vállalt és az Őt követő tanítványok számára meghatározott (vö. *Mt 4,18--22; Mk 1,16--20; Lk 5,10--11; Jn 15,16*). Jézus Istennek-szenteltsége világosságánál minden szentség forrásának, az Atyának kezdeményezésében fedezhetjük föl az Istennek szentelt élet ősforrását. Ugyanis Jézus maga az, akit „Isten fölkent Szentlélekkel és erővel” (*ApCsel 10,38*), „akit az Atya megszentelt és a világba küldött” (*Jn 10,36*). A Fiú magához öelve az atyai konszekrációt, viszonzásul Neki szenteli magát az emberekért (vö. *Jn 17,19*): tiszta, engedelmes és szegény élete az Atya tervével való gyermeki és tökéletes azonosulásának kifejeződése (vö. *Jn 10,30; 14,11*). Tökéletes önátadása földi élete minden mozzanatának a megszentelő Istennek-szenteltség jelentését adja.

Ő az *engedelmesség maga*, aki nem azért szállt alá az égből, hogy a saját akaratát tegye, hanem annak akaratát, aki Őt küldte (vö. *Jn 6,38; Zsid 10,5.7*). Egész életmódját és cselekvési stílusát az Atya kezébe helyezi (vö. *Lk 2,49*). Gyermeki engedelmességgel magára veszi a szolgálai állapotot: „Kiüresítette magát, és olyan lett, mint egy rabszolga, ... és engedelmes lett mindhalálig, mégpedig a kereszthalálig.” (*Fil 2,7--8*) Az Atya iránti engedelmességben Krisztus – jóllehet elismeri és védelmezi a házastársi élet méltóságát és szentségét – szűzi életet él, és így föltárja a *szüzesség nagy értékét és titokzatos lelki termékenységét*. Az Atya tervével való azonosulása nyilatkozik meg szegénységében is: „Ő, aki gazdag volt, értetek szegénnyé lett, hogy titeket szegénysége által gazdaggá tegyen.” (*2Kor 8,9*) *Tökéletes szegénysége* mutatkozik meg abban, hogy mindenét az Atyának ajándékozza.

Az Istennek szentelt élet *élő emlékezés Jézus élet- és cselekvésmódjára*, arra, ahogyan a megtestesült Ige az Atya és a testvérek színe előtt viselkedett. Az Istennek szentelt élet ugyanis az Üdvözítő életének és tanításának eleven hagyománya.

II. HÚSVÉT ÉS A BETELJESEDÉS KÖZÖTT

A Tábor hegyétől a Kálváriáig

23. A dicsőségesen ragyogó színeváltozás előkészítette a Kálvária nem kevésbé dicsőséges tragédiáját. Péter, Jakab és János látják az Úr Jézust Mózes és Illés társaságában, akikkel – Lukács evangélista szerint – „élete végéről beszél, aminek Jeruzsálemben kell beteljesülnie” (9,31). A tanítványok szeme tehát Jézusra irányul, aki a keresztre gondol (vö. *Lk 9,43--45*). Ott fog véglegesen megnyilvánulni az Atya és minden ember iránti szívi szeretete; ott éri el a teljes kiüresítést szegénysége; ott teljeseedik be engedelmissége az élet odaadásával.

A tanítványok, férfiak és nők, arra kapnak meghívást, hogy szemléljék a fölmagasztalt Jézust a kereszten, ahol „a csendből kilépő Ige”^[39] a maga hallgatásában és magányában prófétaí módon állítja, hogy Isten abszolút módon minden teremtmény fölött áll, testében legyőzi bűneinket, magához vonz minden férfit és minden nőt, és mindenkit megajándékoz a föltámadás új életével (vö. *Jn 12,32; 19,34.37*). A megfeszített Krisztust szemléléséből merít új erőt minden hivatás; belőle a Szentlélek ajándékozása által fakad minden ajándék, s főleg az Istennek szentelt élet ajándéka.

Jézus anyja, Mária után János, a szeretett tanítvány – a tanú, aki Máriával együtt ott áll a kereszttel – kapja meg ezt a kegyelmi ajándékot (vö. *Jn 19, 26--27*). A teljes önátadás döntése az isteni szeretet gyümölcse benne, mely körülveszi, fölemeli őt és betölti szívét. Mária mellett János az első azon férfiak és nők megszámlálhatatlan sokaságában, akiket az Egyház történetének kezdetétől a végéig megragad Isten szeretete, és érzik a hívást, hogy a fölládozott, de élő Barányt kövessék, bárhova megy (vö. *Jel 14, 1--4*).^[40]

Az Istennek szentelt élet húsvéti jellege

24. Aki – a Szentlélek által a történelem folyamán támasztott különböző életformákban – Istennek szenteli életét, annál közvetlenebbül és intenzívebben tapasztalja meg a szeretet Istenének valóságát, minél inkább ott van Krisztus kereszttel mellett. Az, aki halálában annyira iszonyatosnak és csúfnak látszott, hogy az emberek eltakarták előle arcukat (vö. *Iz 53,2--3*), épp a kereszten nyilatkoztatja ki Isten szeretete szépségének és erejének teljességét. Szent Ágoston erről így énekel: „Szép az Isten, az Ige Istennél... szép az égben és szép a földön; szép az anyaméhben, szép a szülők kezében; szép a csodákban, szép az ostorcsapások alatt; szép, amikor az életre hív, szép, amikor nem fél a haláltól; szép, amikor leteszi az életét, és szép, amikor újra fölveszi azt; szép a kereszttén, szép a sírban, szép a mennyben. Értelmesen hallgassátok az éneket és a test gyöngesége el ne rejtse szemetek elől szépségének ragyogását.”^[41]

A szeretetnek ezt a szépségét tükrözi az Istennek szentelt élet, mert a kereszttel misztériumához való hűségével arról tanúskodik, hogy hisz az Atya, a Fiú és a Szentlélek szeretetében és belőle

él. Így elevenen tartja az Egyházban annak tudatát, hogy *a kereszt Isten világra áradó szeretetének túlradása*, Krisztus üdvözítő jelenlétének nagyszerű jele. Különösen is érvényes ez a nehézségek és bajok közepette. Az Istennek szentelt személyek, akik gyakran nehéz helyzetekben, üldözések közepette is kitartanak egészen a vértanúsáig, csodálatos bátorsággal nagy számban tanúsítják ezt. Az egyetlen szeretet iránti hűségük megmutatkozik és erősödik az elrejtett élet alázatában, a szenvedések vállalásában, hogy életük csendes áldozatával, teljes önátadással Isten szent akarata iránt, hűségesen erők és a külső megbecsülés fogyatkozása közepette is „kiegészítsék azt, ami még hiányzik Krisztus szenvedéséből” (Kol 1,24). Az Isten iránti hűségből sarjad a felebarát iránti odaadás is, amit az Istennek szentelt személyek áldozatként élnek meg azáltal, hogy szüntelenül imádkoznak a testvérekért, szolgálják a szegényeket és a betegeket, részt vesznek mások nehézségeinek viselésében, s az Egyház gondjainak és szorongatásainak vállalásában.

Krisztus tanúi a világban

25. A húsvéti misztériumból ered a *missziós karakter*, az egész egyházi élet egyik jellegzetes dimenziója, mely az Istennek szentelt életben egész különlegesen valósul meg. Elmondhatjuk ugyanis – a szó szoros értelmében a pogányok között misszionáló intézmények karizmájától függetlenül –, hogy *a missziós, azaz küldetés-karakter az Istennek szentelt élet minden formájának lényegéhez tartozik*. Amilyen mértékben éli az Istennek szentelt személy azt az életet, mely kizárólag az Atyának van szentelve (vö. Lk 2,49; Jn, 4,34), s melyet Krisztus magához ragadott (vö. Jn 15,16; Gal 1,15--16) és a Szentlélek lelkesít (vö. Lk 24,29; ApCsel 1,8; 2,4), annyira hatékonyan működik együtt az Úr Jézus küldetésével (vö. Jn 20,21) és vesz részt intenzíven a világ megújításában.

Az Istennek szentelt személyek első apostoli feladata önmagukra irányul és azáltal teljesítik, hogy kitarják szívüket a Szentlélek működése előtt. Tanúságtételük az egész Egyházat emlékezteti arra, hogy az első helyen az ingyenes istenszolgálat áll, melyet Krisztusnak a Szentlélek által szétosztott kegyelme tesz lehetővé. Hirdetik a világnak az Atyától eredő békét, a Fiú önátadását, és a Szentlélek gyümölcsének örömét.

Az Istennek szentelt személyek elsősorban akkor válnak misszionáriussá, ha egyre inkább tudatosítják, hogy Isten kiválasztotta és meghívta őket, ezért teljesen neki kell élniük, s mindent, amijük csak van, önmagukat is föl kell áldozniuk, és meg kell szabadulniuk mindentől, ami akadályozza szeretetből fakadó válaszuk tökéletességét. Ily módon *Krisztus hiteles jelévé válhatnak a világban*. Életstílusuknak is ki kell fejeznie az eszményt, melynek követését vállalták, s Isten élő jeleivé és az evangélium ékesszóló – bár gyakran hallgatag – hirdetésévé kell válniuk. Az Egyháznak mindig, de különösen a mai, gyakran szekularizált, de a jelek nyelvére érzékeny kultúrákban törekednie kell arra, hogy *jelenléte a mindennapokban láthatóvá váljék*. Ebben az értelemben az Egyház joggal vár jelentős szolgálatot az Istennek szentelt személyektől, akik arra hivatottak, hogy minden helyzetben konkrét tanúságot tegyenek Krisztushoz tartozásukról.

Mivel a szerzetesi ruha az Istennek szenteltség, a szegénység és egy meghatározott szerzetesi családhoz tartozás jele, a szinódusi atyákkal együtt nyomatékosan ajánlom a szerzeteseknek, hogy a kornak és a helynek megfelelő szerzetesi habitust viseljenek.[42] Ahol az apostolkodás megkívánja, viselhetnek a hagyománynak és saját intézményük szabályainak megfelelő, illendő polgári ruhát is, olyan jelvényel, ami fölismerhetővé teszi Istennek szenteltségüket.

Azoknak az intézményeknek, melyeknek eredetileg, illetve konstitúcióik szerint nincs saját szerzetesi ruhájuk, gondoskodniuk kell arról, hogy a tagjaik öltözködése egyszerűség és méltóság tekintetében megfeleljen hivatásuk természetének.[43]

Az Istennek szentelt élet eszkatologikus jellege

26. Mivel ma egyre sürgetőbbé válnak az apostolkodás gondjai, és a világi dolgok iránti elkötelezettség egyre inkább lefoglalja az embereket, különösen is fontos figyelmet szentelni az *Istennek szentelt élet eszkatologikus jellegére*.

Mivel „ahol a kincsed, ott a szíved is” (Mt 6,21), Isten országának egyetlen kincse kiváltja a törekvést, a várakozást, az elkötelezettséget és a tanúságtételt. Az ősegyház különleges intenzitással várta az Úr második eljövételét, de az Egyház a későbbi századokban is ápolta a reményt: mindig fölhívta a hívők figyelmét, hogy tekintsenek előre az üdvösségre, mely hamarosan meg fog nyilvánulni, hiszen „ez a látható világ elmúlik” (1Kor 7,31; vö. 1Pét 1,3-6).

[44]

Ebben a távlatban jobban érthetővé válik az *Istennek szentelt élet azon szerepe*, hogy a végső idők jele legyen. Változatlan ugyanis a tanítás, melyet az eljövendő ország elővételezéseként bemutat. A II. Vatikáni Zsinat fölleveníti ezt a tanítást, amikor azt mondja, hogy „a szerzetesség ... a jövődő föltámadást és a mennyek országának dicsőségét hirdeti”. [45] Ez elsősorban a *szüzesség vállalásával* történik, melyet a hagyomány következetesen ama *végső világ elővételezésének* tekintett, mely már most jelen van és az embert a maga teljességében átfurmálja.

Azokban az emberekben, akik életüket Krisztusnak szentelték, élnie kell a vágnak, hogy találkozassanak vele, s végleg és örökké vele maradassanak. Innen az epedő várakozás, innen a törekvés, „hogy elmerüljenek a szeretet tüzében, mely bennük ég, és nem más, mint a Szentlélek maga”; [46] ez a várakozás és törekvés az ajándékoktól erősödik, melyeket az Úr szívesen ad azoknak, akik az odafönt valókat keresik (vö. Kol 3,1).

Az Istennek szentelt személy, aki kitart az Úr dolgaiban, nem feledi, hogy „itt nincs maradandó városunk” (Zsid 13,14), mert „a mi hazánk a mennyben van” (Fil 3,20). Az egy szükségeseget keresi: „Isten országát és annak igazságát” (Mt 6,33), és szüntelenül imádkozik az Úr eljövételéért.

Tevékeny várakozás: elkötelezettség és virrasztás

27. „Jöjj el, Úr Jézus!” (Jel 22,20). Ez a várakozás *nem tétlen*: bár az eljövendő ország felé irányul, munkává és misszióvá változik, hogy az evangéliumi boldogságok lelkiületének ébresztésével – mely az igazságosság, a béke, a szolidaritás és a megbocsátás társadalmi igényeit is támogatja – az ország már most megjelenhessék.

Ezt igazolja az Istennek szentelt élet története, mely a világ javára is mindig bőséges gyümölcsöket termelt. Az Istennek szentelt személyek karizmáikkal a Szentlélek – hittel és keresztény reménnyel megvilágosított jövő felé mutató – jeleivé válnak. *A végső időkre irányultság küldetessé változik* annak érdekében, hogy az ország itt és most egyre jobban jelenvalóvá lehessen. A „Jöjj el, Úr Jézus!” kéréshez csatlakozik egy másik, sürgető kérés: „Jöjjön el a te országod!” (Mt 6,10)

Aki virrasztva várja Krisztus ígéreteinek beteljesülését, képes arra, hogy reményt ébresszen a jövőt tekintve gyakran bizalmatlan és pesszimista testvéreiben is. Reménye Isten ígéletén alapul, melyet a kinyilatkoztatott Ige hordoz: az emberi történelem „az új ég és az új föld” (Jel 21,1) felé halad, ahol az Úr „letöröl majd a szemekről minden könnyet. Nem lesz többé sem halál, sem gyász, sem jajgatás, sem vesződség. Mert ami korábban volt, elmúlt.” (Jel 21,4)

Az Istennek szentelt élet az isteni dicsőség e végső fölragyogásának szolgálatában áll, amikor majd minden test meglátja Isten üdvösségét (vö. Lk 3,6; Iz 40,5). A keresztény Kelet ezt a dimenziót emeli ki, amikor a szerzeteseket úgy tekinti, mint *Isten angyalait a földön*, akik hirdetik a világ megújulását Krisztusban. Nyugaton a szerzetesség ünnepi megemlékezés és vigília: *megemlékezés* Isten csodálatos tetteiről, és a remény végső beteljesülését váró *virrasztás*. A szerzetesség és a kontemplatív élet üzenete szüntelenül hangoztatja, hogy Isten elsőbbsége az emberi lét számára az élet értelmének és örömeinek teljessége, mert Isten magának teremtette az embert, és nyugtalan a szíve, amíg meg nem nyugszik Őbenne.^[47]

Szűz Mária az Istennek szenteltség és a követés példaképe

28. Szeplőtelen fogantatása pillanatától kezdve Mária a legtökéletesebben tükrözi az isteni szépséget. Az Egyház így szólítja őt: „Egészen szép vagy!” A Boldogságos Szűz Máriához fűződő kapcsolat – mely Krisztussal való kapcsolatából következően minden hívő sajátja – különösen is kifejeződik a szerzetesek életében ... Az Istennek szentelt élet minden intézménye meggyőződéssel vallja, hogy Mária jelenlétének alapvető jelentősége van mind az egyes szerzetesek lelki élete, mind az egész közösség erőssége, egysége és fejlődése szempontjából”.^[48]

Mária ugyanis – teljes Istenhez-tartozása és önátadása következtében – *a tökéletes Istennek szenteltség páratlan példaképe*. Mint az Úr választotta, aki a megtestesülés misztériumát akarta megvalósítani benne, Mária az Istennek szentelt személyeket szüntelenül *az isteni kezdeményezés elsőbbségére* emlékezteti. Ugyanakkor, mivel igent mondott a benne testet öltő

isteni Igére, a *kegyelmet fogadó teremtménynek is modellje.*

A Szűz, aki Józseffel együtt Krisztus közelében élte végig a rejtett élet éveit Názáretben, majd Fia nyilvános életének döntő pillanatiban mellette volt, az állandó szolgálat és a föltételek nélküli követés mesternője is. Így benne, a „Szentlélek templomában”[49] az új teremtés teljes fényessége ragyog. Az Istennek szentelt élet úgy tekint Máriára, mint az Atyának szenteltség, a Fiúval megélt egység és a Szentlélek iránti készséges engedelmesség legszebb példájára, tudván, hogy Krisztus „szüzi és szegény életmódjának”[50] követése Mária életmódjának elsajátítását is jelenti.

Ezenkívül az Istennek szentelt személy a Szűzben *sajátos jogcímen édesanyára talál.* Mert igaz, hogy a Kálvárián Máriára bízott új anyaság minden kereszténynek szóló ajándék, mégis sajátos jelentése van azok számára, akik életüket teljesen Krisztusnak szentelték. Jézusnak a szeretett tanítványhoz intézett „Íme, a te Anyád!” szavai az Istennek szentelt személy életében különös jelentést nyernek (*Jn 19,26--27*). Jánossal együtt ugyanis ő is fölszólítást kap, hogy vegye magához Máriát (*vö. Jn 19,27*), akit meghívottsága radikalitásával szeret és követ, s viszonzásul tapasztalja Mária anyai gyöngédségét. A Szűz közvetíti számára azt a szeretetet, mely lehetővé teszi, hogy életének minden napján Krisztusnak adja magát, miközben együttműködik vele az emberek üdvösségéért. Ezért a Máriához való gyermeki ragaszkodás a legbiztosabb út a kapott meghívás hűséges megőrzésére és nagyon hatékony segítség maradéktalan teljesítésére.[51]

III. AZ EGYHÁZBAN ÉS AZ EGYHÁZÉRT

„Jó nekünk itt lennünk”: az Istennek szentelt élet az Egyház misztériumában

29. A színeváltozás szemlélésekor Péter a többi apostol nevében is szól: „Jó nekünk itt lennünk!” (*Mt 17,4*) Pétert Krisztus dicsőségének – szívét és értelmét egyaránt elbűvölő --megtapasztalása nem szigeteli el a többiektől, hanem épp ellenkezőleg, még szorosabban köti őt a tanítványi közösséghez. Ez a Péter által használt többszám segít minket abban, hogy szemléljük az Istennek szentelt élet helyét az *Egyház misztériumában*. Az Istennek szentelt élet lényegére irányuló teológiai reflexió az utóbbi években a II. Vatikáni Zsinatból kiindulva új utakat járt végig. A zsinat fényénél fölismertük, hogy az evangéliumi tanácsok vállalása *vitathatatlanul hozzátartozik az Egyház életéhez és szentségéhez.*[52] Ez azt jelenti, hogy az Istennek szentelt élet, mely a kezdetektől mindig jelen volt, soha nem hiányozhat az Egyházból: oly fontos eleme és jellegzetessége ugyanis, melyről nem szabad lemondania, mert a természetét fejezi ki.

Ez világosan következik abból, hogy az evangéliumi tanácsok vállalása a legszorosabban kapcsolódik Krisztus misztériumához, mert feladata, hogy amennyire csak lehetséges, mutassa be s abszolút és eszkatologikus értéként ragyogtassa föl azt az életformát, amit Krisztus választott magának. Maga Jézus vezette be ezt az életformát, amikor egyeseket meghívott, hogy hagyjanak el mindent és kövessék őt, majd a századok folyamán a Szentlélek hatására fokozatosan

kibontakoztak az Istennek szentelt élet különböző formái.

Egy olyan Egyház képe, amely kizárólag fölszentelt hivatalviselőkből és laikusokból áll, nem felel meg az isteni Alapító evangéliumokból és újszövetségi iratokból megismerhető szándékának.

Új és különleges Istennek szenteltség

30. Az Egyház hagyományában a szerzetesi fogadalmat a keresztségi Istennek szenteltség *sajátos és egyedülálló elmélyítésének tekintették*, mert a keresztség által már megkezdett bensőséges Krisztus-kapcsolat az evangéliumi tanácsok vállalásával tökéletesebben kifejezett és megvalósított Krisztus-hasonlóság ajándékában bontakozik ki.[53]

E második Istennek szenteltségnek mégis vannak sajátos vonásai az elsőhöz mérten, mert nem szükségszerűen következik belőle.[54] Valójában ugyanis mindaz, aki Krisztusban új életre támadt, arra hivatott, hogy a Lélek ajándékából származó erővel valósítsa meg az életállapotának megfelelő tisztaságot, az Isten és az Egyház iránti engedelmességet, valamint az értelmes függetlenséget az anyagi javaktól, hiszen valamennyien életszentségre – a szeretet tökéletességére – kaptak meghívást.[55] A keresztséghez azonban önmagában és természete szerint nem kapcsolódik a cölibátusra vagy a szüzességre szóló meghívás, sem a javak birtoklásáról való lemondás, sem az előljáró iránti engedelmesség az evangéliumi tanácsok sajátos módján. Ezért e tanácsok vállalása különleges, nem mindenkinek szóló, isteni ajándékot tételez föl, amint ezt Jézus az önként vállalt cölibátus esetében ki is emelte (vö. Mt 19, 10–12).

E meghívásnak megfelel a *Szentlélek sajátos ajándéka*, mely arra szolgál, hogy aki Istennek szenteli magát, meghívását és küldetését teljesíteni tudja. Ezt a keleti és a nyugati liturgia egyaránt tanúsítja azzal, hogy a szerzetesi fogadalmak letételekor és a szüzek megáldásakor a Szentlélek ajándékait kéri a jelöltek számára, és önátadásukat összeköti Krisztus áldozatával.[56]

Az evangéliumi tanácsok vállalása *a bérmálás szentségi kegyelmének is kibontakozása*, de ez fölülmúlja a krizmával való megszenteltség rendes igényeit a Lélek különleges ajándéka révén, mely – miként az Istennek szentelt élet története mutatja – az életszentség és az apostolkodás új módjait és gyümölcseit teszi lehetővé.

Ami az evangéliumi tanácsokra fogadalmat tevő papokat illeti, a tapasztalat azt mutatja, hogy *a papság szentsége az Istennek szenteltségben különleges termékenységet nyer*, mert szorosabb kapcsolatba kerülnek az Úrral. Az evangéliumi tanácsokra fogadalmat tevő pap az őt befogadó intézmény sajátos lelkiségének és az ahhoz tartozó karizma apostoli dimenziójának köszönhetően különleges fölkészítést nyer arra, hogy Krisztus misztériumának teljességét újra megélje. A papságra és az Istennek szentelt életre szóló meghívások ugyanis mélyebb, dinamikusabb egységbe forrnak össze benne.

Kimondhatatlan értékű az a szolgálat is, amit azok a szerzetes papok tesznek az Egyház élete javára, akik kizárólag szemlélődéssel foglalkoznak. Az Eucharisztia ünneplésekor az Egyház cselekményét végzik az Egyházért, s közösségben Krisztussal – aki az egész világ üdvösségéért adja magát az Atyának – hozzákapcsolják önátadásukat e cselekményhez.[57]

A keresztény életformák különbségei és kapcsolatai

31. Azok a különböző életformák, melyekre az Úr Jézus szándéka szerint tagolódik az egyházi élet, olyan kölcsönös kapcsolatban állnak egymással, melyeket érdemes tüzetesebben is megvizsgálni.

A Krisztusban való újjászületés révén az összes hívőnek közös méltósága van, mindannyian életszentségre hivatottak; saját hivatásuknak és a Szentlélektől kapott ajándékoknak megfelelően mind részt vesznek Krisztus testének építésében (vö. Róm 12,3--8).[58] Az Egyház tagjainak azonos méltósága a Szentlélek műve, a keresztségen és a bérmáláson alapszik, s az Eucharisziából táplálkozik. De a sokféleség is a Szentlélek műve. Ő az, aki a hivatások, a karizmák és a szolgálatok sokféleségében az Egyházat szerves közösséggé forrasztja össze.[59]

A Krisztus-hívők világi életére, a fölszentelt szolgálatra vagy az Istennek szentelt életre szóló meghívásokat típusoknak tekinthetjük, hiszen minden konkrét meghívás velük kapcsolódik, illetve visszavezethető e három egyikére, attól függően, hogy Isten ajándékának gazdagsága szerint csak az egyiket kapta meg valaki, vagy többet is megkapott. Ezenkívül kölcsönösen szolgálják egymást Krisztus testének épülésére és küldetésének teljesítésére. Az Egyházban mindenki részesül a keresztség vagy a bérmálás megszenteltségében, de a fölszentelt szolgálati hivatal és az Istennek szentelt élet különböző meghívásokat és a küldetésnek megfelelő sajátos megszentelést tételez föl.

A világi Krisztus-hívők küldetéséhez – tudniillik „hogyan Isten országát azáltal keressék, hogy hivatásukból fakadóan földi dolgaikat Isten szerint rendezik.”[60] – elegendő a keresztségi és bérmálási konzekráció, mely Isten népe minden tagjában közös. A *fölszentelt szolgák* ezen felül megkapják az ordináció konzekrációját, hogy az időben folytatódhassék az apostoli szolgálat. Az *Istennek szentelt személyek*, akik az evangéliumi tanácsokat követik, új és különleges konzekrációt nyernek, mely – még ha nincs is szentségi karaktere – arra kötelezi őket, hogy cölibátusban, szegénységben és engedelmisségben vállalják azt az életformát, amit Jézus személyesen élt és tanítványainak ajánlott. Jóllehet mindhárom életállapot Krisztus egyedülálló misztériumának tanúja, a világi Krisztus-hívők sajátos, ha nem is kizárólagos tulajdonsága a világi jelleg, a fölszentelt pásztoroké a szolgálati hivatal, a szerzeteseké a különleges hasonlóság a tiszta, szegény és engedelmes Krisztushoz.

Az Istennek szentelt élet különleges értéke

32. Az ajándékok e harmonikus együttesében az alapvető életformák közös feladata, hogy Krisztus egyedülálló misztériumának egyik vagy másik dimenzióját az életállapotnak megfelelően fejtsék ki. Ha *a világi Krisztus-hívők sajátos feladata*, hogy az evangélium üzenetét a mulandó világban tegyék hallhatóvá, akkor az egyházi közösségben *nélkülözhetetlen szolgálatot végeznek a főszentelt papság tagjai*, egész különlegesen a püspökök. Az ő feladatuk, hogy vezessék Isten népét az Ige tanításával, a szentségek kiszolgáltatásával és a szent hatalom gyakorlásával az egyházi közösség szolgálatában, mely szerves és hierarchikusan rendezett közösség.[61]

Ami az Egyház szentségének megnyilvánulását illeti, *el kell ismernünk az Istennek szentelt élet objektív elsőbbségét*, mert az Krisztus életmódját tükrözi. Épp emiatt hordoz nagyon sok evangéliumi értéket és tökéletesen megvalósítja az Egyház célját, ami nem más, mint az emberiség megszentelése. Az Istennek szentelt élet hirdeti és bizonyos értelemben elővételezi a jövődőt, melyben a csíraszerűen és misztériumként már most jelenlévő mennyország egészen be fog teljesedni[62] és a föltámadás fiai többé nem házasodnak, hanem úgy fognak élni, mint Isten angyalai (vö. Mt 22,30).

Az Isten országa kedvéért vállalt teljes tisztaság,[63] mely joggal tekinthető az egész Istennek szentelt élet „kapujának”[64], az Egyház állandó tanításának része. Ugyanakkor nagyra becsüli a házasságra szóló meghívást, mely a házastársakat „az Anyaszentegyház termékenységének tanúivá és munkatársaivá teszi, annak a szeretetnek jeleiként és részeseiként, mellyel Krisztus szerette menyasszonyát és adta önmagát érte.”[65]

Az Istennek szentelt élet ezen általános sajátosságain belül egymástól különböző, de egymást kiegészítő utak vannak. A szemlélődő szerzetesek egész különlegesen a hegyen imádkozó Krisztus képmásai.[66] Az aktív életet élők megjelenítik Őt, „aki Isten országát hirdeti a sokaságnak, aki betegeket és megtört szívűeket gyógyít, vagy jó útra téríti a bűnösöket, gyermekeket áld meg, és jót tesz mindenkivel.”[67] Egész különös szolgálatot tesznek Isten országa eljövetele szempontjából a *világi intézmények tagjai*, ők ugyanis sajátos szintézisben egyesítik a megszenteltség értékét a világi jelleggel. Megszenteltségüket a világban és a világból kiindulva élén[68] „kovász módjára törekszenek átítatni mindent az evangélium szellemével Krisztus testének erősödésére és növekedésére.”[69] Részt vesznek az Egyház evangelizáló munkájában mind a keresztény élet személyes tanúságtételével, mind törekvésükkel, hogy a mulandó dolgokat Isten akarata szerint rendezzék, mind az egyházi közösségnek tett, világi jellegűből fakadó szolgálataikkal.[70]

Tanúságtétel a boldogságok evangéliumáról

33. Az Istennek szentelt élet sajátos feladata, hogy a megkereszteltekben ébren tartsa az evangélium lényeges értékeinek tudatát, mert világosan és nagyszerűen tanúsítja, hogy „a boldogságok lelkülete nélkül a világ nem alakulhat át és nem ajánlható föl Istennek.”[71] Így az Istennek szentelt élet fölébreszti Isten népében az ígényt, hogy Istennek a Szentlélek által a

szívekbe kiárasztott szeretetére életszentséggel válaszoljon (vö. Róm 5,5), amennyiben magatartásában az a szentségi konszekráció tükröződik, melyet Isten a keresztségben, a bérálásban és a papszentelésben hoz létre. A szentségek által közvetített megszentelésből ugyanis a mindennapi élet szentségére kell eljutni. Az Istennek szentelt élet az Egyházban minden hívő, mind a világi Krisztus-hívő, mind a klerikus élete konszekrációjának szolgálatában áll.

Másrészt azonban nem szabad megfeledkeznünk arról, hogy az Istennek szentelt személyek a többi hivatás tanúságtételeiből segítséget kapnak, hogy Krisztus és az Egyház misztériumához tartozásukat a maga sokféleségében tökéletesen tudják élni. E kölcsönös gazdagítás alapján az Istennek szentelt élet küldetése még jelentősebbé és hatékonyabbá válik: a többieknek – állandóan szem előtt tartva az eljövendő békét – célként kell megmutatnia az örök boldogságot Istennél.

A Menyasszony-Egyház eleven képe

34. Az Istennek szentelt életben egész sajátos értéke van a menyasszonyságnak, mely az Egyház azon igényére utal, hogy kizárólagos és teljes odaadásban éljen Vőlegénye iránt, akitől minden jót kap. E menyasszonyságban, mely az egész Istennek szentelt élet sajátja, elsősorban a nő találja meg egyedülálló módon újra önmagát, amennyiben az Úrral való kapcsolatának különleges karakterét fölfedezi.

Erre nézve jelentős az az újszövetségi hely, mely Máriát az apostolokkal az Utolsó vacsora termében a Szentlélek imádságos várakozása közben mutatja be (vö. ApCsel 1, 13-14).

A Menyasszony-Egyház eleven képét láthatjuk ebben, aki figyel a Vőlegény jeleire és készségesen várja ajándékát. A termékenység elsősorban Péter és a többi apostol egyházi szolgálatában mutatkozik, mely a Szentlélek eszköze lesz egyre újabb gyermekek nemzésére az igehirdetés, a szentségek kiszolgáltatása és a lelkipásztori gondoskodás által. A menyasszonyi befogadás elsősorban Máriában mutatkozik, mellyel az Egyház szűzi szeretete által termékenyíti magában az isteni életet.

A megszentelt élet Máriában elsősorban a szűz menyasszonyt látta. E szűzi szeretetből különleges termékenység fakad, mely hozzájárul a szívekben az isteni élet fakadásához és növekedéséhez.^[72] Máriának, az új Évának nyomában járva az Istennek szentelt személy lelki termékenysége úgy fejeződik ki, hogy készségesen hallgatja az igét, azért, hogy föltétlen odaadásával és életének tanúságtételével működjön együtt az új emberiség kialakításában. Így nyilvánul meg teljesen az Egyház anyasága mind a Péterre bízott isteni műben való részesedés, mind az isteni ajándék – Máriára éppúgy jellemző – felelős elfogadása által.

A keresztény nép a fölszentelt szolgálatban találja meg az üdvösség eszközeit, az Istennek szentelt életben pedig ösztönzést nyer, hogy a szolgálat legkülönbözőbb formáiban tökéletesen

tudja adni a szeretet választát.[73]

IV. A SZENTSÉG LELKÉTŐL VEZÉRELTEN

„Színeváltozott” létezés: meghívás az életszentségre

35. „Ennek hallatára a tanítványok arcra borultak és igen megrémültek.” (Mt 17,6) A szinoptikus evangélisták a színeváltozás jelenetében – eltérő apróságoktól eltekintve --hangsúlyozzák a félelmet, ami elfogta a tanítványokat. Krisztus elváltozott arcának vonzó ragyogása nem zárja ki, hogy rettenetes félelem fogja el őket az isteni Fölség előtt. Az ember ugyanis Isten dicsőségének színe előtt mindig megtapasztalja a maga semmiségét, s emiatt rémület fogja el. De ez a félelem üdvösséges, az embert ugyanis az isteni tökéletességre emlékezteti, s ugyanakkor sürgető fölhívás a „szentségre”.

Az Egyház minden fia és leánya, akit az Atya fölszólított arra, hogy Krisztusra „hallgassanak”, *érzi a megtérés és az életszentség mélységes igényét*. Miként a szinóduson hangsúlyozták, ez az igény elsősorban az Istennek szentelt életben érvényesül. Az Istennek szentelt személyek meghívása ugyanis – hogy mindenek előtt Isten országát keressék – elsősorban a teljes megtérésre szólító hívás, hogy önmagukat megtagadva teljesen az Úrból éljenek, s így Isten legyen minden mindenben. Arra hivatottak, hogy Krisztus színében elváltozott arcát szemléljék és tanúsítsák; de arra is, hogy a létük „színeváltozott” legyen.

Ebben az összefüggésben fontos, amit a szinódus második rendkívüli gyűlése záróüzenetében megfogalmazott: „Az egész egyháztörténelemben mindig szent férfiak és nők voltak a megújulás forrásai és kiindulópontjai a legnehezebb helyzetekben. Ma igen nagy szükségünk van szentekre, akiket sürgető könyörgéssel kell kérnünk Istentől. Az evangéliumi tanácsok vállalása által Istennek szentelt élet intézményeinek tudniuk kell, hogy különleges küldetésük van az Egyházban, s nekünk e küldetésüket bátorítanunk kell.”[74] A IX. szinódus atyái ezzel összhangban így nyilatkoztak: „Az Istennek szentelt élet az egész egyháztörténelem folyamán a Lélek működésének eleven jelenléte volt. Kiváltságos tere volt az Isten és a felebarát iránti föltétlen szeretetnek, tanúságtétel az isteni terv mellett, mely az egész emberiségből a szeretet civilizációjában Isten gyermekeinek nagy családját akarja létrehozni.”[75]

Az Egyház az evangéliumi tanácsok vállalásában mindig az életszentségre vezető kiváltságos utat látta. A kifejezések melyekkel körülírják – az Úr szolgálatának iskolája, a szeretet és a szentség iskolája, a tökéletesség útja, a tökéletesség állapota --, egyszerre utalnak ezen evangéliumi életforma eszközeinek bőségére és hatékonyságára, valamint azok különleges elkötelezettségére, akik vállalják.[76] Nem véletlen, hogy az Istennek szentelt személyek közül az évszázadok folyamán oly sokan lettek az életszentség nagyon hatásos tanúivá, s valósították meg nagylelkűen az evangelizáció és a szolgálat nehéz művét.

Hűség a karizmához

36. Az Istennek szentelt életben az életszentség gyarapodása tekintetében van Krisztus-követésének és a Krisztus iránti szeretetnek néhány pontja, melyeket érdemes ma külön is kiemelni.

Elsőként mutatkozik az *alapítási karizmához* és minden intézmény karizmájából következő lelki örökséghez való *hűség*. Épp az alapítók és alapítónők sugallatához – a Szentlélek ajándékához – való hűségben fedezhetők föl könnyebben és élhetőek meg újra intenzívebben az Istennek szentelt élet lényeges elemei.

Minden karizmának ugyanis jelentkezésekor hármass irányultsága van: elsősorban az *Atyára* irányul, kinek akaratát teljesíteni igyekszik szerető lélekkel a szüntelen megtérés által, melyben az engedelmisség az igaz szabadság forrása, a tisztaság a semmiféle véges szeretettel meg nem elégedő szív szándékát mutatja, a szegénység pedig azt az igazságra való éhezést és szomjazást táplálja, melynek csillapítását Isten megígérte (vö. *Mt 5,6*). Ebből a szempontból az egyes intézmények karizmája serkenti az Istennek szentelt személyt arra, hogy egészen Istenhez tartozzon, csak Istennel vagy Istenről beszéljen – ahogy ezt Szent Domonkosról mondják^[77] –, hogy megízlelhessen, milyen jóságos az Úr minden körülmények között (vö. *Zsolt 34,9*).

Az Istennek szentelt élet karizmái a *Fiúra* is irányulnak és elvezetnek a Vele megélt bensőséges és derűs életközösségre, mégpedig Isten és a felebarátok serény szolgálatának iskolájában. „A fokozatosan Krisztuséhoz hasonlóvá vált tekintet így megtanulja, hogy elszakadjon a külsőségektől, az érzékek viharaitól, azaz mindentől, ami akadályozza az embert abban, hogy könnyen és készségesen engedje megragadni magát a Lélektől,”^[78] és készséges arra, hogy Krisztussal vállalja a küldetést, Vele fáradozzon és szenvedjen országának terjesztéséért.

Végül minden karizma sajátosan a *Szentlélekre* irányul, mert az érintettektől – mind a személyes lelki élet útján, mind a közösségi életben, mind az apostoli tevékenységben – megkívánja, hogy engedjék magukat elvezetni és megerősíteni arra a szolgálatkészségre, melynek egy hiteles keresztény minden döntését indítania kell.

E hármass irányultság a különböző életformák sajátos vonásai mellett minden alapítási karizmában megmutatkozik annak következtében, hogy e karizmában „a lélek mélységes vágya uralkodik a Krisztussal való azonosulásra, hogy misztériumáról bizonyos szempontból tanúságot tegyen”;^[79] s ennek testet kell öltenie és ki kell bontakoznia az intézmény hiteles hagyományában a regulák, konstitúciók és statútumok szerint.^[80]

Kreatív hűség

37. Az intézményeknek ezért – az idők jeleire a mai világban adott válaszként – bátran újjá kell

éleszteniük az alapítók és alapítónők szent kezdeményező szellemét, találékonyságát és életszentségét.[81] E fölszólítás elsősorban állhatatosságra hív az életszentség útján a mindennapi életben mutatkozó anyagi és lelki nehézségek közepette. De fölszólít arra is, hogy mindenki szerezzze meg a munkájához szükséges szaktudást, legyen hűséges küldetéséhez, s közben valahányszor szükséges, a formákat az új helyzetekhez és a különféle igényekhez igazítsák, mindig engedelmesen az isteni sugallat és az egyházi ítélet iránt. Őrizni kell azonban a meggyőződést, hogy minden újítást, mely hű akar maradni az eredeti sugallathoz, az Úrhoz való egyre tökéletesebb hasonulás keresése hitelesít.[82]

Ebben a szellemben minden egyes intézménynek *újra vissza kell térnie a regulához*, mert benne és a konstitúciókban van a Krisztus-követésnek az az útja, melyet az Egyház által hitelesített sajátos karizma jelölt ki. A regula szigorúbb megtartása az Istennek szentelt személyek számára szükségszerűen biztonságos kritériumot ad egy olyan tanúságtétel megfelelőbb formáinak keresésekor, mely képes választ adni a kor követelményeire anélkül, hogy eltávolodnék a kezdeti sugallattól.

Imádság és aszkézis: lelki harc

38. Az életszentségre szólító hívás csak az *imádás csöndjében* fogható föl, és csak Isten végtelen transzcendenciája tudja kibontakoztatni: „Meg kell vallanunk, hogy mindannyiunknak szüksége van erre az imádott jelenléttel telített csöndre: a teológiának, hogy értékelni tudja a maga bölcsességi és lelkiségi jellegét; az imádságnak, hogy soha el ne felejtse: Istent látni azt jelenti, hogy az ember olyan ragyogó arccal jön le a hegyről, hogy el kell takarnia fátyollal (vö. *Kiv 34,33*)...; az elkötelezettségnek, hogy elkerülje a szeretetet és megbocsátást nem ismerő harcba bonyolódás veszedelmét... Mindegyikünknek, hívőknek és nem hívőknek egyaránt meg kell tanulnunk a hallgatást, mely lehetővé teszi a másik megszólalását, amikor és ahol akarja, és lehetővé teszi, hogy a kimondott szót megértsük.”[83] Ez konkrétan nagy hűséget jelent a liturgikus és személyes imádsághoz, a belső imára és az elmélkedésre fordított időhöz, a szentségimádáshoz, a havi rekollekcióhoz és a lelkigyakorlatokhoz.

Föl kell fedezni újra az Egyház spirituális hagyományában és az egyes intézményekben általános *aszketikus eszközöket* is, melyek az életszentségre vezető igaz út hatékony eszközei voltak s maradnak ma is. Mivel az aszkézis segít a bűntől megsebesített emberi természet hajlamai fölötti uralkodásban és azok nemesítésében, az Istennek szentelt személyek számára az aszkézis valóban nélkülözhetetlen ahhoz, hogy hűségesek maradhassanak hivatásukhoz és követni tudják Jézust a keresztúton.

Ugyanígy föl kell ismerni és le kell győzni néhány kísértést, melyek olykor ördögi csábítás hatására a jó színében lépnek föl. Így például a mai társadalom megismerésének jogos igénye – annak érdekében, hogy kihívásaira válaszolni lehessen –, arra vezethet, hogy lanyhul a lélek buzgósága, vagy elbátortalanodva követni kezdi a pillanatnyi divatot. A magasabb lelki képzés

lehetősége kialakíthat az Istennek szentelt személyekben bizonyos felsőbbrendűségi érzést a többi hívővel szemben, míg a megalapozott és korszerű szaktudás követelménye a hatékonyság túlzott hajszolásává válhat, mintha az apostoli szolgálat elsősorban nem Istentől, hanem az emberi eszközöktől függne. A dicséretre méltó törekvés, hogy közelebb kerüljünk korunk férfiainhoz és nőihez, hívőkhöz és nem hívőkhöz, szegényekhez és gazdagokhoz, egy szekularizált életstílus átvételéhez vagy az emberi értékek tisztán földi szempontok szerinti ápolásához vezethet. A jogos nemzeti vagy kulturális követelések támogatása arra csábíthat, hogy a nacionalizmus formáihoz csatlakozzanak vagy elfogadjanak olyan szokáselemeket, melyeknek az evangélium világosságában tisztulniuk és javulniuk kellene.

Az életszentség útja tehát magában foglalja *a lelki harc vállalását*. E ténynek ma nem mindig szentelnek elegendő figyelmet. A hagyományban gyakran ábrázolják a lelki harcot azzal a küzdelemmel, melyet Jákob vívott a titokzatos Istennel, akit megragadott, hogy elnyerje áldását és láthassa arcát (vö. Ter 32,23--31). A bibliai őstörténet ezen eseményében az Istennek szentelt személyek megláthatják az aszketikus buzgóság szimbólumát, melyre szükségük van, hogy kitágítsák és kitarják a szívüket az Úr és a felebarátok befogadására.

Az életszentség elősegítése

39. Az Istennek szentelt személyek megújult elkötelezettsége az életszentségre ma fontosabb, mint valaha, amiatt is, hogy minden keresztény tökéletességre törekvését bátorítani és támogatni tudják. „Minden hívőben föl kell ébreszteni az *életszentség erős vágyát*, mely megtérésre és személyes megújulásra sarkall az egyre elmélyültebb imádság és a felebarátok, különösen a legrászorulóbbak iránti szeretet légkörében.”^[84]

Amilyen mértékben elmélyítik Istennel való barátságukat, olyan mértékben lesznek képesek az Istennek szentelt személyek segíteni a testvéreknek és nővéreknek hatékony lelki kezdeményezésekkel, mint például imaiskolával, lelkigyakorlatokkal, lelki napokkal, lelki beszélgetéssel és lelkivezetéssel. Elősegítik az emberek fejlődését az imádságban, akik ezáltal jobban meg fogják ismerni Isten rájuk vonatkozó akaratát; bátorítják őket a hit követelményeinek vállalására egész a hősiességig. Az Istennek szentelt személyek ugyanis „szerzetesi életük természetéből következően... beleolvadnak az Abszolútumra, az Istenre szomjazó és életszentségre hivatott Egyház tevékenységébe. Az Egyház szentségének tanúi ők.”^[85] Az életszentségre szóló általános meghívásnak még erősebben kell ösztökélnie azokat, akiknek életformájuk megválasztása alapján az a küldetésük, hogy a többieket e meghívásra emlékeztessék.

„Keljetek föl, ne féljete!”: megújított bizalom

40. „Jézus odalépett hozzájuk és megérintette őket:

„Keljete föl, ne féljete!” (Mt 17,7) Mint a színeváltozáskor a három apostol, úgy az Istennek szentelt személyek is tapasztalatból tudják, hogy életüket nem mindig izzítja föl az az érezhető buzgóság, melyből a kiáltás fakad: „Jó nekünk itt lenni!” (Mt 17,4) Életük azonban mindig egy Krisztus kezétől „megérintett” élet, melyet az Ő hangja kelteget és kegyelme támogat.

„Keljete föl, ne féljete!” A Mester e bátorítása magától értetődően minden kereszténynek szól. De még inkább szól azoknak, akik arra hivatottak, hogy „mindent elhagyjanak”, s ennek következtében Krisztusért „mindent szemétnek tartsanak”. Ez egész különlegesen érvényes olyan alkalmakkor, amikor valaki a Mesterrel lejön a „hegyről”, hogy elinduljon a Táborról a Kálváriára vezető úton.

Amikor Lukács elbeszéli, hogy Mózes és Illés Krisztussal az Ő húsvéti misztériumáról beszélgettek, szándékosan és jelentőségteljesen használja a „vég” (*exodosz*) kifejezést: „*a végéről beszéltek, melyet Jeruzsálemben kellett beteljesítenie*” (9,31). A „vég” a kinyilatkoztatás alapfogalma, melyre az egész üdvtörténet hivatkozik és kifejezi a húsvéti misztérium mélységes értelmét. A „vég” az Istennek szentelt élet spiritualitása számára különösen fontos téma, mely jól kiemeli ennek az életnek a jelentését. Kikerülhetetlenül magában foglalja mindazt, ami a *kereszt misztériumához* tartozik. Ám ha ezt a „véghez vezető utat” a Tábor hegyének távlatából nézzük, úgy jelenik meg, mint két fényforrást összekötő út: egyik végpontján a színeváltozás elmúló fényessége, a másikon a föltámadás végleges fényessége áll.

Az Istennek szentelt életre szóló meghívás – az egész keresztény élet szemszögéből nézve – minden lemondása és próbatétele ellenére, sőt épp ezek miatt a „fény” útja, mely fölött a Megváltó szeme virraszt: „Keljete föl, ne féljete!”

AZ ISTENNEK SZENTELT ÉLET MINT A KÖZÖSSÉG JELE AZ EGYHÁZBAN

I. MARADANDÓ ÉRTÉKEK

A Szentháromság képmására

41. Az Úr Jézus földi életében maga köré hívta azokat, akiket kiválasztott, hogy Vele legyenek, s megtanítsa őket arra, hogy példája szerint az Atyáért és a Tőle kapott feladatért éljenek (Vö. Mk 3,13--15). Ezzel megalapította azt az új családot, melynek a századok során mindazokat magába kell foglalnia, akik készek rá, hogy „teljesítsék Isten akaratát” (vö. Mk 3,32--35). A mennybemenetel után a Szentlélek ajándékának hatására az apostolok körül testvéri közösség alakult arra, hogy Istent dicsérje és közösségben éljen (vö. ApCsel 2,42--47; 4,32--35). E közösség élete s még inkább a teljes Krisztushoz-tartozás tapasztalata – ahogy azt a tizenkettő megélte – lett a *modell*, melyből az Egyház új erőt merített valahányszor a kezdeti idők buzgóságát akarta újra élni és megújult evangéliumi erővel akart a történelemben a maga útján járni.[86]

Valóban, az *Egyház lényege szerint a közösség misztériuma*, „az Atya és a Fiú és a Szentlélek egysége által egyesített nép”.^[87] A testvéries élet azáltal akarja tükrözni e misztérium teljességét és mélységét, hogy a Szentháromság lakóhelyeül szolgáló emberi teret alkot, mely ily módon a három isteni Személy közösségnek szóló, sajátos ajándékait behozza a történelembe. Az Egyház életének sok területe és megnyilvánulása van, melyek kifejezik a testvéri közösséget. Az Istennek szentelt élet kétségtelen érdeme, hogy hatékonyan hozzájárul ahhoz, hogy a testvériség igénye – mint a Szentháromság megvallása – eleven maradjon az Egyházban; a testvéri szeretet állandó ápolása révén a közösségi élet formájában is megmutatta, hogy a *szentháromságos közösségben való részvétel oly lényegesen meg tudja változtatni az emberi kapcsolatokat*, hogy e részesedésből a szolidaritás egy új fajtája fakad. Így az Istennek szentelt élet megmutatja az embereknek a testvéri közösség szépségét és az utakat, melyek elvezetnek hozzá. Az Istennek szentelt személyek ugyanis Istenért és Istenből élnek, ezért megismerhetik a kegyelem megbékítő erejének hatalmát, mely legyőzi az emberi szívekben és a társas kapcsolatokban az ellentétes és megosztó erőket.

Testvéri élet a szeretetben

42. A testvéri élet mint szeretetben megosztott élet az egyházi közösség kiváló jele. A szerzetesrendek és az apostoli élet társaságai – melyekben a közösségi életnek különleges jelentősége van – nagy gonddal ápolják.^[88] Ám a testvéri közösség dimenziója a világi intézményekben és az Istennek szentelt élet magányos formáiban sem idegen. Még a remeték sem vonják ki magukat elmélyült magányukban az egyházi közösségből, hanem annak szolgálnak különleges kontemplatív karizmájukkal; a világban élő szüzek Istennek szenteltségüket a részegyházzal és az egyetemes Egyházzal való különleges kapcsolatban élik meg. Ugyanez áll az Istennek szentelt özvegyasszonyokra és özvegyemberekre is.

Mindezek a személyek azért fáradoznak, hogy evangéliumi értelemben tanítványként teljesítsék az Úr „új parancsát”, tudniillik hogy úgy szeressék egymást, ahogyan Ő szeretett minket (vö. *Jn 13,34*). A szeretet vezette Krisztust az önátadásban egészen a keresztáldozatig. Tanítványai között *sinces igazi egység e feltétlen, kölcsönös szeretet nélkül*, mely megköveteli a készséget a szolgálatra minden erő bevetésével; a nyitottságot a másik – úgy, ahogyan van – előítéletek nélküli elfogadására; a képességet a „hetvenhétzeri” megbocsátásra (*Mt 18,22*); és az akaratot, hogy senkit ne ítéljen el (vö. *Mt 7,1-2*). Az Istennek szentelt személyek számára, akik a Szentlélek e szívükbe árasztott szeretete által (vö. *Róm 5,5*) „egy szív és egy lélek” lettek (*ApCsel 4,32*), belső szükséglet, hogy *mindenük közös legyen*: anyagi javak és lelki tapasztalatok, képességek és ajándékok, apostoli eszmények és felebaráti szeretet szolgálata: „A közösségi életben a Lélek egyesekben jelenlévő erejének másokra is hatnia kell, ezért nemcsak a saját ajándékaiknak örülnek, hanem az ajándékokat megsokszorozzák azzal, hogy másokat is részesítenek belőlük, és mások ajándékainak gyümölcsét úgy élvezik, mint a sajátjukat.”^[89]

Ezek után a közösségi életben valamiképpen fölismerhetőnek kell lennie, hogy a testvéri

közösség – még mielőtt egy meghatározott küldetés útjává válna – *isteni hely*, ahol a föltámadott Úr titokzatos jelenléte tapasztalható (vö. *Mt 18,20*).^[90] Ez a tapasztalat mindazok kölcsönös szeretetének köszönhető, akik a közösséget alkotják; szeretetüknek, mely az Igéből és az Eucharisziából táplálkozik, a bűnbánat szentségében tisztul, és az egységért mondott imádságból erősödik. Ez az egység a Szentlélek ajándéka azok számára, akik engedelmesen hallgatnak az evangéliumra. Maga a Szentlélek vezeti a lelket közösségre az Atyával és a Fiúval, Jézus Krisztussal (vö. *1Jn 1,3*) egy olyan közösségre, melyből a testvéri élet forrása fakad. A Lélek vezeti az Istennek szentelt élet közösségeit – sajátos természetüknek megfelelően – küldetésük teljesítésekor az Egyház és az egész emberiség szolgálatára.

Ebben a távlatban nézve a „káptalanoknak” vagy a hasonló, akár részleges, akár általános összejövetelnek különös jelentőségük van, ahol minden intézmény feladata, hogy a szabályzatának megfelelően válassza meg előjáróit, és a Lélek világosságánál meghatározza a módot, mely által sajátos karizmáját és hagyományos lelkiségét a különböző történelmi és kulturális helyzetekben is képes megőrizni és megvalósítani.^[91]

A tekintély feladata

43. Az Istennek szentelt életben az *előjárók és előjárónők hivatalának* – beleértve a helyi előjárókat is – mindig nagy jelentősége volt a lelki élet és a küldetés szempontjából. A keresések és változtatások elmúlt esztendeiben olykor hallani lehetett arról is, hogy fölül kell vizsgálni e hivatalt. El kell ismernünk azonban, hogy az, aki a tekintélyt gyakorolja *nem mondhat le feladatáról*, mint aki elsőként felelős a közösségért, tudniillik a testvérek és nővérek vezetéséért a lelki élet és az apostolkodás útján.

Nem könnyű egy erősen individualista légkörben elismerni és elvállalni a feladatot, melyet a tekintély mindenki javára teljesít. Mégis újra ki kell emelnünk e feladat fontosságát, mely szükséges ahhoz, hogy megerősödjön a testvéri közösség és hatályát ne veszítse a fogadott engedmesség.

Jóllehet a tekintélynek mindenekelőtt testvériesnek és spirituálisnak kell lennie – következésképpen akire ráruházzák, annak a testvéreket és a nővéreket tudnia kell dialógus révén bevonni a döntési folyamatba – nem szabad megfeledkezni arról, hogy *az utolsó szó a tekintélyé*, és rá tartozik, hogy a hozott döntések végrehajtásáról gondoskodják.^[92]

Az idősek szerepe

44. Az öregekről és betegekről való gondoskodás lényeges része a testvéri életnek, különösen egy olyan korban, mint a miénk, amikor a világ egyes részein növekszik az idős szerzetesek száma. A fokozott figyelem, amit érdemelnek, nem a szeretet és elismerés egyoldalú kötelezettsége csupán, hanem annak fölismerése is, hogy az ő tanúságuk az Egyház és az

intézmény számára nagyon hasznos, és küldetésük akkor is értékes és érdemszerző, ha öregség vagy betegség miatt a tevékenységgel föl kellett hagyniuk. *Kétségtelenül sokat adhatnak bölcsességből és tapasztalatból a közösségnek, ha az képes arra, hogy figyelmesen és odahallgatással vegye körül őket.*

Valójában ugyanis az apostoli küldetés még a tevékenységet megelőzően az Úr üdvözítő akarata iránti tökéletes önátadás tanúságtételében áll, és ez az önátadás az imádság és a bűnbánat forrásaiból táplálkozik. Ezért sok lehetőség van az öreg szerzetesek hivatásának megélésére: buzgó imádság, saját helyzetük türelmes elfogadása, készség a lelkivezetésre, a gyóntatásra és az imádságra másokkal.[93]

Az apostoli közösség képmására

45. A testvéri életnek alapvető szerepe van az Istennek szentelt személyek lelki útján, mind állandó megújulásuk, mind a világba szóló küldetésük tökéletes teljesítése szempontjából: ez levezethető a testvéri életet megalapozó teológiai igazságokból is, de a személyes tapasztalat is messzemenően igazolja. Ezért buzdítom az Istennek szentelt személyeket, hogy ápolják a közösségi életet az első jeruzsálemi keresztények példája szerint, akik buzgón hallgatták az apostolok tanítását, résztvettek a közös imádságban és az Eucharisztia ünneplésében és megosztották egymás között anyagi javaikat és kegyelmi ajándékaikat (vö. *ApCsel 2,42--47*). Mindenekelőtt a szerzeteseket és szerzetesnőket, valamint az apostoli élet társaságainak tagjait buzdítom, hogy fönntartások nélkül gyakorolják a kölcsönös szeretetet, s ezt a saját intézményük természetének megfelelő módon mutassák is meg, hogy minden közösség annak az új Jeruzsálemnek világos jele legyen, mely „Isten lakóhelye az emberek között” (*Jel 21,2*).

Az egész Egyház nagyon számít ugyanis az „örömmel és Szentlélekkel eltelt” közösségek tanúságtételére (*ApCsel 13,52*). A világ előtt szeretne rámutatni olyan közösségek példájára, melyekben a kölcsönös figyelmesség segít legyőzni a magányt, a kommunikáció mindenkit arra serkent, hogy érezzen felelősséget a többiekért, s melyekben a megbocsátás gyógyítja a sebeket és erősíti az egyéneken a közösséghez tartozást. Az ilyen közösségekben a karizma természete elrendezi az erőket, szilárdítja a hűséget, s mindenki apostoli munkáját egyazon küldetésre irányítja. Ahhoz, hogy a mai emberiségnek meg tudja mutatni saját arcát, az Egyháznak sürgetően szüksége van ilyen testvéri közösségekre, melyek már pusztán létükkel is javára vannak az új evangelizációnak, hiszen az „új parancs” fogható gyümölcseit termik.

Együttérezni az Egyházzal (Sentire cum Ecclesia)

46. Nagy feladatot ró az Istennek szentelt életre az *Egyházzal mint közösségről szóló tanítás (a kommunió-egyháztan)*, melyet a II. Vatikáni Zsinat is határozottan kifejtett. Az Istennek szentelt személyektől ugyanis elvárja, hogy „annak 'a közösségre vonatkozó isteni tervnek' tanúi és építőmesterei legyenek, melynek meg kell koronáznia az emberiség történelmét,”[94] a közösség

tapasztalt szakértőinek kell lenniük és a közösségi lelkiületet át kell ültetniük a gyakorlatba.[95] Az egyházi közösség iránti érzék miközben *közösségi lelkiiséggé fejlődik*, előmozdítja az Egyházat mélységében és tágasságában növelő gondolkodás-, kifejezés- és cselekvésmódot. Mert a közösségi élet „a világ számára az élet *jele és vonzerő* lesz, mely az embereket elvezeti a Krisztusban való hithez ... Ily módon a közösség miközben megnyílik a *küldetésre*, maga válik küldetéssé”, sőt „mivel a *közösség közösséget teremt*, saját természeténél fogva *misszionárius közösséget* hoz létre.”[96]

A rendalapítókban az *Egyház iránti érzék mindig eleven*, és abban mutatkozik meg, hogy tökéletesen részt vesznek az egyházi életben, annak minden dimenziójában és készségesen engedelmesek a püspököknek, s különösen a római pápának. A Szent Egyház, „az igazság oszlopa és alapja” (1Tim 3, 15) iránti szeretetből érthető egy Assisi Ferenc alázatos szolgálatkészsége a „Pápa úrral” szemben,[97] egy Sziénai Katalin gyermeki magatartása azzal szemben, akit „a Földön járó édes Krisztusnak nevez”,[98] egy Loyolai Ignác apostoli engedelmissége és „együttérzése az Egyházzal,”[99] egy Jézusról nevezett Teréz örvendező hitvallása: „Az Egyház leánya vagyok”. [100] Innen érthető Lisieux-i Teréz vágya is: „Anyám, az Egyház szívében én leszek a szeretet.”[101] Hasonló tanúságot tesznek a teljes egyházi közösségről a szent szerzetesek, alapítók és alapítónők más-más korokban, s eltérő, olykor nagyon nehéz körülmények között. A Istennek szentelt személyeknek újra meg újra e példaképekre kell tekinteniük, hogy a ma különösen erős romboló és szétszóró hatásokkal szembe tudjanak szállni.

Ezen egyházi közösség lényeges ismertető jegye a püspökök Tanítóhivatalához szívvel és értelemmel való ragaszkodás, amit az Istennek szentelt személyeknek hűségesen megélni és Isten népe előtt egyértelműen és világosan tanúsítaniuk kell, s különösen azoknak, akik a teológiai kutatás, a tanítás, a tömegtájékoztatás, a katekézis és a sajtó területén tevékenykednek.[102] Mivel az Istennek szentelt személyek különleges helyet foglalnak el az Egyházban, a Tanítóhivatallal való kapcsolatuk Isten egész népe számára nagy jelentőségű. Apostoli tevékenységük, melyet az összes megkereszteltek prófétai küldetésén belül a hierarchiával való együttműködés minősít, gyermeki szeretetük tanúságtételéből nyer erőt és hatékonyságot.[103] Így karizmájuk gazdagságával különösen hozzájárulnak ahhoz, hogy az Egyház egyre tökéletesebben megvalósíthassa a maga lényegét, tudniillik hogy az Istennel való bensőséges egyesülésnek és az egész emberi nem egységének jele és eszköze legyen.[104]

Testvériség az egyetemes Egyházban

47. Annak alapján, hogy a sokféle karizmát minden intézmény az egész misztikus Test javára kapta a Szentlélektől ajándékba, s ennek építésére kell fölhasználnia (vö. 1Kor 12,4-11), az Istennek szentelt személyek arra hivatottak, hogy egy misszionárius közösség kovása legyenek az egyetemes Egyházban. Egész sajátosan a szeretet – mely az apostol szerint a „mindent felülmúló út” (12,31), „az összes között a legnagyobb” (13,13) – teremt harmonikus összhangot a

különböző dolgok között, s ad erőt mindenkinek, hogy az apostoli tevékenységben támogassák egymást. Épp erre irányul *a közösségnek az a sajátos kapcsolata*, mely az Istennek szentelt élet különböző formái és az apostoli élet társaságai, valamint *Péter utódának egységét és missziós egyetemességét építő szolgálata között van*. A lelkiség története jól szemlélteti e kapcsolatot, megmutatván gondviselészerű működését mind az Istennek szentelt élet sajátos identitásának megőrzésében, mind az evangélium missziós terjedésében. Az evangéliumi üzenet erőteljes terjedése, éppúgy, mint az Egyház meggyökerezése a világ sok táján, és a keresztény tavasz, melyet ma a fiatal egyházakban lehet észlelni, a szinódusi atyák megállapítása szerint az Istennek szentelt élet és az apostoli élet társaságainak sokféle intézménye nélkül elképzelhetetlen. Évszázadokon át megtartották a kapcsolatot Szent Péter utódaival, akik nagylelkű, olykor hősiességét tapasztaltak náluk a misszionálásra.

Így mutatkozik *az egyetemesség és a közösség lényeges jegye*, mely az Istennek szentelt élet intézményeinek és az apostoli élet társaságainak sajátja. A pápasággal való sajátos kapcsolatukból következő, egyházmegyéik fölötti jellegükkel a különböző részegyházak közötti együttműködés szolgálatában is állnak.^[105] Hatékonyan elősegítik a részegyházak között az „ajándékok cseréjét”, s ezáltal hozzájárulhatnak ahhoz, hogy az evangélium be tudjon épülni a kultúrákba (inkulturáció), melynek célja, hogy minden nép kulturális értékeit megtisztítsa, megbecsülje és befogadja.^[106] Az Istennek szentelt életre szólító meghívás virágzása a fiatal egyházakban ma is megmutatja a lehetőséget, hogy a katolikus egységen belül a különböző népek és kultúrák megbecsülésre találjanak.

Az Istennek szentelt élet és a részegyház

48. Az Istennek szentelt személyeknek jelentős szerepük van a *részegyházakban is*. A zsinatnak abból a tanításából kiindulva, hogy az Egyház közösség és misztérium, s hogy a részegyházak Isten népének részei, melyekben „valóban jelen van és tevékeny Krisztus egy, szent katolikus és apostoli Egyháza,”^[107] a szerzetesek és a részegyházak összefüggését különböző zsinat utáni dokumentumok elmélyítették és kodifikálták. E szövegek fényében egészen világos, hogy az Istennek szentelt személyek együttműködése a püspökökkel alapvető jelentőségű az egyházmegyei lelkipásztorkodás harmonikus fejlődése szempontjából. Az Istennek szentelt élet karizmái nagyban hozzájárulhatnak a szeretet épüléséhez a részegyházakban.

Az evangéliumi tanácsok megvalósításának különböző formái ugyanis az alapítók és alapítónők által kapott lelki ajándékok megnyilvánulásai és gyümölcsei, s mint ilyenek „a *Szentlélek megtapasztalásai*, melyeket átadtak tanítványaiknak, hogy szerintük éljenek, azokat őrizzék, elmélyítsék, és Krisztus testének növekedtével állandóan gyarapítsák.”^[108] Minden intézmény sajátos karaktere a megszentelés és az apostolokodás egy bizonyos stílusát tartalmazza, mely objektív tényezőktől meghatározott hagyományt törekszik megszilárdítani.^[109] Ezért gondoskodik az Egyház arról, hogy az intézmények az alapítók és alapítónők szellemének és egészséges hagyományuknak megfelelően növekedjenek és fejlődjenek.^[110]

Ebből következően az egyes intézményeknek kellő autonómiája van, melynek alapján fölépíthetik a maguk rendszerét és megőrizhetik lelki és apostoli örökségüket. Ezen autonómia biztosítása és megőrzése a helyi ordináriusok feladata. [111] Ezért a püspököket kérjük, fogadják el és becsülik az Istennek szentelt élet karizmáit azáltal, hogy teret adnak nekik az egyházmegyei lelkipásztorkodásban. Megkülönböztetett figyelmet kell szentelniük az egyházmegyei jogú intézményekre, melyek különösen is a megyéspüspök gondjaira vannak bízva. Egy, az Istennek szentelt élet intézménye nélküli egyházmegye nemcsak sok lelki ajándékot, az istenkeresés alkalmas helyét, sajátos apostoli tevékenységeket és lelkipásztori módszereket nélkülözne, hanem az a veszély is fenyegetné, hogy nagyon ellanyhul benne a missziós szellem, mely ezen intézmények többségének sajátja. [112] Ezért az Istennek szentelt élet ajándékát, melyet a Szentlélek a részegyházakban ad, nagylelkűen és hálával kell fogadniuk.

Termékeny és rendezett egyházi közösség

49. A részegyház atyja és pásztorja a püspök. Az ő hatáskörébe tartozik az egyes karizmák elismerése, felügyelete, támogatása és összehangolása. Lelkipásztori szeretetében az Istennek szentelt élet karizmáját tehát kegyelemként fogadja, mely nemcsak egy intézménynek szól, hanem az egész Egyház javára árad ki. Törekedjen az Istennek szentelt személyeket támogatni abban, hogy az Egyházzal való közösségben, hűségesen az alapítói inspirációhoz meg tudjanak nyílni a kor követelményeinek megfelelő spirituális és lelkipásztori távlatok előtt. Az Istennek szentelt személyek a maguk részéről nem fognak késlekedni, hogy saját erőik és karizmájuk szerint nagylelkűen segítsenek a részegyházaknak, *teljes közösségben dolgozva a püspökkel az evangelizációban, a katekézisben és a plébániai életben.*

Emlékeztetnünk kell arra, hogy az egyetemes Egyház és a részegyház szolgálatának összehangolásakor az intézmények nem hivatkozhatnak sem jogos autonómiájukra, sem a sokuk által élvezett exemptióra [113] olyan döntések igazolásául, amelyek valójában ellentmondásban vannak az egészséges egyházi élet szerves közösségének követelményeivel. Ezzel szemben a szerzetesek lelkipásztori kezdeményezéseit a püspökök és a szerzetes elöljárók közötti nyílt, baráti dialógus alapján kell mérlegelni és megvalósítani. A püspökök különleges figyelme az intézmények hivatása és küldetése, és az intézmények tisztelete a püspökök hivatala iránt az egyházmegyei élet lelkipásztori teendőinek készséges vállalásával együtt, annak a sajátos egyházi szeretetnek két szorosan összetartozó formája, mely mindenkit Isten egész népe – karizmatikusan s ugyanakkor hierarchikusan tagolt – szerves közösségének szolgálatára kötelez.

Folyamatos, szeretettel áthatott dialógus

50. A kölcsönös megismerés előmozdítására, mely elsősorban a lelkipásztori területen hatásos együttműködés elengedhetetlen feltétele, nagyon hasznos az *állandó dialógus* egyrészt az Istennek szentelt élet intézményeinek és az apostoli élet társaságainak elöljárói, másrészt a püspökök között. E rendszeres kapcsolat következtében a szerzetes elöljárók tájékoztathatják a

püspököket azokról az apostoli kezdeményezésekről, melyeket az egyházmegyében terveznek, hogy a megvalósításhoz szükséges beleegyezést megkapják tőlük. Hasonlóképpen szükség van arra, hogy a rendi főelöljárók képviselői résztvegyenek a Püspöki Konferenciák gyűlésein és viszont, a Püspöki Konferenciák képviselőit hívják meg a rendi főelöljárók gyűléseire a később kidolgozandó gyakorlati szabályok szerint. Igen nagy haszonnal fog járni, ha – ott is, ahol még nem történt meg – nemzeti szinten *püspökökből és szerzetesi főelöljárókból álló vegyes bizottság* alakul és tevékenykedik^[114] a közös problémák megoldására. A kölcsönös, jobb megismerés érdekében hasznos az egyházmegyei papság teológiai tantervébe fölvenni az Istennek szentelt élet teológiáját és lelkiségét; és ugyanez érvényes a részegyház teológiájának és az egyházmegyei papság lelkiségének taglalása, az Istennek szentelt személyek képzése során.^[115]

Végezetül vigasztalóan emlékeztethetünk arra, hogy a szinódus folyamán nemcsak a közösségre vonatkozó tanítás gazdagodott a számos észrevétel által, hanem a jelenlévő püspökök és szerzetesek közötti dialógus is a kölcsönös bizalom és nyíltság légkörében zajlott. Ebből fakadt a kívánság, hogy „a közösség és együttműködés e lelki tapasztalata a szinódus befejeztével az egész Egyházra is kiterjedjen.”^[116] Kívánom, hogy a közösségi érzület és lelkiség mindenkiben növekedjék.

Testvériség egy megosztott és igazságtalan világban

51. Az Egyház az Istennek szentelt élet közösségeire bízta azt a különleges feladatot, hogy a *közösségi lelkiséget* – elsősorban a saját közösségükben, majd az egyházi közösségben, s ennek határain túl is – *erősítsék* azáltal, hogy mindenekelőtt azokon a helyeken, ahol a mai világot faji gyűlölet vagy gyilkos elvakultság osztja meg, megkezdik, illetve újra meg újra folytatják a szeretet dialógusát. Földünk különféle társadalmában – olyan társadalmakban, melyeket szenvedélyek és ellentétes érdekek károsítanak, s vágyódnak ugyan az egység után, mégis bizonytalanok az útkeresésben – az Istennek szentelt személyek, a különböző életkorú, nyelvű és kultúrájú testvérek és nővérek közösségei úgy vannak jelen, mint *a mindig lehetséges dialógus, és a különbségeket harmonikus összhangba forrasztani képes közösség jelei*.

Az Istennek szentelt élet közösségei arra hivatottak, hogy életük tanúságával hirdessék a keresztény testvériség értékét és az evangélium átalakító erejét,^[117] mely mindenkit Isten gyermekének tekint, és mindenki, különösen az elesettek iránt, önfeláldozó szeretetre készítet. E közösségek a remény és az evangéliumi boldogságok fölfedezésének helyei; olyan helyek, ahol a közösség forrásából, az imádságból táplálkozó szeretet arra hivatott, hogy az élet logikája és az öröm forrása legyen.

Ezekben az években, amikor a problémák világméretűvé tágulnak, ugyanakkor újra megjelennek a nacionalizmus bálványai, a nemzetközi szerzetesi intézmények feladata a közösségi érzék ébrentartása és tanúsítása népek, fajok és kultúrák között. A testvériség légkörében a probléma

világméretű dimenzióinak érzékelése nem fogja elfojtani az egyes értékeket, és az egyéni sajátosság megbecsülése nem vált ki sem ellenkezést más értékekkel szemben, sem egységet megbontó szakadásokat. A nemzetközi intézmények ezt hatékonyan tudják tenni, mert nekik maguknak kreatív módon kell szembenézniük az inkulturáció kihívásaival, s ugyanakkor őrizniük kell identitásukat.

Közösség a különféle intézmények között

52. Az egyházi közösségi érzék igényli és támogatja a testvéries lelki kapcsolatot, s a kölcsönös együttműködést az Istennek szentelt életnek és az apostoli élet társaságainak különböző intézményei között. Akiket összeköt Krisztus követésének közös kötelezettsége, és ugyanaz a Szentlélek élte, azoknak, mint az egyetlen szőlőtő szőlővesszőinek, láthatóvá kell tenniük a szeretet evangéliumának teljességét. A különböző alapítók és alapítónők – őket a Földön gyakran összekötő lelki barátságban, s hűségesen a maguk intézménye lényegéhez – arra hivatottak, hogy példás testvériséget tanúsítsanak, mely az Egyház többi tagját a mindennapi életben az evangélium melletti tanúságtételre serkenti.

Szent Bernát szavai a különböző szerzetekről ma is aktuálisak: „Mindet dicsérem és szeretem, ahol csak igazként és jámboran élnek az Egyházban. Egyhez a regula megtartásával, a többihez a szeretet révén tartozom. Szükségünk van egymásra: a szeretet műve, hogy nem nélkülözöm azok gyümölcsét sem, akiknek intézményéhez nem tartozom... Így nem csoda, ha ebben a számkivetésben, melyben az Egyház még zarándok, egységes pluralitásról és plurális egységről beszélhetünk... Miként tehát odaát egy házban sok lakóhely van, úgy itt sok szerzetesrend van az egy Egyházban... Itt különféle kegyelmi ajándékok vannak...; ott különféle boldogságok lesznek... Az egység itt is, ott is ugyanabban a szeretetben áll.”^[118]

Az összehangolás szervei

53. A szerzetesrendek és világi intézmények nagyobb előjáróinak konferenciái jelentősen hozzájárulhatnak a közösséghez. E szervek – melyeket a II. Vatikáni Zsinat^[119] és több azt követő dokumentum^[120] bátorított és szabályozott – fő célja az Istennek szentelt élet elősegítése az egyházi küldetés egészében. E konferenciák révén az intézmények kifejezik az egymás közötti közösséget, és keresik az eszközöket, melyekkel erősíteni lehet a különböző, az Egyház misztériumát és Isten sokféle bölcsességét tükröző karizmákat.^[121] Buzdítom az Istennek szentelt élet intézményeit a kölcsönös együttműködésre, főként azokban az országokban, melyekben különböző nehézségek miatt erős a kísértés, hogy visszahúzódjanak önmagukba, ami kárt okoz mind az Istennek szentelt életnek, mind az Egyháznak. Kívánatos, hogy kölcsönösen támogassák egymást abban, hogy a történelem jelen nehézségeiben fölismerhessék Isten tervét, s keressék a módját, hogy megfelelő apostoli kezdeményezésekkel jobban tudjanak rájuk válaszolni.^[122] Egy korunk kihívásaira nyitott közösség szellemében az előjárók és előjárónők igyekezzenek „a püspökökkel egyetértésben minden egyes intézmény legjobb munkatársainak

segítségét fölhasználni, és olyan szolgálatokat nyújtani, melyek nemcsak az esetleges határok legyőzésében segítenek, hanem a szerzetesi képzés hiteles stílusát is képesek alakítani.”^[123]

A szerzetes és világi intézmények legfőbb elöljáróinak konferenciáit fölszólítom arra, hogy a Szentszékkel való közösségük kifejezéseként ápolják a gyakori és rendszeres kapcsolatot az Istennek Szentelt Élet Intézményei és az Apostoli Élet Társaságai Kongregációjával. Aktív és bizalomteljes kapcsolatot kell ápolni az egyes országok Püspöki Konferenciáival is. E kapcsolatnak a *Mutuae relationes* dokumentum szellemében célszerűen szilárd formát kell öltetnie, hogy az újra meg újra jelentkező kezdeményezések stabil és idejében történő összehangolása lehetővé váljon. Ha mindezt kitartóan és a Tanítóhivatal irányítását hűségesen követve végrehajtják, az összehangoló szervek nagyon hasznosak lesznek, az elméleti és gyakorlati téren jelentkező feszültségek és meg nem értések megoldásában;^[124] ily módon nemcsak az Istennek szentelt élet intézményei és a püspökök közötti közösség gyarapodását, hanem a részegyházak sajátos küldetésének teljesítését is elősegítik.

Közösség és együttműködés a világi Krisztus-hívőkkel

54. Az Egyházzal mint közösségről szóló tanítás gyümölcseihez tartozott ezekben az években annak tudatosodása, hogy az Egyház különböző tagjai az ajándékok cseréje és az együttműködés révén erőiket egyesíthetik és egyesíteniük is kell, annak érdekében, hogy minél hatékonyabban vegyenek részt az egyházi küldetésben. Ez hozzájárul egy világosabban körvonalazott és tökéletesebb egyházkép kialakulásához, s a különböző ajándékok harmonikus együttműködésével hatékonyabbá teszi a korunk nagy kihívásaira adott választ.

A monasztikus és szemlélődő intézmények és a világi Krisztus-hívők kapcsolata elsősorban lelki jellegű, az apostolkodó intézményeké viszont a lelkipásztori együttműködés formáját ölti. A világi intézmények klerikus és laikus tagjai a mindennapi életben is kapcsolatba kerülnek más hívőkkel. Több intézmény is – gyakran új szituációk következtében – arra a meggyőződésre jutott, hogy *karizmáját megoszthatja a világi Krisztus-hívőkkel*. E világi Krisztus-hívők arra kapnak meghívást, hogy intenzívebben vegyenek részt az illető intézmény lelkiségében és küldetésében. Elmondhatjuk, hogy a történelmi tapasztalatok eredményeként – mint egykor a különböző világi- vagy harmadrendek – egy új reményteljes fejezet kezdődött az Istennek szentelt személyek és a világi Krisztus-hívők közötti kapcsolat történetében.

A lelki és apostoli energiák megújításáért

55. Ezek az új közösségi utak és együttműködések több szempontból is bátorításra méltók. Mindenekelőtt ezek révén a tevékeny lelkiség sugárzása kiléphet egy intézmény keretei közül, s maga az intézmény így új energiákat nyerhet arra is, hogy a szolgálat rá jellemző formáinak folytonosságát biztosítani tudja az Egyház számára. További pozitív következmény lehet az Istennek szentelt személyek és a világi Krisztus-hívők intenzívebb együttműködésének

megkönnyítése a misszió számára. Az Istennek szentelt személyek életszentségének példájától indítva a világi Krisztus-hívők bevezetését nyerhetnek az evangéliumi tanácsok szellemének közvetlen megtapasztalásába, és ösztönzést nyerhetnek arra, hogy a boldogságok lelkületét a világ Isten akarata szerinti átforgalmazásában megélik és tanúsítsák.^[125]

A világi Krisztus-hívők részesedése nem ritkán a karizma néhány szempontjának váratlan és termékeny elmélyítéséhez vezet, amikor e karizma mélyebb lelki értelmezését adják, és új apostoli energiákat szabadítanak föl. Ezért az Istennek szentelt személyek a rájuk bízott tevékenység és szolgálat közepette meg ne feledkezzenek arról, hogy nekik elsősorban a lelki élet tapasztalt vezetőinek és kísérőinek kell lenniük, s ennek távlatában kell bánniuk a „legértékesebb talentummal: a lélekkel.”^[126] A világi Krisztus-hívők a maguk világi voltát és sajátos szolgálataikat adják viszonzásul a szerzetes családoknak.

Önkéntes és társult világi Krisztus-hívők

56. A világi Krisztus-hívőknek az Istennek szentelt élet gazdagságában való részesedésének egyik jelentős kifejezési formája az, amikor a laikus státuszban lévő hívők ún. *társult tagokként*, új formában lépnek különböző intézményekbe, vagy világi személyek a sajátos kulturális körülményeknek megfelelően meghatározott időre vállalják a közösségi élet s a szemlélődő és apostoli feladat teljesítését, természetesen mindig föltételezve, hogy a szóbanforgó intézmény belső élete ezáltal nem szenved kárt.^[127]

Általában jó nagyrabecsülni az Istennek szentelt élet gazdagságából merítő önkéntességet; gondoskodni kell azonban arról, hogy az önkéntes világi Krisztus-hívőkben a tárgyi illetékesség mellett mindig mély természetfölötti motiváció és eleven érzék éljen az Egyház és a közösség iránt elgondolásaik megvalósításakor.^[128] Azt is szem előtt kell tartani, hogy azok a kezdeményezések, melyeknek döntési szintjén a világi Krisztus-hívők is együttműködnek, valóban egy adott intézmény művének tekinthetők legyenek, annak célját szolgálják és annak felelősségére legyenek végrehajtva. Ha tehát a világi Krisztus-hívők átveszik a vezetést, a végrehajtásért az illetékes elöljárónak vagy elöljárónőnek tartoznak felelősséggel. Ezeket a dolgokat az egyes intézményeknek kell megvizsgálniuk és olyan megfelelő előírásokkal szabályozniuk, melyeket az elöljárói tekintély jóváhagy, s melyek magának az intézménynek, a közösségeknek és a társult vagy önkéntes tagoknak illetékességét körülírják.

A szerzetes elöljárók és elöljárónők által kiküldött és tőlük függő Istennek szentelt személyek *a világi Krisztus-hívők kezdeményezéseiben az együttműködés sajátos formáit valósíthatják meg*, főként olyan szervezetekben és egyesületekben, melyek a társadalom peremére sodródott egyénekként foglalkoznak és az emberi szenvedés enyhítését tűzték ki célul. Amennyiben ezt az együttműködést egyértelmű és erős keresztény és karizmatikus lelkület élteti, s tiszteletben tartja az Istennek szentelt élet sajátos lényegét, az emberlét legsötétebb helyzeteibe tudja bevinni az evangélium világító sugarát.

Az utóbbi években számos Istennek szentelt személy lett tagja korunkban keletkezett *egyházi mozgalmaknak*. Az ilyen tapasztalatok az érintettek számára általában hasznosak lehetnek, főleg a lelki megújulás területén. Nem tagadható azonban, hogy néhány esetben mind a személyt, mind a közösséget tekintve kellemetlenségeket és zavarokat vált ki, főként akkor, ha ezek a tapasztalatok a közösségi élet követelményeivel és az intézmény lelkeségével ütköznek. Ezért gondot kell fordítani arra, hogy az egyházi mozgalmakba való belépés a saját intézmény karizmájának és fegyelmének tiszteletben tartásával,^[129] az előjárók és előjárónők beleegyezésével, és döntéseik elfogadása iránti teljes készséggel történjék.

Az Istennek szentelt nő méltósága és szerepe

57. Az Egyház a maga lelki gazdagságának sokféleségét akkor tárja föl teljesen, amikor túllépve a különböző hátrányos megkülönböztetéseken, Istennek mind a férfiakra, mind a nőkre kiírt ajándékait áldásként fogadja és elismeri mindkettőjük egyenértékű méltóságát. Az Istennek szentelt nők egészen különlegesen arra hivatottak, hogy teljes és örömmel megélt önátadásukkal Isten emberek iránti jóságának jelei legyenek, s különleges tanúságot tegyenek a szűz, menyasszony és édesanya Egyház misztériumáról.^[130] Az Istennek szentelt nők küldetése természetesen a szinóduson is napirendre került, melyen nagy számban vettek részt, szót kaptak és szavukat nagy figyelemmel hallgatták. Hozzászólásaikból is hasznos jelzések érkeztek az Egyház élete és evangelizáló feladata számára.

Kétségtelen, hogy a nő társadalmi és egyházi státuszát illető sok követelményt jogosnak kell tekinteni, s ugyancsak kiemelendő, hogy a nő új öntudata segíti a férfiakat is, hogy önkritikusan vizsgálják fölül megszokott gondolkodási sémáikat, önértelmezésüket és stílusukat, továbbá azt, hogy milyen történelmi szerepet tulajdonítanak önmaguknak, és hogyan szervezik meg a társadalmi, politikai, gazdasági, vallási és egyházi életet.

Az Egyház a szabadítás üzenetével együtt kapta Krisztustól a megbízatást, hogy ezt prófétai módon terjessze azáltal, hogy ápolja az Úr akaratának megfelelő gondolkodás- és magatartásmódot. Ebben az összefüggésben az Istennek szentelt nő az Egyházzal és az Egyházban élő nőről szerzett tapasztalatai alapján hozzásegíthet néhány egyoldalú vélemény eloszlításához, melyek akadályozzák méltóságának teljes elismerését, és azt, hogy az Egyház lelkipásztori és missziós tevékenységéhez a maga sajátos módján hozzájárulhasson. Éppen ezért jogos az Istennek szentelt nők törekvése, hogy identitásukat, képességeiket, küldetésüket és felelősségüket az Egyházban és a mindennapi életben világosabban elismerjék.

Az újra evangelizálás jövője, s általában a missziós tevékenység minden formája a nők, különösen az Istennek szentelt nők megújított együttműködése nélkül elképzelhetetlen.

A női jelenlét és tevékenység új távlatai

58. Ezért sürgősen meg kell tenni néhány konkrét lépést, onnan kezdve, hogy a nőknek a különböző területek minden szintjén *teret kell nyitni az együttműködésre* a döntést hozó folyamatokban is, főként akkor, ha róluk van szó.

Arra is szükség van, hogy az Istennek szentelt nők képzése – épp úgy, mint a férfiaké – alkalmazkodjék az új követelményekhez, s biztosítani kell a rendszeres neveléshez elegendő időt és a megfelelő intézményeket. A képzésnek a teológiai-lelkipásztori témáktól kezdve a szakmai gyakorlatig bezárólag mindenre ki kell terjednie. A mindig fontos lelkipásztori és kateketikai képzés különleges jelentőséget nyer az újra evangelizálás miatt, mely a nőktől is új együttműködési formákat igényel.

Bizonyosak lehetünk abban, hogy az Istennek szentelt nők komolyabb képzése hozzásegíti őket sajátos ajándékaik jobb megértéséhez, és az Egyházon belül szükséges kölcsönösség erősödéséhez. A teológiai, kulturális és lelki reflexió területén is sokat lehet várni a női géniusztól, nem csupán az Istennek szentelt élet sajátosságai, hanem a bármely formában megnyilvánuló hit megértése szempontjából is. Ebben az összefüggésben mily sokat köszönhet a lelkiség története egy Jézusról nevezett Szent Teréznek és egy Sziénai Szent Katalinnak, az egyháztanítói címmel elsőként kitüntetett két nőnek, és sok más misztikus nőnek Isten misztériuma és a hívőkben működésének megismerése tekintetében! Az Egyház nagyon sokat vár az Istennek szentelt nőktől, amiatt az egészen sajátos adottságaik miatt, melyek a tanítás, a szokások, a családi és társadalmi élet támogatása, a női méltóság és az emberi élet tisztelete terén nyilvánulnak meg.^[131] Ugyanis „egyedülálló, s talán meghatározó szerepe van a *nők* gondolkodásának és tetteinek: egy „új feminizmus” éltetőivé kell válniuk, mely a „férfiasodás” kísértését elkerülve el tudja ismerni és ki tudja fejezni a polgári együttélés minden megnyilvánulásában az igazi női természetet, s így küzd a kizsákmányolás, az erőszak és a diszkrimináció minden formájának legyőzéséért.”^[132]

Van alapja a reménynek, hogy a nő Istennek szentelt élete küldetésének megalapozottabb elismerése révén egyre tudatosabbá fogja tenni a nőben sajátos szerepét, s fokozza Isten országa iránti önátadását. Ez sokféle tevékenységben nyilatkozhat meg, mint például részvétel az evangelizálásban, a nevelésben, együttműködés a leendő papok és szerzetesek nevelésében, a keresztény közösség szolgálata, lelki segítségnyújtás, az élet alapvető javainak biztosítása és a béke előmozdítása. Az Istennek szentelt nők rendkívüli önátadási képességéért ismét kifejezem az egész Egyház csodálatát és háláját; érezzék, hogy az Egyház támogatja őket, hogy hivatásukat örömmel tudják teljesíteni, s hogy arra hivatottak, hogy támogassák és alakítsák a mai nőket.

II. A SZENTLÉLEK FOLYAMATOS MŰKÖDÉSE:

HŰSÉG A MEGÚJULÁSBAN

A klauzúrában élő apácák

59. Különleges figyelmet érdemel a nők kolostori élete és a klauzúrában élő nővér a nagyrabecsülés miatt, mellyel a keresztény közösség a menyasszony Egyház mindenek fölött szeretett Urával való kizárólagos egyesülését jelző életforma iránt viseltetik. A klauzúrában élő nővérek élete – akik elsősorban imádságnak, aszkézisnek és a lelki életben való szüntelen tökéletesedésnek szentelik magukat – valójában „nem más mint a mennyei Jeruzsálem felé törekvés, az eszkatologikus Egyház elővételezése, vágyódás az Úr birtoklására és színelátására.”^[133] Ezen egyházi hivatás és küldetés fényében a klauzúra megfelel az Úrral való lét minden mással szemben elsőbbséget élvező igényének. Azáltal, hogy az élet helyéül a tér egy jól körülhatárolt részét választják, a nővérek a klauzúrában Krisztus mélységes alázatában részesülnek egy radikális szegénység által, mely nem csupán dolgokról mond le, hanem a „térről”, a kapcsolatokról és sok más teremtett értékről is.

A „test” elajándékozásának ez a különleges módja egyre inkább bevezeti őket az Eucharisztia misztériumába. Jézussal együtt följánlják magukat a világ üdvösségéért. Az áldozaton és engesztelésen túl odaadásukból – részesedvén a szeretett Fiú hálaadásában – hálaadás is lesz az Atya iránt.

E szellemi feszültségben gyökerező klauzúra nem csupán nagyon értékes aszketikus eszköz, hanem mód és lehetőség *Krisztus húsvétjának megélésére is.*^[134] A „halál” megtapasztalásából lesz a klauzúra az élet túláradása, mert örömmel hirdeti és prófétai módon elővételezi azt az egyes embereknek és az emberiség egészének fölkínált lehetőséget, hogy egyedül Istennek éljenek Jézus Krisztusban (vö. *Róm 6,11*). A klauzúra a *szívnek arra a cellájára* utal, ahol mindenkinek meg kell élnie az Úrral való egységet. Az ajándékként fogadott és a szeretet szabad válaszaként vállalt klauzúra az Istennel és a testvérekkel való lelki közösség helye, ahol a tér és a kapcsolatok korlátozása az evangéliumi tanácsok elmélyítését szolgálja (vö. *Jn 13,34; Mt 5,3.8*).

A klauzúrák közösségek, mint hegyre épített városok és a tartóra helyezett mécsesek (vö. *Mt 5,14--15*), életük minden egyszerűsége ellenére *láthatóvá teszik a célt*, mely felé az egész, „minden erejével tevékeny és mégis szemlélődő”^[135] egyházi közösség az időben tart, és tekintetét a mindenség Krisztusban történő teljes megújulására függeszti, amikor az Egyház Vőlegényével egyesülve dicsőségesen jelenik majd meg (vö. *Kol 3,1--4*),^[136] és Krisztus „miután megsemmisített minden felsőbbiséget, hatalmat és erőt, átadja az uralmat Istennek, az Atyának..., hogy Isten legyen minden mindenben”. (*1Kor 15, 24.28*)

Ezért hálámat fejezem ki ezeknek a szeretett nővéreknek, és buzdítom őket, hogy karizmájuknak megfelelően maradjanak hűségesekek a klauzúrák élethez. Példájuk következtében ez az életforma állandóan sok hivatást számlál, akiket az önmagát a szemlélődésben teljesen Istennek adó „menyasszonyság” radikalitása vonz. A minden tevékenységnél értékesebb, tiszta szeretetet kifejező szemlélődő életnek rendkívüli apostoli és missziós hatása van.^[137]

A szinódusi atyák nagy elismerésüket fejezték ki a klauzúra élet értéke iránt, s megvizsgálták a klauzúra fegyelmére vonatkozó, itt-ott fölmerülő kérdéseket. A szinódus utalásai e témára, s főként a kívánság, hogy a főbb elöljárónőknek nagyobb hatásköre legyen a klauzúra jogos és súlyos okból fakadó megszüntetésére^[138] további megfontolás tárgya lesz a II. Vatikáni Zsinattal megkezdődött megújulás folytatásaként.^[139] Így a különböző fokozatú és módozatú klauzúra – a pápai klauzúrától a szabályzatnak megfelelően át a monasztikus klauzúráig – jobban meg fog felelni a szemlélődő intézmények sajátosságainak és a kolostori hagyományoknak.

Továbbá – miként a szinódus hangsúlyozta – támogatni kell a kolostorok közti *szövetségeket és egyesüléseket*, amint azt már XII. Pius pápa és a II. Vatikáni Zsinat is ajánlotta,^[140] főként olyan helyeken, ahol a szemlélődő élet támogatására a hatékony összehangolásnak és segítségnyújtásnak más lehetősége nincs. A kolostorok jogos autonómiáját tiszteletben tartva az ilyen szerveződések hatékonyan tudnak segíteni a közös problémák megoldásában, mint például a megfelelő megújulás, az alap- és a folyamatos továbbképzés, a kölcsönös gazdasági segítségnyújtás, vagy a kolostorok újjászervezése.

A szerzetes testvérek

60. Az Egyház hagyományos tanítása szerint az Istennek szentelt élet természetét tekintve *nem laikusi, de nem is klerikus*,^[141] ezért a férfiak és nők „laikusi konszekrációja” az evangéliumi tanácsokra tett fogadalmak önmagában teljes állapotát jelentik.^[142] Ezért a szolgálati papságtól független, önálló értéket képvisel mind az érintettek, mint az Egyház számára.

A II. Vatikáni Zsinat tanításának megfelelően^[143] a szinódus nagyra értékelte az Istennek szentelt élet e formáját, melynek keretében a szerzetes testvérek a közösségben és azon kívül sokféle értékes szolgálatot végeznek, s így vesznek részt az evangelizáció küldetésében és a szeretet által a mindennapok evangélium melletti tanúságtételeiben. E szolgálatok némelyike *hivatalos egyházi szolgálatnak* tekinthető, amit az illetékes hatóság bíz rájuk. Az ilyen szolgálat megfelelő és teljes – emberi, lelki, teológiai, lelkipásztori és szakmai – képzést kíván.

A ma még érvényes szóhasználat szerint „laikusi intézmények” azok, melyek az alapító akaratából vagy törvényes hagyományukból fakadó jellegük és céljaik szerint nem igénylik a szent rendek gyakorlását.^[144] A szinóduson azonban világossá vált, hogy ez a megnevezés nem fejezi ki megfelelő módon e szerzetesi intézmények tagjainak sajátos hivatását. Mert bár sok olyan szolgálatot végeznek, melyeket világi Krisztus-hívők is megtesznek, ők mint Istennek szentelt személyek teszik ezeket, s ezáltal sajátos karizmájuknak megfelelően a Krisztus és az Egyház iránti teljes odaadás lelkületét fejezik ki.

Ezért, hogy a világi Krisztus-hívők világi jellegével kapcsolatos minden félreértést és tévedést elkerüljünk,^[145] a szinódusi atyák a „laikusi intézmények” név helyett a „*testvérek szerzetesi intézményei*” elnevezést javasolták.^[146] A javaslat jelentőségteljes, főként, ha meggondoljuk,

hogy a „testvér” név maga is gazdag lelkiségre utal. „Ezek a szerzetesek arra hivatottak, hogy testvérei legyenek Krisztusnak, szoros kapcsolatba kerüljenek vele, aki 'elszülött a sok testvér között' (Róm 8,29); testvérek legyenek egymás között a kölcsönös szeretetben és az Egyház javára együttműködéssel végzett szolgálatban; testvérei legyenek minden egyes embernek azáltal, hogy tanúságot tesznek Krisztus mindenkire, főleg a legkisebbekre és legnyomorultabbakra irányuló szeretetéről; végül testvérek legyenek azért, hogy testvériesebb legyen az egész Egyház.” [147] Miközben a „szerzetes testvérek” a keresztény s egyúttal az Istennek szentelt élet e sajátos szempontját különleges módon élik, a szerzetes papokat hatékonyan emlékeztetik a Krisztusban való testvériség alapvető állapotára, melyet egymás között és minden emberrel élniük kell és hirdetik mindenkinek az Úr szavát: „Ti valamennyien testvérek vagytok” (Mt 23,8).

Semmi akadályja annak, hogy a „testvérek szerzetesi intézményeiben” egyes tagokat a rendi közösségen belüli papi szolgálatra fölszenteljenek, [148] ha ezt az általános káptalan jóváhagyta. A II. Vatikáni Zsinat erre vonatkozóan nem ad kifejezett biztatást, mert azt akarta, hogy a testvérek intézményei maradjanak hűségesek hivatásukhoz és küldetésükhöz. Az előjárói tisztség betöltésére is érvényes ez, ha meggondoljuk, hogy épp az előjáróság tükrözi különösen egy intézmény sajátos természetét.

Más a helyzet a testvérek hivatásával az úgynevezett „klerikusi” intézményekben, melyek az alapító akaratából vagy törvényes hagyományuk szerint a fölszentelt papság szolgálatát végzik, papok irányítása alatt állnak, s az egyházi hatóság ilyenek ismerte el őket. [149] Ezen intézményekben alapvető a szolgálati papság a karizma szempontjából, és meghatározza ennek sajátosságát, célját és szellemét. Az itt élő testvérek annak képviselői, hogy az intézmény a maga feladatát differenciált szolgálattal oldja meg, melyet a testvérek a papokkal együttműködve végeznek mind a közösségen belül, mind az apostoli művekben.

A vegyes intézmények

61. Egyes szerzetesi intézmények, melyek az alapító eredeti szándéka szerint testvéri közösségek voltak, s melyekben minden tag – akár pap, akár nem – teljesen egyenlő volt, az idők folyamán új jelleget öltöttek. Ezeknek az úgynevezett „vegyes” intézményeknek, szem előtt tartva az alapítói karizmát, mérlegelniük kell, hogy lehetséges és kívánatos-e visszatérniük az eredeti szándékhoz és lelkülethez. A szinódusi atyák kifejezték azt a kívánságot, hogy ezen intézményekben minden Istennek szentelt személynek azonosak legyenek a jogai és a kötelességei, kivéve az ordo szentségéből következő jogokat és kötelességeket. [150] E kérdés kapcsán fölmerülő problémák megoldására külön bizottságot hoztak létre, s meg kell várni ennek határozatait, hogy a hivatalos döntéseknek megfelelően lehessen a kívánt változtatásokat végrehajtani.

Az evangéliumi élet új formái

62. A Szentlélek, aki az idők folyamán az Istennek szentelt élet számos formáját hívta létre, szüntelenül az Egyház mellett áll, részben úgy, hogy a már meglévő intézményeket támogatja az eredeti karizmához hűséges megújulásban, részben úgy, hogy új karizmákat osztogat a mai férfiaknak és nőknek, hogy olyan intézményeket alapítsanak, melyek válaszolni tudnak a mai kihívásokra. Ezen isteni beavatkozás jelei az úgynevezett *új alapítások*, melyek a korábbi intézményekkel szemben bizonyos értelemben eredeti sajátosságokkal bírnak.

Az új közösségek eredetisége gyakran abban áll, hogy férfiakból és nőkből, klerikusokból és világi Krisztus-hívőkből, cölebsz és házasság emberekből álló vegyes csoportok egy sajátos – olykor valamely hagyományos formát követő, olykor a mai társadalom követelményeihez igazodó – stílusban élnek. Az evangéliumi életre való elkötelezettség is különböző formákban fejeződik ki a közösségi életre, a szegénységre és imádságra irányuló általános törekvések között. Illetékességüknek megfelelően a vezetést megosztják a klerikusok és a világi Krisztus-hívők között, és az apostoli cél nyitott az új evangelizáció követelményei iránt.

Bár egyrészt öröndetes a Szentlélek működése, másrészt *különbséget kell tenni a karizmák között*. Ahhoz, hogy Istennek szentelt életről lehessen beszélni, alapvetően szükséges, hogy az új közösségek és életformák sajátos vonásai valóban az Istennek szentelt élet lényeges teológiai és kánonjogi elemeire épüljenek.^[151] E különbségtétel mind helyi, mind egyetemes szinten szükséges, hogy az egy Lélek iránt közösen lehessünk engedelmesek. Az egyházmegyékben a püspök vizsgálja meg az ilyen közösségek alapítóinak és alapítónőinek életét, hitük tisztaságát, lelkeségüket, egyházas érzületüket küldetésük teljesítésében, a képzés és a közösségbe való fölvetel módját; bölcsen ítélje meg az esetleges gyöngeségeket, türelemmel várja ki a gyümölcsöket, hogy fölismerhető legyen a karizma hitelessége (vö. Mt 7, 16).^[152] Különösen kívánatos, hogy világos kritériumok alapján engedélyezzék az ilyen közösségek tagjainak a szent rendek fölvetelét.^[153]

Ugyanezen megkülönböztetési elv alapján nem sorolhatók az Istennek szentelt élet sajátos kategóriájába az elkötelezettségnek azok az önmagukban dicséretes formái, melyet egyes keresztény házaspárok egyházi egyesületekben és mozgalmakban próbálnak, amikor szeretetüket, melyet a házasság szentsége már „Istennek szentelt”,^[154] tökéletessé akarják tenni azáltal, hogy fogadalmat tesznek a házasság tisztaságának megőrzésére, a szegénységre és az engedelmességre, anélkül természetesen, hogy ennek gyermekeik bármi kárát látnák.^[155] Az ilyen tapasztalatok pontos értékelése nem jelenti kevésbé becsülését az életszentség ezen útjának, mely ajándékokban és törekvésekben végtelenül gazdag, s melyben a Szentlélek kétségtelenül jelen van.

A kegyelmi ajándékok és a megújítási kezdeményezések gazdagsága láttán célszerűnek látszik *egy bizottság fölállítása az Istennek szentelt élet új formái kérdésének megoldására* a célból, hogy meghatározza a hitelesség kritériumait, melyeket az elbírálásnál és a döntéseknél figyelembe lehet venni.^[156] E bizottság feladata lesz többek között, hogy az utóbbi évtizedek

tapasztalatainak birtokában kiértékelje, melyek azok az új formák, melyeket az egyházi tekintély lelkipásztori okossággal és a közjó érdekében hivatalosan elismerhet, és a tökéletesebb keresztény életre törekvőknek javasolhat.

Az evangélium szerinti élet új társulásai a *legkevésbé sem foglalják el a helyét* a fentebb említett intézményeknek, melyeket továbbra is megillet a hagyomány által nekik biztosított, előkelő hely. Az új formák is a Lélek ajándékai, hogy az Egyház egyre nagylelkűbb buzgósággal kövesse Urát, és figyelmesebb legyen az isteni hívásra, mely az idők jelein keresztül nyilvánul meg. Így mutatkozik meg a világnak az életszentség és a szolgálat sokféle formájában az, ami „az Istennel való bensőséges egyesülés és az egész emberiség egységének jele és eszköze.”^[157] A régi intézmények, melyek közül sok nagyon kemény próbákat állt ki, de évszázadokon át bátran kitartott, gazdagodhat, ha dialógust kezd a korunkban keletkező alapításokkal és ajándékokat cserél velük.

Ily módon az Istennek szentelt élet különböző szervezeteinek élettereje – a legrégibbtől a legújabbig – éppúgy, mint az új közösségek elevensége, táplálja a hűséget a Szentlélek iránt, aki a közösségnek és az élet örök megújulásának elve.

Nehézségek és távlatok

63. A folyamatban lévő társadalmi változások és a hivatások számának visszaesése a világ bizonyos részein nagyon megterheli az Istennek szentelt életet. Sok intézmény apostoli műve, s egyszerűen a jelenléte néhány helyi egyházban kockán forog. Miként a történelem folyamán már többször, olyan intézmények is vannak, melyeknek a léte került veszélybe. Az egyetemes Egyház rendkívül hálás nekik azért a nagylelkű szolgálatért, melyet tanúságtételük és szolgálatuk révén az Egyház épülésére tettek.^[158] A mai aggasztó helyzet egyáltalán nem semmisíti meg szolgálatukat és a gyümölcsöket, melyeket fáradozásuk érlett.

Más intézmények számára inkább az újjászerveződés jelenti a problémát. Ez a nem egyszerű és nem ritkán fájdalmas feladat gondos tanulmányozást és meghatározott kritériumok szerinti különbségtételt követel. Ilyen kritérium például a karizma értelmének megőrzése, a testvéries élet ápolása, az egyetemes és a részegyház szükségleteinek figyelembevétele, a fáradozás azért, amit a világ elhanyagol, nagylelkűen és bátran válaszolni – akár a sürgőségtől kényszerített legegyszerűbb beavatkozással – a szegénység új formáira, elsősorban a leghagyottabb helyeken.^[159]

A személyek és a kezdeményezések számszerű csökkenéséből fakadó különböző nehézségek *semmiképpen sem vezethetnek az Istennek szentelt élet evangéliumi erejébe vetett bizalom elvesztéséhez*, mely az Egyházban mindig jelen lesz és hatni fog. Még ha az egyes intézményeknek nincs is előjoga a továbblétezésre, az Istennek szentelt élet a hívők között mindig az Isten és a testvérek iránti szeretet válaszát fogja erősíteni. Ezért érvényes a tétel, hogy az

Istennek szentelt élet egy formája vagy egy meghatározott intézmény *történeti változásait* meg kell különböztetni az Istennek szentelt élet *egyházi küldetésétől*. Az előbbi a helyzetek változásával megváltozhat, az utóbbi azonban maradandó.

Érvényes ez az Istennek szentelt élet mind szemlélődő, mind apostolkodó formájára. A Szentlélek mindig új hatása alatt az Istennek szentelt élet összességében értékes tanúságtétel az isten- és emberszeretet fölbonthatatlan egysége mellett, ami nem más, mint Isten szeretet emberi és társadalmi termékenységének eleven emlékezete. Ezért az új szükséghelyzeteket azzal az Istenre-hagyatkozással kell fogadni, mely tudja, hogy nem annyira *a sikert, mint inkább a hűséges elkötelezettséget* kívánják mindenkitől. Amit mindenképp el kell kerülni, az az Istennek szentelt élet lanygulása, mely nem a számszerű fogyatkozásban, hanem az Úr, a hivatás és küldetés iránti szeretet gyengülésében mutatkozik meg. A hűséges kitartás a hivatásban és a küldetésben a világ előtt is hatásosan megvallja a szilárd bizalmat a történelem Urában, kiben kezében vannak az idők, s a személyek, intézmények, népek sorsa. Így ajándékainak történelmi megvalósulásai is. A fájdalmas válsághelyzetek az Istennek szentelt személyeket a Krisztus halálába és föltámadásába vetett hitük bátor megvallására serkentik, hogy a halálból az életre való átmenetel látható jeleivé válhassanak.

A hivatásgondozás föllendülése

64. Az Istennek szentelt élet küldetése és az intézmények életereye kétségtelenül attól a hűséges elkötelezettségtől függ, mellyel az Istennek szentelt személyek meghívásukra válaszolnak, de csak annyiban van jövőjük, amennyiben *más férfiak és nők nagylelkűen elfogadják az Úr hívását*. A hivatások problémája valódi kihívás, mely közvetlenül az intézményeknek, de rajtuk keresztül az egész Egyháznak is szól. A hivatásgondozásba nagy szellemi és anyagi energiákat vetettek be, az eredmények azonban nem mindig felelnek meg a várakozásoknak és törekvéseknek. Így megtörténhet, hogy az Istennek szentelt életre szóló meghívások a fiatal egyházakban és a totalitárius rendszerek üldözése alatt élő egyházakban virágzanak, míg a hagyományosan hivatásgazdag és missziós országokban hiányoznak.

E nehéz helyzet próbára teszi az Istennek szentelt személyeket és fölteszik maguknak a kérdést: elhibáztunk valamit, hogy nem vonzzuk az új hivatásokat? Bizalmunkat Jézus Szívébe kell vetnünk, aki mindig hív a követésére, és a Szentlélekre kell bízunk magunkat, aki az Istennek szentelt élet karizmájának forrása és ajándékozója. Miközben tehát örvendünk a Szentlélek működésének, aki megfiatalítja Krisztus menyasszonyát azáltal, hogy sok nemzetben fölvirágoztatja az Istennek szentelt életet, állandóan sürgetve kell kérnünk az aratás Urát, hogy küldjön munkásokat Egyházába, hogy így fölkészítse az új evangelizálás sürgető követelményeire (vö. Mt 9.37--38). A hivatásokért mondott imádságon kívül az érthető igehirdetéssel és megfelelő katekézissel azon kell fáradoznunk, hogy az Istennek szentelt életre meghívottakban támogassuk azt a szabad, de készséges és nagylelkű választ, amely hatékonyá teszi a meghívás kegyelmét.

A hivatásgondozás *aranyszabálya* ma is Jézus „jöjjetek és lássátok” fölszólítása (*Jn 1,39*), melynek célja, hogy az alapítók és alapítónők példája szerint bemutassa az *Úr Jézus személyének ragyogását* és az evangéliumért való teljes önátadás szépségét. Minden Istennek szentelt személy elsőrendű feladata tehát, hogy szóval és példával bátran mutassa meg a Krisztus-követés eszményét, és segítse a Szentlélek indításaira adott válasz megszületését a meghívottak szívében.

A Krisztussal való első találkozásból fakadó lelkesedést természetesen követnie kell a mindennapok türelmes fáradozásának, hogy a meghívásból ki tudjon alakulni az Úrral való barátság. E célból a hivatásgondozás sajátos segédeszközöket használ, mint például a *lelkivezetést*, hogy elősegítse az Úr szeretetére adott személyes választ, mely lényeges föltétel ahhoz, hogy valaki az Úr tanítványa és országának apostola lehessen. Ha a hivatások virágzása a Föld egyes területein igazolja is az optimizmust és a reményt, hiánya más régiókban nem kedvetleníthet el, s nem vezethet a könnyelmű és meggondolatlan toborzás kísértéséhez. A hivatásgondozás feladatát úgy kell megoldani, hogy *egyre inkább az egész Egyház közös elkötelezettsége legyen*.^[160] Ezért tevékeny együttműködést igényel lelkipásztoroktól, szerzetesektől, családoktól és nevelőktől, amint ez egy-egy részegyház lelkipásztorkodásának integrális részét alkotó szolgálat esetében mindig szükséges. Ezért minden egyházmegyében meg kell lennie ennek az *általános szolgálatnak*, mely összehangolja és megsokszorozza az erőket, s nem akadályozza, hanem inkább támogatja az egyes intézmények hivatásbresztő tevékenységét.^[161]

Isten egész népének a Gondviselés által támogatott tevékeny együttműködése csalhatatlanul el fogja nyerni az isteni ajándékok teljességét. A keresztény szolidaritásnak elébe kell sietnie a gazdaságilag szegényebb országokban jelentkező hivatásképzés szükségleteinek. Ilyen esetekben a különböző intézmények részéről a hivatásokat a helyi egyházakkal teljes összhangban kell támogatni, ami a lelkipásztori munkájukban való huzamosabb és aktív részvétellel biztosítható.^[162] A Szentlélekkel való együttműködés legmegfelelőbb módja, ha nagyvonalúan a legjobb erőket vetik be a hivatásgondozásba, főként a megfelelő ifjúsági lelkipásztorkodásba.

Az alapképzés feladatai

65. A szinódus általános gyűlése különös figyelmet szentelt azok képzésének, akik az Úrnak akarják szentelni magukat.^[163] A képzés *célja* az egyes emberek fölkészítése arra, hogy teljes egészében odaadják magukat Krisztus követésében Istennek a küldetés szolgálatára. „Igent” mondani az Úr hívására és személyesen elfogadni a meghívás növekedésének dinamikáját, minden meghívott elidegeníthetetlen felelőssége, hiszen a szívét magának a személynek kell kitárnia a Szentlélek előtt; azaz nemes lélekkel kell végigjárnia a képzés útját, hittel fogadva az Úrtól és az Egyháztól a fölkínált kegyelmi eszközöket.^[164]

A képzésnek tehát a személyt a maga legbensőbb mélységében kell elérnie, úgy, hogy viselkedése és szokásos megnyilvánulásai akár a döntő pillanatokban, akár a mindennapos helyzetekben azt fejezzék ki, hogy teljesen és vidáman Istenhez tartozik.[165] Mivel az Istennek szentelt élet célja a Jézus Krisztussal való azonosulás és az iránta való *teljes odaadás*, [166] a képzésnek mindenekelőtt erre kell irányulnia. Egy útról van tehát szó, amelyen lépésről lépésre növekszik a hasonlóság Krisztus Atya iránti érzületével.

Ha ez az Istennek szentelt élet célja, akkor a módszerek, mellyel fölkészítenek rá a *teljesség vonását* kell viselnie és kifejeznie. Az egész személyt kell formálni, [167] figyelembe véve egyéniségének minden szempontját, magatartását és szándékait.

Mivel az egész személy átformálására törekszik, nyilvánvaló, hogy *a képzés soha nem maradhat abba*. Az Istennek szentelt személyeknek életük utolsó pillanatáig meg kell adni a lehetőséget arra, hogy növekedjenek a karizma és intézményük küldetése iránti hűségben.

A képzésnek, hogy teljes lehessen, át kell fognia a keresztény élet és az Istennek szentelt élet minden területét. Gondoskodni kell tehát emberi, kulturális, spirituális és lelkipásztori fölkészítésről, s közben külön kell ügyelni arra, hogy a különböző szempontok harmonikusan egészítsék ki egymást. A fejlődési folyamatnak tekintendő alapképzésnek, mely végigmegy a személyes érlelődés minden lépcsőfokán – a pszichológiaiától és spirituálistól kezdve egész a teológiai és lelkipásztoriig bezárólag – elegendő időt kell biztosítani. A papságra készülők esetében ez egybeesik az átfogó képzés részét alkotó speciális tanulmányi programmal, és azzal összhangban is kell lennie.

A nevelők és nevelőnők műve

66. Krisztus és a Szentlélek állandó ajándékozásával az Atya a szó szoros értelmében *nevelője* annak, aki neki szenteli magát. E művében azonban emberi eszközöket használ, amikor a meghívott mellé néhány idősebb testvért vagy nővért állít. A képzés tehát részesedés az Atya művében, aki a Szentlélek által a fiatal férfiak és nők szívében formálja a Fiú érzületét. A nevelőknek ezért az istenkeresés útját ismerő, tapasztalt vezetőknek kell lenniük, hogy másokat is kísérni tudjanak ezen az úton. Ha figyelnek a kegyelem működésére, képesek lesznek arra, hogy fölhívják a figyelmet a kevésbé szembetűnő akadályokra is, s mindenekelőtt a Krisztus-követés szépségére és a karizma értékére, mely révén a követés beteljesedhet. A lelki bölcsesség fényénél mindezt össze fogják kapcsolni az emberi eszközökből eredő tudással, amely segíthet mind a hivatás körüli döntésben, mind az új ember kialakításában, hogy az egészen szabad legyen. A képzés fontos eszköze a személyes beszélgetés, melyet közismert hatékonysága és pótolhatatlansága miatt rendszeresen, s bizonyos gyakorisággal kell végezni.

E kényes feladatok fontossá teszik a megfelelő nevelők képzését, akiknek szolgálatukban nem szabad letérniük az Egyház útjáról. A nevelőképző intézményeket lehetőleg olyan helyeken kell

fölállítani, ahonnan kapcsolatot tarthatnak azzal a kultúrával, melyben később szolgálatukat végzik. A régebbi és bevált hagyományú intézetek legjobb tagjaik rendelkezésre bocsátásával segíthetik az újabb alapításokat.[168]

Közösségi és apostoli képzés

67. Mivel a képzésnek *közösséginek* is kell lennie, az Istennek szentelt élet és az apostoli élet társaságai számára e képzés kiváltságos helye a közösség. Itt történik a beavatás a közösségi élet örömeibe és fáradaiba. A másik pozitív tulajdonságait, másságát és korlátait elfogadva a testvéri közösségben tanul meg mindenki amellel élni, akit Isten melléje állított. Főként megtanulja, hogyan kell megosztania mindenki épülésére a kapott ajándékokat, hiszen „a Lélek ajándékait mindenki azért kapja, hogy használjon vele” (1Kor 12,7).[169] Ugyanakkor a közösségi életnek az alapképzéstől kezdve meg kell mutatnia az Istennek szenteltség missziós jellegét. Ezért hasznos, ha az alapképzés idején az Istennek szentelt élet intézményeiben a nevelő körültekintő felügyelete mellett a növendékek gyakorolják, hogy a környező kultúrával dialogizálva hogyan kell apostolkodni, alkalmazkodni és kezdeményezni.

Ha egyrészt fontos, hogy az Istennek szentelt személyben lassanként kialakuljon az evangéliumi kritikai érzék az őt körülvevő és későbbi munkaterületét jelentő kultúra értékei és fogyatkozásai iránt, másrészt be kell gyakorolnia az élet egységének, az Isten és a felebarát iránti szeretet egybeolvasztásának nehéz művészetét, s emellel meg kell tapasztalnia, hogy az apostolkodás lelke az imádság, de azt is, hogy az apostolkodás élteti és serkenti az imádságot.

Egy átfogó és korszerű képzési terv (ratio) szükségessége

68. Az örök fogadalomig tartó kifejezett képzési időszak a női és férfi rendeknek és a szerzetes testvéreknek egyformán ajánlott. Érvényes ez lényegében a klauzúras közösségekre is, melyeknek megfelelő programot kell kidolgozniuk a szemlélődő életre való képzésre és Egyházon belüli sajátos feladatokra tekintettel.

A szinódusi atyák sürgetve kérték az Istennek szentelt élet és az apostoli élet társaságainak minden intézményét, hogy amilyen gyorsan csak lehet, dolgozzanak ki egy *ratio institutionis*-t, azaz az intézmény karizmája által inspirált képzési tervet, mely világosan és dinamikusan megmutatja az utat, melyen járni kell, ha valaki saját intézménye lelkiségét tökéletesen el akarja sajátítani. E *ratio* ma elengedhetetlenül szükséges: egyrészt megmutatja, hogyan kell közvetíteni az intézmény szellemét, hogy az ifjú nemzedékek különböző kultúrákban és eltérő földrajzi környezetben hamisítatlanul megvalósíthassák; másrészt megkönnyíti az Istennek szentelt személyek életútját, hogy a különböző életszakaszokban ugyanabban a szellemben élhessenek és haladhassanak a Krisztusban való hit teljes beéréséig.

Ha tehát igaz, hogy az Istennek szentelt élet megújulása elsősorban a képzéstől függ, ugyanúgy

igaz, hogy a képzés attól függ, képesek-e lelki és pedagógiai bölcsességben gazdag módszert fölkinálni, mely a jelöltet lépésről lépésre elvezeti odáig, hogy magára öltse az Úr Krisztus önzetlen érzületét. A képzés egy életfolyamat, mely által az ember léte mélyéig megtér Isten igéjéhez, és elsajátítja annak művészetét, hogyan kell a világi valóságban Isten jeleit keresni. Egy olyan korban, mely egyre inkább kiiktatja a vallásos értéket a kultúrából, ez a képzési út kettős értelemben jelentős: hatására az Istennek szentelt személy nemcsak Istent tudja „meglátni” a hit szemével egy olyan világban, mely figyelmen kívül hagyja az ő jelenlétét, hanem arra is képes, hogy sajátos karizmájának tanúságtételével valamiképpen „észlelhetővé” tegye Isten jelenlétét.

A folyamatos továbbképzés

69. A folyamatos továbbképzés mind az apostoli, mind a kontemplatív élet intézményei számára az Istennek szenteltség lényeges követelménye. Mint mondtuk, a képzési folyamat nem korlátozódik az alapképzésre, mert az Istennek szentelt személy már csak emberi korlátai miatt sem gondolhatja, hogy az az új ember, aki minden élethelyzetben megtapasztalja Krisztus érzületét, befejezte fejlődését. Az *alapképzéshez* ezért kapcsolódnia kell a *folyamatos továbbképzésnek*, mely kialakítja az emberben a készséget, hogy élete minden napján engedje magát formálni.^[170]

Következésképpen döntő fontosságú, hogy a *Ratio institutionis* részeként minden intézmény határozza meg a folyamatos továbbképzés lehető legpontosabb és rendszeres tervét, melynek fő célja, hogy az Istennek szentelt személyeket az egész életet átfogó programmal kísérelje. Senki sem térhet ki az emberi és vallási fejlődése elől, mint ahogy senki sem élhet a tökéletesség önelégültségével. Az ember egyetlen életszakaszában sem érezheti magát annyira biztonságban vagy annyira buzgónak, hogy mellőzhetné az óvatosságot a hűség megőrzésében, mint ahogy olyan életkor sincs, mely befejezettnek tekinthetné a személy érlelődését.

A hűség dinamizmusában

70. Van egy bizonyos lelki fiatalság, mely az időben maradandó: azzal a ténnyel áll kapcsolatban, hogy az egyén minden életszakaszában új feladatot, sajátos létmódot, sajátos szeretetet és szolgálatot keres és talál.^[171]

Az Istennek szentelt életben az *apostoli tevékenységbe való teljes bekapcsolódás első éve*i alapján véve kritikus szakaszt jelentenek, mert egy irányított állapotból a felelős tevékenység állapotába kerül az ember. Fontos, hogy az Istennek szentelt fiatal személyek mellett támogatóan álljon egy testvér vagy nővér, és Krisztus iránti szeretetének és lelkesedésének fiatalos frissességét segítse teljesen megélni.

A következő életszakaszban megjelenhet a *megszokás veszedelme*, valamint a csekély eredmények láttán a kiábrándulás kísértése. Az Istennek szentelt személyeket az élet középső

szakaszán abban kell segíteni, hogy az evangélium és a karizmatikus ihletettség fényében újra gondolják át eredeti elhatározásukat, nem cserélve föl az önátadás tökéletességét az eredmények mennyiségével. Ezáltal a személyes döntés új lendületet és új motivációkat nyerhet. Ez az életszakasz a lényeges dolgok keresésének szakasza.

Az érett kor szakasza a személyes növekedéssel együtt magával hozhatja *egy bizonyos individualizmus veszélyét*, melyet a korszerűtlenségtől való félelem, a megmerevedés, az elernyedés és az abbahagyás jelenségei kísérnek. Most a folyamatos továbbképzésnek nemcsak abban kell segítenie, hogy újra rátaláljanak egy magasabb szintű lelki és apostoli életformára, hanem abban is, hogy fölfedezzék ezen életszakasznak sajátosságait. A személyiség bizonyos összetevőinek tisztulása után az önátadás ebben az életszakaszban tisztábban és nagylelkűbben emelkedik Istenhez, és higgadtan, diszkrétebben, ugyanakkor áttetszőbben és a kegyelemben gazdagabban tér vissza a testvérekhez. Ez a lelki atyaság és anyaság ajándéka és megtapasztalása.

Az öregkor új problémákat vet föl, melyeket körültekintő lelki programmal kell megelőzni. A tevékenységtől való fokozatos visszavonulás, némely esetben betegség és a kényszerű tétlenség nagyon formáló hatású tapasztalatokat hoz. Jóllehet e visszahúzódás gyakran fájdalmas, az Istennek szentelt személynek lehetőséget ad arra, hogy engedje magát formálni a húsvéti tapasztalattól, [172] s vegye magára a megfeszített Krisztus alakját, aki mindenben teljesíti az Atya akaratát, s rá bízta magát egészen addig, hogy visszaadja Neki a lelkét. Ez az azonosulás az Istennek szenteltség megélésének új módja, mely nincs egy vezetői feladat vagy apostoli munka eredményeihez kötve.

Mikor pedig elérkezik a *pillanat, hogy az Úr szenvedésének utolsó órájával egyesüljön*, az Istennek szentelt személy tudja, hogy az Atya a hosszú ideje tartó, titokzatos képzési folyamatot benne most befejezi. A halált úgy készíti elő és várja a lélek, mint szeretetének és önátadásának utolsó aktusát.

Hozzá kell fűznünk, hogy a különböző életszakaszoktól függetlenül minden életkornak lehetnek kritikus helyzetei, akár külső tényezők hatására, mint például hely- vagy hivatalváltás, nehézségek a munkában, apostoli sikertelenségek, megnemértés, mellőzés stb.; akár szoros értelemben vett személyes tényezők, mint például testi vagy pszichés megbetegedés, lelki szárazság, szomorúság, kapcsolat-problémák, erős kísértések, hit- vagy identitás-krízisek, fölöslegesség érzése és hasonlók. Aki terhesnek érzi a hűséget, az iránt mind személyes, mind közösségi szinten több bizalmat és nagyobb szeretetet kell tanúsítani. Ilyenkor főként az előljáró szeretetteljes közelségére van szükség; s nagyon vigasztaló lehet egy testvér vagy nővér megfelelő segítsége is, kinek előzékeny és készséges jelenléte hozzásegíthet ama szövetség értelmének újra fölfedezéséhez, melyet Isten kezdeményezett és soha nem akar visszavonni. Így a megpróbált lélek a tisztulást és a kiüresítést úgy fogadja, mint a megfeszített Krisztus követésének lényeges mozzanatait. A próbatétel úgy jelenik meg előtte, mint a gondviselés

képzési eszköze az Atya kezében: nem pusztán *pszichológiai* harc, melyet önmagával és gyöngeségeivel kell vívnia, hanem *vallásos* küzdelem, melyet minden nap Isten jelenléte és a kereszt ereje pecsétel meg!

A folyamatos továbbképzés természete

71. A képzés alanya minden életszakaszban a személy, célja pedig az egész ember képzése, aki arra hivatott, hogy „teljes szívvel, teljes lélekkel, minden erővel” (MTörv 6,5) Istent keresse és szeresse, a felebarátot pedig úgy szeresse, mint önmagát (vö. Lev 19,18; Mt 22,37--39). Az Isten, valamint a testvérek és nővérek iránti szeretet egy hatalmas dinamizmus, mely a növekedést és a hűséget állandóan lelkesítheti.

A *lelki életnek* magától értetődően elsőbbsége van. Az Istennek szentelt személy benne találja meg újra a maga identitását és egy derűs, mély nyugalmat, növekszik figyelmessége Isten igéjének mindennapos követelményei iránt, és engedi, hogy intézményének eredeti inspirációja vezérelje. A Szentlélek hatására az imádság, a csend és a magány idejét határozottan védelmezi, s a hétköznapi fáradtságai közepette sürgetve könyörög a bölcsesség ajándékáért (vö. Bölcs 9,10).

Az *emberi és testvéri dimenzió* önismeretet és saját korlátainak ismeretét igényli, hogy belőlük a teljes szabadságra vezető út megtételéhez ösztönzést és támogatást nyerjen. A mai helyzetben rendkívül jelentős az Istennek szentelt személy belső szabadsága, érzelmi integrációja, kommunikációs képessége mindenkivel, elsősorban a saját közösségével, lelkének higgadtsága, együttérzése a szenvedőkkel, igazságszeretete, valamint szavainak és tetteinek összhangja.

Az *apostoli dimenzió* megnyitja az Istennek szentelt személy értelmét és szívét, s készségessé teszi a szüntelen fáradozásra, ami annak jele, hogy Krisztus szeretete sürgeti őt (vö. 2Kor 5,14). Ez vezet az apostoli tevékenység célkitűzéseinek és módszereinek korszerű megújításához, hűségben az alapító vagy alapítónő szelleméhez és célkitűzéseéhez, s a kiérlelt hagyományhoz, figyelembe véve a megváltozott történelmi, kulturális, általános és helyi viszonyokat.

A *kulturális és szakmai dimenzió* – föltételezve egy megbízható, józan különbségtevésre fölkészítő teológiai képzést – megköveteli a folyamatos, korszerű megújulást és azoknak a területeknek fokozott figyelembevételét, melyekre az egyes karizmák vonatkoznak. Ezért szellemileg nyitottnak és lehetőleg alkalmazkodóképesnek kell maradni, hogy a kor követelményeinek megfelelően lehessen tervezni és végezni a szolgálatot, azáltal, hogy a kulturális haladás által fölkínált eszközöket igénybe veszik.

Végül a *karizma dimenziója* összefoglalja az összes követelményeket, mint szintézis, mely megköveteli az Istennek szenteltség nem csupán apostoli, hanem aszketikus és misztikus összetevőinek elmélyítését is. Ebből következik, hogy minden intézmény minden tagjának buzgón

kell tanulmányoznia intézménye szellemét, történelmét és küldetését, hogy a személyes és közösségi hasonulás növekedhessék.[173]

AZ ISTENNEK SZENTELT ÉLET ISTEN VILÁG IRÁNTI SZERETETÉNEK BIZONYSÁGA

A küldetésre konzekrálvá

72. Jézusnak, a szeretett Fiúnak példája szerint, „akit az Atya megszentelt és a világba küldött” (Jn 10,36), Isten azokat is, akiket Krisztus követésére hív, konzekrálja és a világba küldi, hogy kövessék példáját és folytassák küldetését. Ez alapvetően minden tanítványra érvényes, de különösen érvényes azokra, akik az Istennek szentelt élet sajátos formájában arra hívtak, hogy Krisztust „közelebről” kövessék és „egészen” érte éljenek. Ezért hivatásuk magában foglalja azt a feladatot, hogy *teljesen a küldetésnek szenteljék magukat*; sőt, a Szentlélek hatására, aki minden meghívás és karizma forrása, maga az Istennek szentelt élet válik küldetéssé, miként Jézus élete teljesen az volt. Az evangéliumi tanácsok vállalása, mely a személyt teljesen fölszabadítja az evangélium számára, ebből a szempontból mutatja meg a maga jelentőségét. Ezért állítanunk kell, hogy *e küldetés minden* – nem csupán a tevékeny, hanem a szemlélődő – *intézmény számára nagyon lényeges*.

A küldetés ugyanis a külső tevékenységet megelőzően azáltal bontakozik ki, hogy a személyes tanúságtétellel magát Krisztust teszi jelenvalóvá a világ számára. Ez az Istennek szentelt élet kihívása, ez elsőrangú feladata! Minél inkább azonosul valaki Krisztussal, annál jelenvalóbbá és tevékenyebbé teszi Őt a világban az emberek üdvösségére.

Elmondható tehát, hogy az Istennek szentelt személy már konzekrációjánál fogva az intézmény céljának megfelelő „misszióban” van. Ha az alapító karizma lelkipásztori jellegű, az élet tanúságtétele, s az apostolkodás vagy az emberi haladás művei nyilvánvalóan egyaránt szükségesek: a munka és az élet tanúságtétele egyaránt Krisztust jeleníti meg, aki az Atya dicsőségére van szentelve, s egyúttal a világba küldetett a testvérek és nővérek üdvösségéért.[174]

A szerzetesi élet egy másik, egészen sajátos mozzanattal is részesedik Krisztus küldetésében: és ez *a közösségekben a küldetésért megélt testvéri élet*. A szerzetesi élete ezért annál apostolibb, minél bensőségesebb odaadása az Úr Jézus iránt, minél testvéribb a közösségi élete, s minél buzgóbban kapcsolódik az intézmény sajátos küldetésébe.

Isten és az ember szolgálatában

73. Az Istennek szentelt életnek az a prófétai feladata, hogy *fölfogja Istennek az emberekre vonatkozó tervét, és úgy szolgálja azt*, ahogy a Szentírás hirdette és a történelemben megmutatkozó bölcs isteni tevékenység jeleinek figyelmes olvasásából kitűnik.

Isten terve egy megmentett és összebékült emberiségre vonatkozik (vö. *Kol 2,20--22*). Hogy e szolgálatot a kellő módon teljesíthessék, az Istennek szentelt személyeknek mély istentapasztalattal kell rendelkezniük, és tudatosítaniuk kell a kor kihívásait, úgy, hogy a Szentlélek segítségével megkülönböztetve megértik e kihívások mély teológiai jelentését. A történelmi eseményekben ugyanis gyakran van elrejtve isteni fölhívás arra, hogy Isten terve szerint gyümölcsöző tevékenységet folytassunk.[175]

Az idő jelei között – mint a zsinat mondja – az evangélium fényénél kell különbséget tenni, hogy „minden nemzedéknek megfelelő módon tudjunk választ adni az emberek örök kérdéseire a jelen és az eljövendő élet értelméről és e kettő összefüggéseiről.”[176] Ezért ki kell tárni a szívet a Lélek belső indításaira, aki arra hív, hogy a Gondviselés jeleit a maguk mélységében fölfogjuk. Ő hívja az Istennek szentelt életet, hogy a mai világ új problémáira új válaszokat adjon. Ezeket az isteni intelmeket csak olyan emberek fogják föl, akik mindenben Isten akaratát keresik, hűségesen elfogadják, és bátran megvalósítják olyan döntésekben, melyek mind az eredeti karizmával, mind a konkrét történelmi szituáció követelményeivel összhangban állnak.

A sok probléma és nyomorúság láttán – melyek olykor veszélybe sodorják, sőt fölmorzsolni látszanak az Istennek szentelt életet – a meghívottaknak vállalniuk kell a feladatot, hogy az egész világ sok nyomorúságát szívükön viselik és imádságukba foglalják, s ugyanakkor az alapítási karizmához tartozó területeken serényen tevékenykednek. Odaadásukat nyilvánvalóan *a természetfölötti megkülönböztetés képességének kell vezérelnie*, s tudniuk kell szétválasztani a Lélektől származó dolgokat a Vele ellentétektől (vö. *Gal 5,16--17.22; 1Jn 4,6*). A regulához és a konstitúcióhoz való hűség által őrzi meg a Lélek az Egyházzal való teljes közösséget.

Ily módon az Istennek szentelt élet nemcsak az idő jeleinek olvasására szorítkozik, hanem ahhoz is hozzájárul, hogy a mai időnek megfelelő új evangelizációs tervek megszülessenek és megvalósuljanak. Mindez a hívő bizonyossággal történik, hogy a Szentlélek a legnehezebb kérdésekre is meg tudja adni a megfelelő választ. Ebben az összefüggésben újra fölfedezhető a tétel, amit az apostoli tevékenység nagy alakjai mindig tanítottak: úgy kell Istenben bízni, mintha minden Tőle függne, és úgy kell dolgozni, mintha minden rajtunk múlna.

Egyházi együttműködés és apostoli lelkiesség

74. A mondottaknak az Egyház többi tagjával *közösségben és dialógusban* kell történnie. A küldetésnek szóló kihívások oly nagyok, hogy az Egyház összes tagjának együttműködése nélkül sem a megkülönböztetés, sem a cselekvés nem lehet hatékony. Az egyes emberek alig rendelkeznek a végső válasszal, mely csak összevetésből és dialógusból születhet meg. Főként a különböző karizmák közötti aktív kapcsolat biztosítja a kölcsönös gazdagítást és a küldetés hatékonyabb teljesítését. Az elmúlt évek tapasztalata messzemenően bizonyítja, hogy „a szeretet új neve *dialógus*”:[177] egész különlegesen érvényes ez az egyházi szeretetre. A dialógus segít abban, hogy a problémákat a maguk valós dimenzióiban lássuk, és a siker nagyobb reményével

fogjunk megoldásukhoz. Az Istennek szentelt élet – mivel a testvéri életet ápolja – a dialógus sajátos tapasztalataival rendelkezik. Ezért hozzájárulhat a kölcsönös elfogadás légkörének kialakításához, melyben a különböző egyházi személyek – érezvén a hivatásuknak szóló megbecsülést – nagyobb meggyőződéssel törekszenek a nagy egyetemes küldetést teljesítő egyházi közösségre.

Az apostoli szolgálat bármely módján tevékeny intézményeknek végül ápolniuk kell a *tevékenység olyan erős lelkiességét*, mely Istent meglátja mindenben és mindent Istenben lát. „Tudnunk kell ugyanis, hogy miként a jól rendezett élet arra törekszik, hogy a tevékenységből szemlélődésbe menjen át, úgy a lélek hasznosan tér vissza a szemlélődésből a tevékenységbe, hogy még tökéletesebben valósítsa meg azt, ami a szemlélődésben lánggra lobbantotta a szívet. A tevékeny életnek tehát a szemlélődésbe kell vezetnie, és viszont, amit bensőnkben szemlélődve látunk, annak jobb cselekvésre kell vezetnie.” [178] Maga Jézus adott tökéletes példát arra, miként egyesíthető az Atyával való közösség a nagyon tevékeny élettel. Ezen egységre való folytonos törekvés nélkül állandóan leselkedik a belső elszürkülés, az elbizonytalanodás és a csüggedés veszedelme. A szemlélődés és a tevékenység szoros kapcsolata ma is, miként tegnap, lehetővé teszi a helytállást a legnehezebb helyzetekben is.

Krisztus szívével szeretni

75. „... mivel szerette övéit, akik a világban maradtak, mindvégig szerette őket. Vacsora közben történt... fölkelt a vacsora mellől... mosni kezdte tanítványai lábát, és a derekára kötött kendővel megtörölte.” (Jn 13,1--2.4--5)

A lábmosással Jézus kinyilatkoztatja Isten ember iránti szeretetének mélységét: benne maga Isten adja magát az emberek szolgálatára! Egyidejűleg föltárja a keresztény élet s méginkább az Istennek szentelt élet értelmét, mely nem más, mint az odaadó *szeretet*, a konkrét és serény szolgálat *élete*. Mivel az Istennek szentelt élet az Emberfiát követi, „aki nem azért jött, hogy neki szolgáljanak, hanem hogy Ő szolgáljon” (Mt 20,28), jellemző rá – legalábbis hosszú történetének legjobb időszakában – e „lábmosás”, azaz a legszegényebbek és leginkább rászorulóknak szolgálata. Az Istennek szentelt élet egyrészt elmerül annak az Igének magasztos misztériumában, aki Istennél volt (vö. Jn 1,1), másrészt követi ugyanazt az Igét, aki megtestesült, megalázta és kiüresítette önmagát, hogy az embereknek szolgáljon. Azok, akik Krisztust az evangéliumi tanácsok útján követik, mindenüvé követni akarják Őt, s meg akarják tenni mindazt, amit Ő tett.

Ő szüntelenül hív új tanítványokat, ifjakat és leányokat magához, hogy a Lélek kiárasztása által (vö. Róm 5,5) közölje velük az isteni *agapét*, a maga sajátos szeretetét, és arra készítse őket, hogy alázatos odaadásban minden önzéstől mentesen szolgáljanak másokat. Péternek – aki a színeváltozás ragyogásától elragadtatva lelkesen kiáltja: „Uram, jó nekünk itt lennünk!” (Mt 17,4) – szól a fölhívás, hogy térjen vissza a világ útjaira, hogy a továbbiakban Isten országát szolgálja: „Jöjj le, Péter; szerettél volna megnyugodni a hegyen: jöjj le; hirdesd az igét, ragadj meg minden

lehetőséget, akár alkalmas, akár alkalmatlan, ints, kérj, buzdíts bátran és a tanítás minden módján. Fáradozzál, övezd föl magad, vedd föl a szenvedéseket és gyötrelmeket is, hogy a szeretetben végzett jócselekedetek szépsége és ragyogása által birtokolhasd azt, ami az Úr ruháinak ragyogásában vált láthatóvá”.^[179] Az Úr arcának látása nem gyöngítette az apostolban az emberek iránti elkötelezettséget; épp ellenkezőleg, megerősítette azáltal, hogy új képességet adott az apostolnak, hogy megszabadítván minden torzítástól, alakítsa a történelmet.

Az isteni szépség keresése arra készíti az Istennek szentelt személyeket, hogy a testvérek és nővérek éhségtől barázdált, politikai ígéretekben kiábrándult, megalázott, saját kultúrájuk meggyalázását átélő, erőszakot szenvedő arcán, a megfélemlített kiskorúak, a megalázott és meggyalázott nők, a be nem fogadott, megfáradt emigránsok, az emberi méltóságuktól megfosztott öregek arcán vegyék gondjaikba az eltorzított isteni képmást.^[180] Így az Istennek szentelt élet a cselekedetek nyelvén bizonyítja, hogy az isteni szeretet az önzetlen és tevékeny szeretet alapja és ösztönzője. Erről volt meggyőződve Páli Szent Vince, amikor a Szeretet Leányainak ezt az életcélt adta: „A közösség szelleme abban áll, hogy odaadjuk magunkat Istennek a mi Urunk szeretetére és szolgálatára az anyagiakban és szellemiekben szegények személyében, otthonukban vagy másutt, hogy a szegény fiatal lányokat, a gyermekeket, s általában mindenkit tanítsunk, akiket az isteni Gondviselés küld hozzánk.”^[181]

A szeretet különböző területei közül ma a világnak különösen az mutatja meg a „mindvégig” való szeretetet, ha lelkesen hirdetjük Jézus Krisztust mindazoknak, akik még nem ismerik Őt, azoknak, akik megfélemlítettek róla, s kiváltképpen a szegényeknek.

Az Istennek szentelt élet különleges hozzájárulása az evangelizáláshoz

76. Az Istennek szentelt élet különleges hozzájárulása az evangelizáláshoz elsősorban az Istennek, valamint a testvéreknek és nővéreknek teljesen átadott élet tanúságtételében áll, mely az emberszeretetből önmagát szolgává tevő Megváltót követi. Az üdvösség művében ugyanis minden az isteni *agapéban* való részesedésből ered. Az Istennek szentelt személyek konszekrációjukban és önátadásukban láthatóvá teszik annak a Krisztusnak szerető és üdvözítő jelenlétét, akit az Atya megszentelt és a világba küldött.^[182] Ha engedik, hogy Ő megragadja őket (*vö. Fil 3, 12*), alkalmassá válnak arra, hogy emberi természetének mintegy folytatásai legyenek.^[183] Az Istennek szentelt élet beszédesen fejezi ki, hogy minél inkább Krisztusból él valaki, annál inkább tud másokat szolgálni, amennyiben előre tör a missziós front első vonaláig és vállalja a legnagyobb kockázatokat is.^[184]

Az első evangelizálás: Krisztust hirdetni a nemzeteknek

77. Aki Istent, mindenki Atyját szereti, annak a felebarátot is szeretnie kell, akiben fölismeri a testvért és a nővért. Éppen ezért nem maradhat közömbös, ama ténnyel szemben, hogy közülük sokan nem ismerik Isten szeretetének tökéletes megmutatkozását Krisztusban. A Krisztus

parancsa iránti engedelmisségből fakad a nemzetekre irányuló missziós buzgóság, melyet minden tudatos keresztény megoszt a természete szerint missziós Egyházzal. Ezt a lendületet mindenekelőtt mind a szemlélődő, mind a tevékeny élet intézményei magukévá teszik.[185] Az Istennek szentelt személyeknek ugyanis feladata, hogy a nem keresztények között is[186] megjelenítsék a szűz, szegény, engedelmes, imádkozó és misszionáló Krisztust.[187] Ha dinamikus hűségeseink karizmájukhoz, Istennek szenteltségük alapján[188] érezniük kell, hogy különleges együttműködésükkel részesei az Egyház missziós tevékenységének. Lisieux-i Szent Teréz ismételtén kifejezett kívánsága, „szeretni Téged és szeretettni másokkal”, Xavéri Szent Ferenc lobogó vágya – „sok tudós, ha meggondolná, hogy Isten, a mi Urunk számonkéri tőlük talentumukat, megriadna, s azon eszközök és lelki gyakorlatok felé fordulna, melyek megismerhetővé és érezhetővé teszik szívében az isteni akaratot, és a saját hajlandóságai helyett az isteni akarathoz fordulna: 'Uram, itt vagyok, mit akarsz, hogy cselekedjem? Küldj, ahová akarsz;'"[189] --, s számtalan szent hasonló tanúságtétele mutatja azt a kiolthatatlan missziós törekvést, mely annyira megkülönbözteti és jellemzi az Istennek szentelt életet.

Jelen lenni a Föld minden szögletében

78. Az Apostol szavát: „Krisztus szeretete sürget minket” (2Kor 5,14) minden intézmény tagjai megismételhetik, mert az Istennek szentelt élet feladata, hogy a világ bármely sarkában Krisztus országának terjesztéséért és megerősítéséért dolgozzon, s az evangéliumot mindenhová, a legtávolabbi vidékekre is elvigye.[190] Valóban, a missziók története tanúskodik arról a nagyszerű szolgálatról, melyet ezek az intézmények a nemzetek evangelizációjáért teljesítettek: a legrégebbi monasztikus rendektől kezdve a legújabb, kizárólag „pogányokat” misszionáló alapításokig, az aktív élet intézményeitől a szemlélődőkig[191] megszámlálhatatlan sokaság vetette be erőit „az Egyház e lényeges és soha le nem zárható fő tevékenységében”, [192] mellyel az Egyház a Krisztust nem ismerők tömegeihez fordul.

Ez az elkötelezettség ma is sürgetően igényli az Istennek szentelt élet intézményeinek és az apostoli élet társaságainak együttműködését: Krisztus evangéliumának hirdetése a lehető legnagyobb hozzájárulást várja tőlük. A fiatal egyházakban keletkezett vagy tevékenykedő intézményeknek is meg kell nyílniuk a nem keresztények misszionálására bel- és külföldön egyaránt. A némelyeket sújtó nehézségek ellenére, jó mindenkit emlékeztetni arra, hogy miként „a hit erősödik a továbbadás által”, [193] a misszió megerősíti az Istennek szentelt életet, új lendületet és motivációkat ad neki és hűségre ösztönzi. A missziós tevékenység széles teret nyit az Istennek szentelt élet különböző formáinak befogadására.

A szerzetesnőknek, a szerzetes testvéreknek és a világi intézmények tagjainak a pogány misszió különleges és rendkívüli lehetőségeket nyújt a kifejezett apostoli munkára. A világi intézmények tagjai a világi hivatások sajátos területein nagyon értékes evangélium-hirdető tevékenységet fejthetnek ki a környezet, a struktúrák, sőt az együttélést szabályozó törvények területén. Ezenkívül a Jézust még nem ismerő emberek mellett élve tanúskodhatnak az evangélium

értékeiről, s ezáltal kifejezetten misszionálhatnak.

Hangsúlyoznunk kell, hogy azokban az országokban, melyekben nem keresztény vallások vertek gyökeret, az Istennek szentelt élet mind nevelő, karitatív és kulturális tevékenysége, mind szemlélődő jelenléte rendkívül jelentős. Ezért az új egyházakban, különösen a szemlélődő közösségek alapítását kell bátorítani, mivel „a szemlélődő élet hozzátartozik az Egyház teljes jelenlétéhez.”^[194] Továbbá megfelelő eszközökkel – akár misszionárius férfiak és nők munkájával, akár a megszentelt élet intézményeinek anyagi segítségével a szegényebb egyházmegyékben – gondoskodni kell az Istennek szentelt élet különböző formáinak arányos eloszlásáról, hogy új impulzust nyerjen az evangelizáció.^[195]

Krisztus hirdetése és az inkulturáció

79. Krisztus hirdetésének „az Egyház küldetésében mindig elsőbbsége van”,^[196] s célja a megtérés, azaz a teljes és komoly odafordulás Krisztushoz és evangéliumához.^[197] A missziós tevékenység összképéhez hozzátartozik az inkulturáció folyamata és a vallások közötti dialógus is. Az inkulturáció kihívását az Istennek szentelt személyeknek úgy kell fölfogniuk, mint fölhívást a kegyelemmel való együttműködésre a különböző kultúrák megközelítésekor. Ennek föltételei a komoly, személyes előkészület, az érett megkülönböztető képesség, a hűséges ragaszkodás az igazhitűség és hitelesség mellőzhetetlen kritériumaihoz a tanításban, valamint az egyházi közösség.^[198] Az alapítók és alapítónők karizmájára támaszkodva sok Istennek szentelt személy megértette, hogy a különböző kultúrákhoz Jézus érzületével kell közelíteni, aki „kiüresítette önmagát, és olyan lett, mint egy rabszolga” (vö. *Fil 2,7*), s türelmesen és bátran törekedve a dialógusra, hasznos kapcsolatokat alakítottak ki a legkülönbözőbb népekkel, s mindenkinek hirdették az üdvösség útját. Közülük ma is mily sokan képesek arra, hogy az egyes személyek és egész népek történetében keressék és fölismerjék Isten jelenlétének nyomait, aki az egész emberiséget elvezeti az Ő üdvözítő akarata jeleinek megismerésére! E keresés maguknak az Istennek szentelt személyeknek is javára szolgál: a különböző civilizációkban fölfedezett értékek arra készíthetik őket, hogy buzgóságukat szemlélődéssé és imádsággá emeljék, a társadalmi együttlétet és a vendégbarátságot intenzívebben gyakorolják, és jobban figyeljenek a személyre és a természetre.

Egy igazi inkulturációhoz olyan magatartásformákra van szükség, melyek az Úréhoz hasonlóak, aki emberré lett és szeretettel és alázattal jött közénk. Ily módon az Istennek szentelt élet különösen is alkalmassá teszi az embereket arra, hogy vállalják az inkulturáció széleskörű és fáradságos munkáját, mert megszokták a dolgoktól és sok szempontból a saját kultúrájuktól való eltávolodást. Ha az Istennek szentelt személyek ezzel az érzülettel próbálják tanulmányozni és megérteni a kultúrákat, jobban meg tudják ismerni igazi értékeiket, s annak módját, hogy karizmájuk segítségével hogyan lehet ezeket az értékeket fölemelni és tökéletesíteni.^[199] Természetesen nem szabad elfelejteni, hogy sok régi kultúrában a vallásos kifejezés oly mélyen beépült, hogy a vallás gyakran a kultúra transzcendentális dimenzióját képviseli. Ilyen esetben a hiteles

inkulturációnak szükségszerűen együtt kell járnia a nyitott vallásközi dialógussal, mely „nem áll ellentétben a pogányok missziójával, és nem ment föl az evangélium hirdetése alól.”[200]

Az Istennek szentelt élet inkulturációja

80. Az Istennek szentelt élet, mely önmagában az evangélium értékeinek hordozója, ha hitelesen él, eredeti módon válaszolhat az inkulturáció kihívásaira. Mivel ez az élet annak jele, hogy Isten mindenek fölött való és országa megelőz mindent, maga is kihívássá válik, mely a dialógusban föl tudja rázni az emberek lelkiismeretét. Amennyiben az Istennek szentelt élet őrzi sajátos prófétai erejét, egy adott kultúrán belül az evangélium kovászává lesz, melynek van ereje fölemelni és megtisztítani a kultúrát. Ezt bizonyítja számtalan szent férfi és nő története, akik a legkülönbözőbb történelmi időkben úgy tudtak elmerülni a maguk korában, hogy az nem borította el őket, sőt a maguk nemzedékének új utat tudtak mutatni. Az evangéliumi életstílus egy új kultúrmodell kezdeményezésének fontos forrása. Mily sok alapító és alapítónő – jóllehet ismerte saját korlátait – fogadta el korának néhány kihívását, s válaszolt rá úgy, hogy abból a kultúra megújulása fakadt!

A rendi élet közösségei és az apostoli élet társaságai konkrét és jelentős kulturális kezdeményezéseket tehetnek, ha tanúságtételük valóban evangéliumi: kölcsönösen elfogadják egymás különbözőségét, tekintélyt gyakorolnak, megosztják az anyagi és szellemi javakat, megvalósítják a nemzetköziséget és az együttműködést a különböző kongregációk között, továbbá meghallgatják korunk embereit. A Krisztust közvetlen közlő követők gondolkodás- és cselekvésmódja ugyanis *a kapcsolatok valóságos és sajátos kultúráját* állítja elénk, segít fölfedezni az embertelenséget. és bizonyosságot tesz arról, hogy egyedül Isten ad erőt és beteljesedést az értékeknek.

Egy hiteles inkulturáció viszont segíti az Istennek szentelt személyeket, hogy intézményük karizmájának és a velük kapcsolatba kerülő emberek természetének megfelelő módon éljék az evangélium radikalizmusát. Egy ilyen termékeny kapcsolatból az egész intézményt gazdagító életmódok és lelkipásztori módszerek következnek, föltéve, hogy összhangban vannak az alapítói karizmával és a Szentlélek egységet teremtő tevékenységével. Ebben a folyamatban, mely evangéliumi szellemű megkülönböztetésből és bátorságból, dialógusból és kihívásból áll, a helyes út megítélése a Szentszékre tartozik, melynek feladata, hogy a kultúrák evangelizációját serkentse, a folyamatot jóváhagyja és az inkulturációban mutatkozó eredményeket megerősítse;[201] ami „nehéz és kényes feladat, mert az Egyháznak az evangéliumhoz és az apostoli hagyományhoz való hűségéről van szó a kultúrák állandó fejlődésében.”[202]

Az új evangelizálás

81. Annak érdekében, hogy az újra evangelizálás jelenkori nagy kihívására megfelelő módon lehessen válaszolni, mindenekelőtt az Istennek szentelt élet olyan formájára van szükség, mely engedi, hogy a kinyilatkoztatott ige és az idő jelei szüntelenül megszólítsák.[203] Az emlékezés az

evangélium nagy hirdetőire, férfiakra és nőkre, akiket valamikor szintén evangelizáltak, megmutatja, hogy a mai világgal való találkozás olyan személyeket igényel, akik szeretettel telve adják oda magukat az Úrnak és az Ő evangéliumának. „Az Istennek szentelt személyek különleges meghívásuk alapján arra hivatottak, hogy láthatóvá tegyék az evangélium befogadása és a tanúságtétel, a belső megújulás és az apostoli buzgóság, a lét és a cselekvés közötti egységet, amennyiben napvilágra hozzák, hogy a dinamizmus mindig a felsorolt szópárok első eleméből fakad.”[204]

Mint a korábbi, úgy az újabb evangelizálás is akkor lesz hatékony, ha a tetőkről azt hirdetik, amit előbb az Úrral bensőséges kapcsolatban megélték; ehhez pedig megbízható, a szentek buzgóságával lobogó személyiségek kellene. Az újra evangelizálás az Istennek szentelt életet élő férfiaktól és nőktől megkívánja, hogy *teljesen tisztában legyenek korunk kihívásainak teológiai jelentésével*. E kihívásokat gondosan és egyetértéssel kell mérlegelni, s ebből megújul maga a misszió. Az Úr Jézus hirdetéséhez való bátorságot a Gondviselésbe vetett bizalomnak kell kísérnie, mely hat a világban, és „mindent, még az emberi sikertelenséget is az Egyház javára fordít”. [205]

Fontos elemek ahhoz, hogy az intézmények eredményesen kapcsolódjanak be az újra evangelizálás folyamatába: hűség az alapítási karizmához, közösség mindazokkal, akik az Egyházban ugyanazt a feladatot végzik, főleg a lelkipásztorokkal, s végül együttműködés minden jóakarató emberrel. Ez pedig megköveteli, hogy komolyan vegyék fontolóra a hívást, melyet a Szentlélek az egyes intézményekhez intéz, azokban a régiókban is, ahol közvetlenül nem várható nagy előrelépések, s azokban is, ahol vigasztaló újjáéledés tapasztalható. Az Istennek szentelt személyeknek mindig és mindenütt szenvedélyes odaadással kell hirdetniük az Úr Jézust, készen arra, hogy evangéliumi bölcsességgel válaszoljanak a kérdésekre, melyeket az emberi szív nyugtalansága és szorongató szükségletei ma föltesznek.

A szegények előnyben részesítése és az igazságosság támogatása

82. Nyilvános működése kezdetén mondta Jézus a názáreti zsinagógában, hogy a Lélek kente fel őt, hogy örömhírt mondjon a szegényeknek, szabadulást hirdessen a foglyoknak, visszaadja a vakoknak a látást, a megtörtetteknek a szabadságot és kihirdesse az Úr kegyelmének esztendejét (vö. *Lk 4, 16--19*). Az Egyház, magáévá téve az Úr küldetését, minden férfinak és minden nőnek hirdeti az evangéliumot, s ezáltal viseli teljes üdvösségük gondját. De különös figyelemmel, sőt előszeretettel fordul azok felé, akik *rosszabb helyzetben vannak*, s ezért nyomasztóbb gondok terhelik őket. A szegénység sokféle értelmében „szegények” az elnyomottak, a kirekesztettek, az öregek, a betegek, a kicsinyek s mindazok, akiket egy társadalomban „utolsónak” tekintenek és ennek megfelelően bánnak velük.

A szegények iránti szeretet a Krisztus példája szerint megélt szeretet természetéhez tartozik, ezért Krisztus minden tanítványára nézve kötelező; azoknak azonban, akik közelebbről akarják

követni az Urat, egész különleges kötelezettséget kell érezniük ezzel kapcsolatban. A Krisztus szeretetére adott válasz komolysága készíteti őket arra, hogy szegényen éljenek és magukra vállalják a szegények ügyét. Ebből következik, hogy minden intézmény a maga sajátos karizmájának megfelelően *egyszerű és szigorú stílusban éljen* mind személyes, mind közösségi értelemben. E tanúságtételtől megerősödve az Istennek szentelt személyek – az életútjukkal összhangban álló utakon és a politikai ideológiáktól függetlenül – rámutathatnak az Isten oly sok gyermeke ellen folyamatosan elkövetett igazságtalanságokra, és szociális téren beavatkozhatnak az igazságosság érvényesítéséért.^[206] Ily módon megújul az alapítók és alapítónők sajátos odaadása a jelen helyzetben az Istennek szentelt személyek által, akik életüket arra áldozzák, hogy a szegényekben jelenlévő Úrnak szolgáljanak. Ugyanis „Krisztust a földön az ő szegényeiben lehet megtalálni... Ő mint Isten gazdag, mint ember szegény. A már gazdag ember fölment a mennybe és ott ül az Atya jobbán, de itt lenn még szenved a szegényekben, éhezőkben, szomjazókban és ruhátlanokban.”^[207]

Az evangélium a szeretet által tevékeny, amely szeretet az Egyház dicsősége és Ura iránti hűségének jele. Ezt bizonyítja az Istennek szentelt élet egész történelme, melyet Jézus „amit egynek a legkisebbek közül tettetek, nekem tettétek” (Mt 25,40) szavai élő magyarázatának tekinthetünk. Főleg az újkorban nagyon sok intézmény alakult, hogy a szegények egy meghatározott szükségletén enyhítsen. De még ha nem is volt ilyen határozott cél a szükséglet szenvedőkkel való törődés – imádság, befogadás és vendégszeretet – mindig egészen természetes volt az Istennek szentelt élet minden, még szemlélődő formájában is. Lehetett volna másként, hiszen Krisztus, akihez a szemlélődés során eljutottak, ugyanaz, mint aki a szegényekben él és szenved! Az Istennek szentelt élet története tele van ennek ragyogó példáival. Nolai Szent Paulinus, aki szétosztotta vagyonát a szegények között és egészen Istennek szentelte életét, kolostora celláit egy a szegényeket befogadó menedékház felső szintjére építette. És öröm töltötte el, amikor erre a különös „ajándékcsere” gondolt: a szegények, akiken segített, imádságaikkal szilárdították a teljesen az Úr dicsőítésére szolgáló házának „alapjait”.^[208] Páli Szent Vince szívesen mondogatta övéinek, amikor meg kellett szakítania imádságát, hogy segítsen egy szegényen, hogy ez valójában nem töri meg az imádságot, mert „Istent Istenért hagyja el.”^[209]

A szegények szolgálata az evangelizálás cselekedete, ugyanakkor az Istennek szentelt élet evangéliumi jellegének pecsétje, és állandó megtérésre készítet, mert – miként Nagy Szent Gergely mondja – „a magasságok felé indul a szeretet, amikor irgalommal lehajol a felebarátok mélységes nyomorúságához; és amikor jóságosan leszáll a mélybe, nagy gyorsasággal emelkedik a magasba”.^[210]

83. *Gondoskodás a betegekről*

Dicsőséges hagyományt folytatva végzi nagyon sok Istennek szentelt személy, elsősorban nő, apostoli munkáját – mindenki a maga intézményének sajátos karizmája szerint – az egészségügy

területén. A századok folyamán sokan *életüket áldozták* a fertőző betegségek áldozatainak ápolása közben, s ezzel megmutatták, hogy a hősiesség önfeláldozás az Istennek szentelt élet prófétai természetéhez tartozik.

Az Egyház csodálattal és hálával tekint az Istennek szentelt személyek sokaságára, akik a betegek és szenvedők szolgálatával különös módon hozzájárulnak küldetéséhez. Folytatják az irgalmas Krisztus szolgálatát, aki „körüljárt jót cselekedvén és gyógyított mindenkit” (*ApCsel 10,38*). Ha Krisztusnak, az isteni szamaritánusnak, a lélek és a test orvosának^[211] nyomában járnak és alapítók, illetve alapítónők példáját követik intézményük karizmájának szolgálatában, ki kell tartaniuk a betegek iránti szeretetben és megértő részvétellel kell ápolniuk őket. Ha választaniuk kell, a legszegényebb és legelhagyottabb betegeket, az öregeket, a fogyatékosokat, a kirekesztetteket, a gyógyíthatatlanokat, a kábítószeres és az új fertőző betegségek áldozatait kell előnyben részesíteniük. Segíteniük kell a betegeket abban, hogy szenvedéseiket a mindenki üdvösségéért megfeszített és megdicsőült Krisztussal közösségben ajánlják föl,^[212] sőt rá kell őket ébreszteniük, hogy imádságukkal, szavaik és magatartásuk tanúságtételével a kereszt különleges karizmája által a *lelkipásztorkodás aktív résztvevői*.^[213]

Emellett az Egyház emlékezteti az Istennek szentelt személyeket, hogy küldetésükhöz tartozik a munkahelyükön, az *egészségügyi intézményekben* való az *evangelizálás* is, az evangéliumi értékek közvetítésével próbálják tehát megvilágítani az életet, a szenvedést és a halált. Feladatuk, hogy elősegítsék az orvostudomány humanizálását és a bioetika elmélyítését az élet evangéliumának szolgálatára. Ezért teljes összhangban az Egyház erkölcsi tanításával támogassák a személy és az élet tiszteletét fogantatásától a természetes halálig,^[214] e célra állítsanak föl oktatási intézményeket,^[215] és testvériesen működjenek együtt a betegpasztoráció egyházi szerveivel.

II. PRÓFÉTAI TANÚSÁGTÉTEL A NAGY KIHÍVÁSOKKAL SZEMBEN

Az Istennek szentelt élet prófétasága

84. A szinódusi atyák nyomatékosan hangsúlyozták az Istennek szentelt élet prófétai jellegét. Ennek következtében az Istennek szentelt élet úgy mutatkozik, mint *a részesedés különleges formája Krisztus prófétai hivatalában*, melyet a Szentlélek Isten egész népével közöl. A radikális Krisztus-követés és a belőle következő küldetés iránti odaadás alapján e prófétaság az Istennek szentelt élet természetéhez tartozik. Az Istennek szentelt élet II. Vatikáni Zsinat által elismert jeltermészete^[216] fejeződik ki abban a prófétai tanúságtételben, hogy Isten és az evangéliumi értékek a keresztény életben az első helyet foglalják el. Ezen elsőbbségi rendből következően semmit nem szabad a Krisztus iránti személyes szeretet, s akikben Ő él, a szegények iránti szeretet elé állítani.^[217]

A patrisztikus hagyomány Illésben, a rettenthetetlen prófétában és Isten barátjában a monasztikus

szerezési élet egyik példaképét látta.[218] Az Úr jelenlétében élt, a csöndben szemlélte átvonulását, szót emelt a népért, bátran hirdette Isten akaratát, védte Isten jogait és a szegényeket a világ hatalmasai ellen (vö. 1Kir 18,19). Az egyháztörténelemben más keresztények mellett voltak Istennek szentelt férfiak és nők is, akik a Lélek különleges adományának erejéből hitelt érdemlő próféták voltak, amikor Isten nevében mindenkire, az Egyház pásztoraihoz is beszéltek. *Az igaz prófécia Istenből ered, a vele való barátságból, szavának figyelmes hallgatásából a különböző történelmi helyzetekben.* A próféta Isten szentségéért lobogó tüzet érez a szívében, s miután imádságos párbeszédben átvette Isten szavát, hirdeti életével, ajkával és cselekedeteivel, amikor Isten szószólója lesz a rossz és a bűn ellen. A próféta tanúságtétel megkívánja Isten akaratának állandó és szenvedélyes keresését, a nagylelkű és fönntartások nélküli közösséget az Egyházzal, a lelki megkülönböztetés gyakorlását és az igazság szeretetét. Abban is kifejeződik, hogy elutasít mindent, ami szemben áll az isteni akarral, és új utakat keres, hogy Isten országának evangéliuma a történelemben megvalósuljon.[219]

Az Istennek szentelt élet prófétaságának jelentősége a mai világ számára

85. A mi világunkban, melyben gyakran eltűnni látszanak Isten lábnyomai, égetően szükséges az Istennek szentelt személyek erős próféta tanúságtétele *elsősorban az Istent megillető elsőbbségről és az eljövendő javakról*, amint ez a tiszta, szegény és engedelmes Krisztus követéséből és utánzásából fölismerhető, aki teljesen az Atya megdicsőítésének és a testvérek szeretetének szentelte magát. A megvalósított testvéri élet már önmagában *prófécia* egy társadalomban, melyben olykor anélkül, hogy tudnák, mélységes vágy él egy határtalan testvériség után. A saját karizmához való hűség lehetővé teszi az Istennek szentelt személyek számára, hogy a próféta rettenthetetlenségével – aki életét is hajlandó kockáztatni – tegyenek hiteles tanúságot mindenütt.

A prófécia meggyőző ereje *az üzenet és az élet közötti összhangból fakad.* Az Istennek szentelt személyek akkor maradnak hűségesek küldetésükhöz az Egyházban és a világban, ha képesek rá, hogy mindig Isten igéje világosságában szemléljék magukat.[220] Ily módon a kapott karizmatikus ajándékokkal gazdagítani tudják a többi hívőt, amennyiben a maguk részéről elfogadják az Egyház többi tagjaitól érkező próféta kihívásokat. Az ajándékok e cseréjében, melyet *az Egyház rendjével és a Tanítóhivatallal való teljes összhang* biztosít, föl fog ragyogni a Szentlélek tevékenysége, aki „a közösségben és a szolgálatban egyesíti, a különböző hierarchikus és karizmatikus ajándékokkal fölkészíti és vezérli őket.”[221]

Hűség a vértanúságig

86. Századunkban épp úgy, mint a történelem más korszakaiban, Istennek szentelt férfiak és nők *életük föláldozásával* tettek tanúságot az Úr Krisztusról. Ezrével vannak, akiket totalitárius kormányok vagy erőszakos csoportok üldözése földalatti életre kényszerített, és missziós tevékenységükben, a szegények, betegek és a társadalom peremére sodródottak szolgálatában

akadályozták őket, hosszú és hősiess szenvedést éltek át, gyakran vérüket is ontották – s ontják ma is –, s így egészen hasonlóak lettek a megfeszített Úrhoz. Néhányuk életszentségét az Egyház már hivatalosan elismerte és Krisztus vértanúiként tiszteljük őket. Példájuk világít, közbenjáró imájuk segít a hűségben, és várnak ránk a dicsőségben.

Határozott kívánság, hogy a hit e sok tanújának emlékezete eleven maradjon az Egyház tudatában, s tiszteletre és követésre serkentsen. Az Istennek szentelt élet intézményei és az apostoli élet társaságai segíthetnek ebben azzal, hogy *összeállítják* azoknak a személyeknek *névsorát és tanúságtételét*, akiket a 20. század mártírológiumába föl lehetne venni.^[222]

Az Istennek szentelt élet nagy kihívásai

87. Az Istennek szentelt élet prófétai feladatát az Egyháznak szóló *három fő kihívás* határozza meg: e kihívások mindig jelen voltak, de a modern társadalomban, legalábbis a világ bizonyos részein új és talán radikálisabb formában hangzanak el. Közvetlenül érintik a szegénység, tisztaság és engedelmesség evangéliumi tanácsát, s az Egyházat, s különösen az Istennek szentelt személyeket arra serkentik, hogy világítsák meg és tanúsítsák ezek *mély antropológiai jelentését*. E tanácsok választása távolról sem szegényíti el a hiteles emberi értékeket, hanem sokkal inkább átformálásukat teszi lehetővé. Az evangéliumi tanácsokat nem szabad úgy tekinteni, mint azon értékek tagadását, melyek a szexualitásban, az anyagi javak és a autonóm önrendelkezés jogos kívánságában rejlenek. E hajlandóságok ugyanis, amennyiben a természetre alapulnak, önmagukban jók. Az eredeti bűn által megsebzett ember azonban ki van téve a veszélynek, hogy kívánságait törvényszegőként teljesíti. A tisztaság, szegénység és engedelmesség vállalása figyelmeztetéssé válik, hogy az eredeti bűn ütötte sebeket nem szabad alábecsülni; és *relatívává teszi a teremtett javakat*, jóllehet vallja értéküket, mert Istenre, az abszolút jóra utalnak. Így mindazok, akik az evangéliumi tanácsokat követik, miközben személyes életszentségre törekszenek, mintegy „lelki terápiát” írnak elő az emberiség számára, mert elutasítják a teremtés istenítését és valamiképpen láthatóvá teszik az élő Istent. Az Istennek szentelt élet különösen nehéz időkben áldás az emberi és az egyházi életre.

Az Istennek szentelt tisztaság kihívása

88. Az *első kihívás a hedonista kultúráé*, mely a szexualitást eloldja minden objektív erkölcsi normától, amikor gyakran játék és fogyasztás szintjére süllyeszti, és – bűnös szövetségben a tömegtájékoztató eszközökkel – az ösztönöket bálványozza. A következmények mindenki számára láthatók: az erőszak legkülönbözőbb formái, melyekkel számtalan pszichikai és erkölcsi szenvedés jár együtt mind a személyek, mind a családok számára. Az Istennek szentelt élet *válasza* elsősorban *a teljes tisztaság örömteli gyakorlásában áll*, ami tanúságtétel arról, mekkora hatalma van Isten szeretetének az emberi természet gyöngeségében. Az Istennek szentelt személy bizonyítja: amit sokan lehetetlennek tartanak, az az Úr Jézus kegyelme által lehetséges és valóban fölszabadító. Igen, Krisztusban lehetséges Istent teljes szívvel szeretni, amennyiben

Őt minden más szeretet fölé helyezik, és így Isten szabadságával lehet minden embert szeretni! Olyan tanúságtétel ez, melyre ma nagyobb szükség van, mint valaha, éppen mert a mi világunk oly kevésbé érti ezt. Minden embernek – fiataloknak, jegyeseknek, házaspároknak, keresztény családoknak – fölkinált lehetőség, hogy bizonyítsa: *Isten szeretetének ereje* éppen az emberi szeretet válságos helyzeteiben *nagy dolgokra képes*. Olyan tanúságtétel ez, mely az emberi kapcsolatok belső tisztaságának növekvő igényét is kielégíti.

Az Istennek szentelt életnek a mai világ számára olyan tisztaság példáit kell mutatnia, amit kiegyensúlyozott, önuralommal rendelkező, vállalkozó kedvű, lelkiileg és érzelmileg érett férfiak és nők mutatnak.^[223] E tanúságtétel szilárd támpontot nyújt az emberi szeretet számára, amit az Istennek szentelt személy a nekünk Krisztusban kinyilatkoztatott szentháromságos szeretet szemléléséből tapasztal meg. Mivel elmélyül e misztériumban, képesnek érzi magát egy radikális és egyetemes szeretetre, mely erőt ad neki a szükséges önuralomra és önfegyelemre, hogy ne essen az érzékek és az ösztönök rabszolgaságába. Így az Istennek szentelt tisztaság mint az öröm és a béke megtapasztalása jelenik meg. A föltámadott Úrba vetett hitből, s az új ég és az új Föld várásából (vö. *Jel 21, 1*) sugárzó fényességben e tisztaság a más életformákban kötelező tisztaságra neveléshez is értékes indításokat ad.

A szegénység kihívása

89. *A második kihívás ma a bírvágyó materializmus, mely közömbös a gyengék igényei és szenvedései iránt, és nem törődik a természetes erőforrások egyensúlyával. Az Istennek szentelt élet válasza az evangéliumi szegénység vállalása, amit különböző formákban élnek meg, s gyakran kapcsolódik hozzá a szolidaritás és a felebaráti szeretet követelményeinek aktív szolgálata.*

Mily sok intézmény foglalkozik neveléssel, oktatással, szakmai képzéssel, s juttat fiatal és már nem fiatal embereket olyan helyzetbe, hogy kézbevehessék jövőjüket! Mily sok Istennek szentelt személy szenteli magát erői kímélése nélkül e Föld szegényeiért és megvetettjeiért! Közülük mily sokan dolgoznak azok képzéséért, akikből később nevelők és a társadalmi élet felelősei lesznek, oly módon, hogy elkötelezetten küzdenek az elnyomó struktúrák fölszámolásáért és a szolidaritás programjainak támogatásáért a szegények javára! Azért harcolnak, hogy megszüntessék az éhséget és ennek okait, támogassák az önkéntes segítők és a humanitárius szervezetek működését, érzékennyé tegyék a hivatalos és magán szerveket a nemzetközi segítségnyújtás igazságos elosztásáért. A nemzetek sokat köszönhetnek ezeknek a vállalkozó kedvű, a felebaráti szeretet nevében tevékenykedő férfiaknak és nőknek, akik fáradhatatlan önzetlenségükkel érezhetően járultak és járulnak hozzá a világ emberibbé tételéhez.

Az evangéliumi szegénység a szegények szolgálatában

90. *Az evangéliumi szegénység ugyanis a szegények szolgálatát megelőzően önmagában érték, s*

a boldogságok között az első szólít föl a szegény Krisztus utánzására.[224] Alapvető értelme abban áll, hogy bizonyítja: Isten az emberi szív igazi gazdagsága. Ezért száll szembe hevesen a Mammon istenítésével, amikor prófétai szóval föllép egy társadalomban, melyet a világ sok részén a jólét abba veszélybe sodor, hogy a dolgok mértékét és valós jelentését elveszítse. A szegénységre szólító hívás a korábbi időkhöz mérten ma ezért talál jobban meghallgatásra azoknál, akik bolygónk erőforrásainak végessége tudatában a teremtett világ tiszteletére és megőrzésére kötelezik el magukat a fogyasztás korlátozása és az egyéni vágyak mértéktartása és megfékezése által.

Az Istennek szentelt személyeknek tehát a lemondásról és a mértéktartásról egyszerű és vendégszeretettel áthatott, testvéries életstílusban kell megújult és erőteljes evangéliumi tanúságot tenniük, ami példa azok számára is, akik a felebarát szükségletei iránt közömbösek. E tanúságtétel természetesen együtt jár a szegények iránti előszeretettel, s különösen ott lép előtérbe, ahol az életviszonyokat megosztják a legszegényebbekkel. Nem kevés Istennek szentelt közösség él és dolgozik a szegények és a társadalomból kirekesztettek között, résztvesznek életükben, szenvedéseikben, problémáikban és veszedelmeikben.

Az Istennek szentelt személyek ezekben az években az evangéliumi szolidaritás és a hősi önfeláldozás történetének lapjait írták, mélyreható változások, hatalmas igazságtalanságok, reménykedések és kiábrándulások, valamint jelentős vívmányok és keserű csalódások közepette. És nem kevésbé jelentős lapjait írták és írják e dicsőséges történetnek más Istennek szentelt személyek, akik „Krisztussal Istenben elrejtett” életüket (*Kol 3,3*) egészen a világ üdvösségéért élik az ingyenes ajándékozás és az önfeláldozás jeleként kevésbé elismert és még kevésbé tetszéssel kísért körülmények között. E két eltérő, de egymást kiegészítő formával részesedik leginkább az Istennek szentelt élet az Úr szegénységében, s éli a maga sajátos szerepét az Ő megtestesülésének és megváltó halálának üdvhozó misztériumában.[225]

A szabadság kihívása az engedelmségben

91. *A harmadik kihívás a szabadság olyan fölfogásából ered, mely ezt az alapvető emberi jogot elszakítja az igazságtól és az erkölcsi törvénytől, megszüntetve a köztük lévő alapvető kapcsolatot.*[226] A szabadság kultúrája valóban igazi érték, mely szorosán kötődik az emberi személy tiszteletéhez. Ki nem látja, hogy az igazságtalanságoknak és az élet elleni erőszaknak milyen szörnyű következményei vannak a szabadság hamis használatából?

E helyzetre hatásos *válasz az Istennek szentelt életre jellemző engedelmség.* Nagyon elevenen újra szemünk elé állítja Krisztusnak az Atya iránti engedelmségét, s éppen e misztériumból kiindulva bizonyítja, hogy *semmiféle ellentmondás nincs az engedelmség és a szabadság között.* A Fiú magatartása ugyanis föltárja az emberi szabadság misztériumát, mint az Atya akarata iránti engedelmség útját, és az engedelmség misztériumát, mint az igazi szabadság meghódításának egyre előbbre vivő útját. Az Istennek szentelt személy engedelmségi

fogadalmával e misztériumot akarja kifejezni. Ezzel akarja tanúsítani, hogy tudatában van egy gyermeki kapcsolatnak, melyben az atyai akaratot mindennapi eledelnek (vö. *Jn 4,34*), a maga sziklájának, örömeinek, pajzsának és bástyájának (vö. *Zsolt 17,3*) tekinti. Így bizonyítja, hogy növekszik tulajdon igazságában miközben kapcsolatban van léte forrásával, és hallja a vigasztaló üzenetet: „Akik szeretik törvényedet, azoké a béke teljessége; azért soha el nem buknak.” (*Zsolt 118,165*)

Közösen teljesíteni az Atya akaratát

92. Az Istennek szentelt személyek e tanúságtétele különleges jelentőséget nyer a szerzetesi életben annak lényeges jegyei közé tartozó *közösség* szempontjából is. A testvéries élet kiváltságos helye az isteni akarat megismerésének, elfogadásának és egy szívvel-lélekkel történő megvalósításának. A szeretetből megélt engedelmisség az adományok sokfélesége és a személyiségek tiszteletben tartása mellett egyesíti az intézmény tagjait az azonos tanúságtételben és küldetésben. A Szentlélektől áthatott testvériségben mindenki értékes dialógust folytat a többiekkel Isten akaratának megismeréséért, s annak érdekében, hogy az előjáróban Isten atyaságának kifejeződését és Istentől a megkülönböztetés és a közösség szolgálatára kapott tekintély gyakorlását lássák.[227]

A közösségi élet az Egyház és a társadalom számára jele egy minden faji, származási, nyelvi, földrajzi és kulturális különbség fölött álló köteléknek, mely azonos meghívásból és az iránta való közös engedelmisségből következik. A megoszlás és feszültség szellemével szemben a tekintély és az engedelmisség az Istentől származó egyedülálló atyaság, a Lélekből született testvériség, valamint – az emberi gyengeségek s az Istent képviselők korlátai ellenére – az Istenben bízó belső szabadság világító jele. Az engedelmisség által, melyet egyesek életszabályként fogadnak el, válik tapasztalhatóvá és lesz mindenki javára az a boldogság, melyet Jézus azoknak ígért, akik „hallgatják és megteszik Isten szavát” (*Lk 11,28*). Aki engedelmeskedik, képes arra, hogy küldetést teljesítsen, kövesse az Urat, s ne a saját vágyait és kívánságait kergesse. Így biztosan tudja, hogy az Úr Lelke vezeti és nagy nehézségek közepette is megtartja erős kézzel. (vö. *ApCsel 20,22*)

Határozott elkötelezettség a lelki élet mellett

93. A színóduson ismételten hangot kapott az az igény, hogy az Istennek szentelt életnek *erős és mély lelkiség forrásából kell táplálkoznia*. Ez az Istennek szentelt élet lényegéhez tartozó, elsőrangú követelmény, hiszen aki az evangéliumi tanácsok követését vállalta, az a többi megkereszteltnél fokozottabban köteles minden erejével törekedni a szeretet tökéletességére.[228] Olyan kötelezettség ez, melyre a szent alapítók és alapítónők, valamint sok Istennek szentelt személy példája világosan emlékeztet, akik Krisztus iránti hűségüket a vértanúságig megőrizték.

Törekvés az életszentségre: ez összefoglalva minden Istennek szentelt élet programja, még a harmadik évezred küszöbén szükséges megújulás szempontjából is. E program kezdete az, hogy Krisztus kedvéért mindent elhagynak (vö. *Mt 4,18--2; 19,21.27; Lk 5,11*), és Őt mindenek elé helyezik, hogy teljesen részesülhessenek az Ő húsvéti misztériumában.

Jól megértette ezt Szent Pál, amikor így szól: „Uramnak, Krisztus Jézusnak fönséges ismeretéhez mértén mindent hátrálynak tekintek..., hogy megismerjem Őt és föltámadásának erejét.” (*Fil 3,8.10.*) Ezt az utat az apostolok kezdettől fogva kijelölték, miként ezt a keleti és nyugati hagyomány őrzi: „Mindazok, akik ma Jézust követik és az Ő kedvéért elhagynak mindent, az apostolokra emlékeztetnek, akik elfogadván a meghívást, lemondtak mindenről. A hagyomány szerint ezért a szerzetesi életről úgy beszélünk, mint *apostoli életformáról*.”^[229] Ugyanez a hagyomány az Istennek szentelt életben meglátta az Istennel való különleges szövetség és a Krisztussal való jegyesség természetét is, aminek mestere volt Szent Pál a saját példájával (vö. *1Kor 7,7*) és a Szentlélek vezetésével átadott tanításával (vö. *7,40*).

Elmondható, hogy a lelki élet, ha úgy tekintjük, mint Krisztusban kapott és a Szentlélek szerint folyó életet, a növekvő hűség útjának formáját ölti, melyen az Istennek szentelt személyt a szeretet teljes közösségében és az Egyház szolgálatában a Szentlélek vezeti és formálja Krisztushoz hasonlónak.

Mindezek beépülve az Istennek szentelt élet különböző megbízható formáiba *sajátos lelkiiséget* eredményeznek: az Istenhez és a környezethez fűző kapcsolat konkrét tervét, melyre különleges lelki hangsúlyok és gyakorlati döntések jellemzőek, s Krisztus misztériumának valamelyik szempontját emeli ki és testesíti meg. Amikor az Egyház az Istennek szentelt élet egy formáját vagy egy intézményt elismer, garantálja, hogy ennek lelki és apostoli karizmájában minden objektív követelmény adva van ahhoz, hogy az evangéliumi tökéletességet személyesen és közösségben el lehessen érni.

A lelki életnek tehát az Istennek szentelt élet családjainak programjában első helyen kell állnia, annak érdekében, hogy minden intézmény és minden közösség egy igazán evangéliumi lelkiiség iskolája legyen. A lelki életnek mind személyes, mind közösségi elkötelezettségben adott elsőbbségétől függ az apostolkodás termékenysége, a szegények iránti szeretet önzetlensége, és az ifjú nemzedék hivatására gyakorolt vonzereje. Az *Istennek szentelt élet lelki minősége* képes fölírni korunk embereit – akik szomjaznak az abszolút értékek után –, s így nagyon vonzó tanúságtétellé válik.

Isten szavát hallgatva

94. Minden keresztény lelkiiség első forrása Isten igéje, mely táplálja a személyes kapcsolatot az élő Istennel és az Ő üdvözítő és megszentelő akarásával. Ezért a *lectio divinának* az Istennek szentelt élet intézményeinek kialakulásától kezdve, főleg a monasztikus közösségekben, igen

nagy fontosságot tulajdonítottak. Ennek következtében válik életté Isten ígéje, mely a Lélek ajándékozta bölcsesség fényét vetíti az élet dolgaira. Jóllehet az egész Szentírás „hasznos a tanításra” (2Tim 3,16) és „a lelki élet tiszta, kiapadhatatlan forrása”^[230], különleges tiszteletet érdemelnek az újszövetségi írások, mindenekelőtt az evangéliumok, melyek „az egész Szentírás szívé” képezik.^[231] Ezért az Istennek szentelt személyek számára hasznos lesz azokat az evangéliumi és más újszövetségi szövegeket állandó elmélkedésük tárgyává tenni, melyek Krisztus és Szűz Mária szavait és példáját, valamint az *apostoli életformát* mutatják be. Az alapítók és alapítónők hivatásuk elfogadásakor, intézményük karizmájának és küldetésének fölismerésekor állandóan ezekre hivatkoztak.

Nagy értéke van a *közösségi* bibliai elmélkedésnek. Ha ez a közösségi élet körülményeinek és lehetőségeinek megfelelően történik, megtanít az Isten ígéből merített gazdagság örömteli megosztására, mely által a testvérek és a nővérek együtt gyarapodnak és segítik egymást, hogy előbbre jussanak a lelki életben. Ennek gyakorlatát Isten népe többi tagjához, a papokhoz és a világi Krisztus-hívőkhöz is közel kell vinni, hogy ki-ki a saját karizmájával kölcsönösen segítse a másikat az imádságnak és a lelkiségnek abban az iskolájában, mely a Szentírás olvasása, ahol Isten barátként szól az emberekhez (vö. Kiv 33,11; Jn 15,14--15), s „kapcsolatot teremt velük (vö. Bár 3,28), hogy a maga közösségébe hívja őket”.^[232]

A lelki élet hagyománya tanítja, hogy az Isten ígéről, s főként a Krisztus misztériumairól való elmélkedésből fakad a szemlélődés intenzitása és az apostoli tevékenység buzgósága. Mind a szemlélődő, mind az apostolkodó életben mindig voltak olyan férfiak és nők, akik mint az isteni akarat hihető tolmácsai és végrehajtói nagy műveket hoztak létre. Az Isten ígével való gyakori találkozásból merítették a szükséges világosságot minden egyéni és közösségi döntésükhöz, ami segítette őket az Úr útjait keresni az idők jeleiben. Ily módon természetfölötti ösztönös megérzésre tettek szert, mely lehetővé tette számukra, hogy ne azonosuljanak a világ szellemével, hanem saját értelmük megújuljon annak érdekében, hogy vizsgálni tudják és fölismerjék, „mi az Isten akarata, mi a kedves előtte és mi a tökéletes” (Róm 12,2).

Közösségben Krisztussal

95. Az Úrral való közösség hatásos ápolásának lényeges eszköze a *szent liturgia*, különösen az Eucharisztia ünneplése és a zsolozsma. „Az Eucharisziában ugyanis egész teljességében benne van az Egyház minden lelki java, tudniillik maga Krisztus, a mi húsvéti bárányunk és élő kenyérünk. Teste a Szentlélek által élő és éltető test: életet ad az embereknek.”^[233] Mint az egész egyházi életnek, az Istennek szentelt életnek is szíve az Eucharisztia. Azok, akik arra hivatottak, hogy az evangéliumi tanácsokra tett fogadalommal életük egyetlen értelme Krisztus legyen, hogyan ne vágyódnának arra, hogy egyre elmélyültebb közösségben legyenek Vele a mindennapi részesedés által abban a szentségben, mely megjeleníti Őt, az áldozatban, mely a szeretet ajándékát a Kálvárián beteljesíti, s végül a lakomán, mely Isten vándorló népét táplálja és erősíti. Az Eucharisztia természete szerint az Istennek szentelt élet központjában van, a lelkiség

mindennapos útravalója és forrása mind az egyes tagok, mind a közösség számára. Az Eucharishtiában minden Istennek szentelt személy arra hivatott, hogy Krisztus húsvéti misztériumát élje, azaz egyesüljön Vele az élet Atyának ajándékozásában a Szentlélek által; a benne jelenlévő Krisztus buzgó és kitartó imádása lehetővé teszi, hogy bizonyos értelemben újra átéljék Péter tapasztalatát a színeváltozáskor: „Jó nekünk itt lenni!” És az Úr Teste és Vére misztériumának ünneplésében erősödik és növekszik azok egysége és szeretete, akik életüket Istennek szentelték.

Az Eucharisztia mellett és vele szoros összefüggésben – az egyes intézmények jellegének megfelelően közösségben vagy egyenként – végzett *szolozsma* az egész Egyház imádságához kapcsolódva megvilágítja az Istennek szentelt személyek sajátos meghívását a dicsőítésre és a közbenjárásra.

Az Eucharishtiával való szoros kapcsolatra utal az állandó megtérés és szüntelen tisztulás kötelezettsége, melynek az Istennek szentelt személyek a *bűnbánat szentségében* tesznek eleget. Azáltal, hogy gyakran találkoznak Isten irgalmasságával, megtisztítják és megújítják a szívüket, és a bűnök alázatos megvallásával kapcsolatukat Istennel áttetszővé teszik. A szentségi megbocsátás örömteli tapasztalata készsége teszi a szívet a testvérekkel és nővérekkel együtt járt úton, és egyre nagyobb hűségre indít.

Az evangélium útján – főként a képzés időszakában és az élet meghatározott pillanataiban – nagyon segít a haladásban a *lelkivezetés* alázatos és bizalomteljes elfogadása; ezáltal kap segítséget az ember, hogy a Lélek indításai iránt készséges legyen, és határozottan törekedjék az életszentségre.

Végezetül buzdítom az összes Istennek szentelt személyt, hogy saját hagyományuknak megfelelően újítsák meg minden nap a lelki közösséget Szűz Máriával, s főként a *rózsafüzér* imádkozásával elmélkedjenek ővele Fiának misztériumairól.

III. A KÜLDETÉS NÉHÁNY TERÜLETE

Jelenlét a nevelés világában

96. Az Egyház kezdettől fogva *küldetése lényeges részének* tekintette a *nevelést*. Benső tanítómestere a Szentlélek, aki áthatja minden ember szívének megközelíthetetlen mélységeit és ismeri a történelem titokzatos dinamizmusát. Az egész Egyházat a Szentlélek hatja át, és ez általa végzi nevelői feladatát. Az Egyházon belül azonban e területen különleges feladat hárul az Istennek szentelt személyekre, akik arra hivatottak, hogy a nevelés horizontján megjelenítsenek egy radikális tanúságtételt az ország javairól, melyek minden embernek fölkínálnak a történelem Urával való végső találkozás várásában. Az Istennek szentelt személyek – különleges Istennek szenteltségük, a Lélek ajándékainak sajátos megtapasztalása, Isten igéjének figyelmes

hallgatása, a megkülönböztetés képességének gyakorlása, az intézményükben idők folyamán főlhalmozódott nevelői hagyomány gazdagsága, az igazság elmélyült ismerete (vö. Ef 1,17) révén – képesek különlegesen hatékony nevelői tevékenységre, és segítséget nyújthatnak más nevelők kezdeményezéseihez.

Mivel e karizmával rendelkeznek, olyan nevelői légkört tudnak teremteni, melyet áthat a szabadság szelleme és az evangélium szeretete, s mely a növendékekben – a Szentlélek munkájaként – elősegíti az emberségükben való gyarapodást.[234] Ily módon a nevelői közösség a közösség megtapasztalásának és a kegyelem helyévé válik, ahol a pedagógiai szándék hozzájárul ahhoz, hogy az isteni és az emberi, az evangélium és a kultúra, a hit és az élet harmonikus egységben egyesüljön.

Az egyháztörténelem az ókortól napjainkig gazdag az Istennek szentelt személyek csodálatra méltó példáiban, akik az életszentségre törekvést nevelőként élték és éltek, s az életszentséget mint nevelői célt mutatják be. Közülük sokan a szeretet tökéletességét a nevelői munkában érték el. Ez a legértékesebb ajándékok egyike, melyet az Istennek szentelt személyek ma is a fiataloknak adhatnak, amikor azok egy szeretettel teljes nevelői szolgálat fogadóivá lesznek, miként Bosco Szent János bölcsen megjegyezte: „Az ifjakat nemcsak szeretni kell, hanem tudniuk is kell, hogy szeretik őket.”[235]

Megújult elkötelezettség szükségessége a nevelés területén

97. Finoman érzékeny megbecsüléssel és missziós bátorsággal kell az Istennek szentelt személyeknek világossá tenniük, hogy a Jézus Krisztusba vetett hit a nevelés egész területét megvilágosítja azáltal, hogy nem kisebbiti, hanem inkább megerősíti és fölmagasztalja az emberi értékeket. Ily módon ezek az Istennek szentelt nevelők a megtestesülés erőinek és a Szentlélek erejének tanúivá és eszközeivé válnak. Feladatuk jelentős megnyilvánulása annak az anyaságnak, melyet az Egyház Mária példája szerint minden gyermekével megél.[236] Ezért a szinódus nyomatékosan fölszólította az Istennek szentelt személyeket, hogy ahol csak lehetséges, új elkötelezettséggel vállalják a nevelés feladatát mindenfajta iskolában, főiskolákon és egyetemeken.[237] Magamévá téve a szinódus véleményét, kérem a neveléssel foglalkozó intézmények tagjait, maradjanak hűségesek eredeti karizmájukhoz annak tudatában, hogy a szegények iránt tanúsítandó előszeretetnek különlegesen érvényesülnie kell azon eszközök keresésében, melyekkel ki lehet szabadítani az embereket a kulturális és vallásos képzettség hiányának súlyos nyomorúságából.

Tekintettel arra, hogy a katolikus és egyházi egyetemek és fakultások a nevelés és az evangelizálás területén nagyon fontos szerepet játszanak, az irányításukkal megbízott szerzetes intézményeknek biztosítaniuk kell, hogy az őket körülvevő kultúrákkal folytatott dialógusban megmaradjon a sajátosan katolikus jelleg, teljes hűségben az egyházi Tanítóhivatallal. Továbbá az ilyen szerzetes intézmények és társaságok tagjainak a körülmények figyelembevételével

készen kell állniuk arra, hogy megvessék a lábukat az állami nevelési struktúrákban. A részvétel ilyen fajtájára speciális meghívásuk alapján főként a világi intézmények tagjai hivatottak.

A kultúra evangelizálása

98. Az Istennek szentelt élet intézményeinek mindig nagy hatása volt a képzésre és a kultúra továbbadására. Így volt a középkorban, amikor a kolostorok a korábbi idők kultúrkincseinek gyűjtőhelyeivé váltak, és egy új emberi és keresztény kultúra formálódott bennük. Hasonló történt mindig, amikor az evangélium világossága új népekhez és kultúrákhoz érkezett el. Sok Istennek szentelt személy támogatta, kutatta és védelmezte a bennszülött kultúrákat. Ma különösen is észlelhető a kultúrák támogatásának, valamint a kultúra és a hit közötti dialógus ápolásának szükségessége. [238]

A sürgető szükségét nagyon érezniük kell az Istennek szentelt személyeknek. Nekik is feladatuk, hogy Isten igéjének hirdetéséhez megtalálják azokat a módszereket, melyek megfelelnek a különböző emberi csoportok és a sokféle szakterület szükségleteinek, hogy így Krisztus világossága minden emberi területre behatoljon, s az üdvösség kovásza belülről alakítsa át a társadalmi életet, ez pedig gondoskodjék arról, hogy kultúráját áthassák az evangéliumi értékek. [239] Ezen elkötelezettség által az Istennek szentelt élet a harmadik keresztény évezred küszöbén meg tudja újítani készséges engedelmességét Isten akarata iránt, aki minden embernek elébe jön, aki tudatosan vagy öntudatlanul tapogatózik az igazság felé és keresi az életet. (vö. ApCsel 17,27)

De a másoknak nyújtott szolgálat mellett az Istennek szentelt életen belül is szükséges *a kulturális elkötelezettség szeretetének megújítása*, a tanulás mint az átfogó képzés eszköze és – a különböző kultúrák figyelembevételével – mint rendkívül aktuális aszketikus út. A tanulás kötelezettségének mellőzése az apostolkodásra is súlyos következményekkel járhat, mert emiatt kialakulhat a kívülállás és a kisebbségi érzése, illetve a kezdeményezéseknél a felületesség és a meggondolatlanság uralkodik el.

A karizmák sokféleségét és az egyes intézmények reális lehetőségeit figyelembe véve a tanulási kötelezettség nem korlátozódhat az alapképzésre, akadémiai fokozatok vagy szakismeretek megszerzésére. Sokkal inkább egy soha be nem teljesülő vágy kifejezése Isten – a világosság mélységének és minden emberi igazság forrásának – egyre mélyebb megismerésére. Ezért e kötelezettség az Istennek szentelt személyt nem zárja be sem egy elvont intellektualizmusba, sem egy nyomasztó narcizmus önmaga körül forgásába, épp ellenkezőleg dialógusra és részvételre készíti, kialakítja az ítélőképességet, szemlélődésre és imádságra, Isten és az Ő műveinek állandó keresésére serkent a modern világ komplex valóságában.

Az Istennek szentelt személy, aki engedi, hogy a Szentlélek átalakítsa, képessé válik arra, hogy kitágítsa az emberi kívánságok szűk horizontját, s ugyanakkor minden egyes egyént, s

történetének mély dimenzióit – a feltűnő, de gyakran lényegtelen szempontokon túl – megértse. A különböző kultúrák részéről nagyon sok kihívás érkezik manapság; olyan területek ezek, melyeken az Istennek szentelt élet esetleg régóta jelen van, esetleg most jelenik meg, s feltétlenül fönnt kell tartani velük a gyümölcsöző kapcsolatokat, de józanul kritikus szellemben, ugyanakkor bizalommal azok iránt, akik próbálják legyőzni a szellemi munka tipikus nehézségeit, főleg, ha korunk ismeretlen problémáit kell új elemzésnek és összegezésnek alávetni.[240] Az új területek komoly és hatékony evangelizálása, melyeken a kultúrát építik vagy továbbadják, nem oldható meg az ott tevékenykedő világi Krisztus-hívőkkel való szoros együttműködés nélkül.

Jelenlét a tömegtájékoztatásban

99. Miként a múltban az Istennek szentelt személyek minden eszközt az evangelizálás szolgálatába tudtak állítani és találékonyan megküzdöttek a nehézségekkel, ma újra kapják a kihívást, hogy a tömegtájékoztató eszközökkel tanúsítsák az evangéliumot. Ezek az eszközök a rendkívül hatékony technológiák következtében, melyek már képesek elérni a Föld minden szögletét, eljutottak kozmikus sugárzás lehetőségéig. Amennyiben intézményük karizmája alapján e területen tevékenykednek, az Istennek szentelt személyeknek mindenképp megfelelő ismereteket kell szerezniük a tömegtájékoztató eszközök sajátos nyelvéről, hogy hatásosan tudjanak beszélni Krisztusról a mai embernek, amikor „örömeit és reményét, szomorúságát és szorongását”[241] mutatják be, és hozzásegítsenek az olyan társadalom fölépítéséhez, melyben minden testvérnek és nővérnek éreznie kell, hogy úton van Isten felé.

A rendkívüli meggyőző erő miatt, mellyel ezek az eszközök rendelkeznek, a használatukban józannak kell lenni. A legkevésbé sem kell palástolni a problémákat, melyek belőlük az Istennek szentelt élet számára adódhatnak, sokkal inkább világos ítéletet kell alkotni róluk.[242] Az Egyház válasza elsősorban nevelő jellegű: arra irányul, hogy segítse a programkészítés mélyén rejlő dinamikus erők megértését és gondos etikai értékelését, s ugyanakkor egészséges szokások kialakítását a tömegtájékoztató eszközök használatában.[243] A bölcs médiaszakértők és fölhasználók képzésének nevelői feladatában az Istennek szentelt személyeknek sajátos tanúságot kell tenniük a látható valóság mulandóságáról azáltal, hogy segítik a testvéreket és nővéreket: Isten terve szerint értékeljék a dolgokat, és szabaduljanak ki e mulandó világ színpadán rájuk kényszerített értékrend hatása alól (vö. 1Kor 7,31).

E fontos és új apostoli területen minden erőfeszítést bátorítani kell, hogy Krisztus evangéliuma e modern eszközökön keresztül is fölfogható legyen. A különböző intézményeknek készen kell lenniük – erők, eszközeik és személyzetük rendelkezésre bocsátásával – az együttműködésre, hogy a tömegkommunikáció különböző területein közös terveket valósítsanak meg. Ezenkívül az Istennek szentelt személyeknek, különösen a világi intézmények tagjainak szolgálatuk természete szerint hozzá kell járulniuk az állami és magán médiák vezetőinek és munkatársainak vallási képzéséhez, részben azért, hogy elhárítsák a médiákkal való visszaélésből fakadó károkat, részben, hogy olyan anyagokkal támogassák az adások magasabb színvonalát, melyek

tiszteletben tartják az erkölcsi törvényt, és emberi és keresztény értékekben gazdagok.

IV. DIALÓGUSRA TÖREKEDVE MINDENKIVEL

A keresztények egységének szolgálatában

100. Krisztus imája szenvedése előtt az Atyához – tanítványaiért, hogy egyek maradjanak (vö. *Jn 17,21--23*) – az Egyház imádságában és tevékenységében folytatódik. Hogyan ne éreznék az Istennek szentelt személyek, hogy ennek részesei? A szinóduson különös erővel lehetett érezni a Krisztus-hívők között még mindig meglévő szakadás sebeit, és annak sürgetését, hogy a keresztények egységéért imádkozni és fáradozni kell. Az Istennek szentelt személyek érzékenységét az ökumené iránt az a tudat is újjáéleszti, hogy más egyházakban és egyházi közösségekben él és virul a szeretesség, mint például a keleti egyházakban, s hogy az evangéliumi tanácsok vállalása megújul, mint például az anglikán és a reformációból származó közösségekben.

A szinódus kiemelte a mély összefüggést az Istennek szentelt élet és az ökumené kérdése között, és egy intenzívebb tanúságtétel sürgősségét ezen a területen. Ha ugyanis az ökumené lelke az imádság és a megtérés,[244] semmi kétség, hogy az Istennek szentelt élet intézményeinek és az apostoli élet társaságainak különleges kötelessége e feladatot vállalni. Ezért az Istennek szentelt személyek életében nagyobb teret kell biztosítani az ökumenikus imádságnak és a hihetőbb evangéliumi tanúságtételnek, hogy a keresztények közötti válaszfalak és előítéletek a Szentlélek erejével lebonthatók legyenek.

Az ökumenikus dialógus formái

101. A közös részvétel a *lectio divinában* az igazság keresésekor, a részvétel a közös imádságban, melyben az Úr jelenlétét biztosítja (vö. *Mt 18,20*), a barátság és szeretet dialógusa, mely megéretteti, milyen jó és szép együtt lenni a testvéreknek (vö. *Zsolt 132.*), a szívélyes vendégbarátság a különböző keresztény hitvallások tagjai iránt, a kölcsönös ismerkedés és ajándék-csere, az együttműködés a szolgálat és tanúságtétel közös kezdeményezéseiben: mindez az ökumenikus dialógus formája, a közös Atyának tetsző megnyilvánulások, s annak jelei, hogy az igazság és a szeretet útján akarunk haladni a tökéletes egység felé.[245] A többi keresztény történelmének, tanításának, liturgiájának, illetve karitatív és apostoli szolgálatának megismerése is eredményesebbé teszi ökumenikus tevékenységet.[246]

Szeretnék bátorítani minden intézményt, mely eredeti karizmájának vagy a belőle fakadó meghívás alapján a keresztények egysége előmozdításának szenteli magát, s ezért kutatásokat végez vagy konkrét tevékenységet folytat. Ugyanis a megszentelt élet egyetlen intézménye sem érezheti magát illetéktelennek ebben a munkában. Gondolataim a keleti katolikus egyházakhoz szállnak, azzal a kívánsággal, hogy férfi és női szerzetesi intézményeik által is – melyeknek

virágzása kegyelem és mindig kérni kell – járuljanak hozzá az ortodox egyházakkal való egységhez a szeretet dialógusával, valamint az első évezred osztatlan Egyházának örökségét képező, közös lelkiségben való részesedéssel.

Egész különleges módon rábízom az imádság, a szívbéli megtérés és a szeretet lelki ökumenéjét a szemlélődő kolostorokra. Ezért biztatom őket, hogy legyenek jelen ott, ahol különböző hitvallású keresztény közösségek élnek, hogy az „egyetlen szükséges” (vö. *Lk 10,42*) iránti önátadásuk, valamint az Isten dicsőségére és a világ üdvösségéért mondott imádságuk – melyhez karizmáiknak megfelelő evangéliumi életük tanúságtétele kapcsolódik – mindenkit serkentsen arra, hogy olyan szentháromságos egységben éljenek, melyet Jézus akart és az Atyától minden tanítványa számára kért.

A vallások közötti dialógus

102. Mivel „a vallások közötti dialógus része az Egyház evangelizáló küldetésének”,^[247] az Istennek szentelt élet intézményei nem vonhatják ki magukat a kötelezettség alól, hogy a maguk karizmája és az egyházi tekintély útmutatásai szerint részt vegyenek benne. A más vallásokhoz tartozó testvérek és nővérek evangelizálásának első formája a szegény, alázatos és a tiszta élet tanúságtétele, melyet áthat a mindenki iránti testvéri szeretet. Ezzel egy időben az Istennek szentelt életet jellemző lelki szabadság segíteni fogja az *életnek* azt a *dialógusát*,^[248] melyben a misszió és Krisztus evangéliuma hirdetésének alapmodellje megvalósul. Ezenkívül a kölcsönös ismerkedés, az egymás iránti tisztelet és szeretet előmozdítására a szerzetesi intézmények más vallások monasztikus köreivel ápolhatják a *dialógus célszerű formáit*, melyeket szívélyes barátság és kölcsönös figyelem hat át.

A különböző vallási hagyományhoz tartozó férfiakkal és nőkkel való együttműködés további területe *az emberi léttel való közös törődés*, ami a testi és lelki szenvedéssel való együttérzéstől az igazságosságért, a békéért és a teremtett világ megőrzéséért való harcig terjed. E területeken elsősorban a tevékeny élet intézményei keressék a megértést más vallások tagjaival a *tettek* azon *dialógusában*,^[249] mely előkészíti az utat egy intenzívebb együttműködésre.

A más vallási hagyományhoz tartozó személyekkel való találkozás másik sajátos területe *a női méltóság támogatása és megbecsülése*. A férfi és a nő közötti egyenlőség és igaz kölcsönösség szempontjából mindeneke előtt az Istennek szentelt nők nyújthatnak értékes szolgálatot.^[250]

Az Istennek szentelt személyek ilyen és egyéb feladatait a vallásközi dialógus szolgálatában megfelelő előkészítést igényelnek az alapképzésben és az állandó továbbképzésben, valamint a tanulásban és a kutatásban,^[251] mert e bonyolult területen szükséges a kereszténység és a többi vallás alapos ismerete, amihez szilárd hit és lelki, emberi érettség társul.

A lelkiség válasza a szent keresésére és az Isten utáni vágyra

103. Az Istennek szentelt férfiak és nők döntésük lényege alapján kiváltságos dialógus-partnerei annak az Isten utáni váagnak, mely kezdettől fogva mozgatja az ember szívét, s az aszkézisnek és lelakiségnek sokféle formájához vezet. E keresés ma sokfelé hevesen jelentkezik mint válasz azokra a kultúrákra, melyek ha nem is mindig tagadják, de kétségtelenül ki akarják szorítani a közéletből a vallásosságot.

Az Istennek szentelt személyek, akik a szabadon vállalt kötelezettségeket következetesen és teljesen megvalósítják, választ adhatnak kortársaik vágyára azáltal, hogy a többnyire hazug és Krisztus üdvözítő megtestesülését tagadó megoldásoktól (vö. *1Jn 4,2--3*) – például a szektákétól – megszabadítanak. Az egész lételet megtisztító és megvilágosító, személyes és közösségi aszkézis gyakorlásával tanúsítják a hiteles istenkeresés lényeges jegyeit az önközpontúság és az érzékiség kísértésével szemben, s megóvnak attól, hogy az istenkeresést összekeverjék a szubtilis önkereséssel vagy a gnózisba meneküléssel. Mindaz, aki Istennek szenteli életét, köteles a belső ember alakítására, aki sem a történelemtől nem tartja távol magát, sem önmagába nem húzódik vissza. Ha engedelmes hallgatója az igének, melynek őrzője és tolmácsa az Egyház, tanúskodni fog a különlegesen szeretett Krisztusról és a szentháromságos misztériumról,

az emberi szív mélységes vágyának tárgyáról és minden a transzcendenciára valóban nyitott vallásos út céljáról.

Ezért az Istennek szentelt személyek kötelessége, hogy nagylelkűen fogadjanak mindenkit, és vállalják azok lelkivezetését, akiket az Isten utáni vágy mozgat és azzal a kívánsággal fordulnak hozzájuk, hogy a hit követelményei szerint akarnak élni.^[252]

BEFEJEZÉS

Az ingyenesség túláradása

104. Napjainkban nem kevesen tűnődnek el tanácstalanul: Mire jó az Istennek szentelt élet? Miért kötelezik el magukat emberek erre az életformára, amikor a felebaráti szeretet és az evangelizálás területén oly sok a szükséghelyzet, melyek megoldhatók az Istennek szenteltség nélkül is? Vajon az Istennek szentelt élet nem az emberi erők „eltékozlása-e”, melyeket a hatékonyság elvét követve jobban lehetne hasznosítani az emberiség és az Egyház javára?

Korunkban gyakrabban találkozunk ilyen kérdésekkel, mert egy olyan haszonelvű és technokrata kultúra veti föl őket, mely a dolgokat, sőt magát a személyt is csak a közvetlen „célszerűség” alapján értékeli. Ám ilyen kérdések mindig voltak, miként az evangéliumból ismert betániai vacsora kenet-epizódja szemléletesen mutatja: „Akkor Mária fogott egy font tiszta, drága nárduszolajat, megkente Jézus lábát és a hajával törölte meg. A ház betelt a kenet illatával.” (*Jn 12,3*) Amikor Júdás a szegények szükségleteire hivatkozva korholta e tékozlást, Jézus így válaszolt neki: „Hagyd, hogy megtegye!” (*12,7*)

És ez a mindig érvényes válasz a kérdésre, melyet oly sokan tesznek föl, olykor jóhiszeműen, az Istennek szentelt élet aktualitását illetően: „Hát nem tudná életét hatékonyabban és racionálisabban a társadalom javára fordítani?” Erre válaszol Jézus: „Hagyd, hogy megtegye!”

Akinek megadatott a fölmérhetetlen ajándék, hogy az Úr Jézust közvetlen közletről kövesse, annak világos, hogy az Urat osztatlan szívvel lehet és kell szeretni, hogy nemcsak néhány gesztust, néhány percet vagy bizonyos tevékenységeket, hanem az egész életet neki lehet ajándékozni. A drága kenet, melyet a tiszta szeretet aktusából – s ezért minden „haszonelvű” meggondolástól függetlenül – kiöntenek, az *ingyenesség túláradásának* jele, miként ez egy olyan életben nyer kifejezést, amit odaadtak az Úr szerelméért, szolgálatáért, s hogy személyének és misztikus Testének szenteljék magukat. Egy ilyen ellenszolgáltatás nélkül „eltékozolt” életből azonban illat árad, mely betölti az egész házat. Isten házat, az Egyházat az Istennek szentelt élet ma nem kevésbé ékesíti és gazdagítja, mint tegnap.

Ami az emberek szemében tékozlásnak tűnik, az annak, akit szíve legmélyén megragadott az Úr szépsége és jósága, világos válasz a szeretetre, és határtalan hála azért, hogy egészen különleges módon ismerheti meg a Fiút és részesedhet világra szóló isteni küldetésében.

„Ha Isten egy gyermeke megismerte és megízlelte az isteni szeretetet, a teremtetlen Istent, az emberré lett Istent, Istent, aki szenvedett, Istent, a legnagyobb jót, egészen odaadja magát, és nemcsak más teremtményektől, hanem még önmagától is visszavonul, s teljes lényével szereti a szeretet Istenét, amíg csak egészen hasonlóvá nem lesz az Istenemberhez, akit a legjobban szeret.”^[253]

Az Istennek szentelt élet Isten országának szolgálatában

105. „Mi lenne a világból, ha nem volnának szerzetesek?”^[254] A felszínes célszerűsége túl az Istennek szentelt élet jelentősége *az ingyenesség és a szeretet túláradásában* áll, s annál nagyobb a jelentősége, minél inkább fenyegeti a világot a veszély, hogy a mulandó dolgok örvénye elnyeli. „E konkrét jel nélkül az egész Egyházat éltető szeretetet a kihülés veszélye fenyegetné. Az evangélium csodálatos és a közvéleménnyel ellenkező üdvözítő üzenete erejét, s az egyre szekularizálódóbb világban a hit sója ízét vesztené.”^[255] Az Egyház és a társadalom életének szüksége van olyan emberekre, akik képesek arra, hogy egészen Istennek, és Isten iránti szeretetből másoknak ajándékozzák magukat.

Az Egyháznak föltétlenül szüksége van az Istennek szentelt életre, mert *láthatóvá teszi a maga „menyasszonyi” lényegét.*

Az Istennek szentelt életben új erőt és új lendületet nyer az egész világnak szóló evangelizálás. Szükség van ugyanis emberekre, akik megmutatják Isten atyai és az Egyház anyai arcát, akik kockára teszik életüket azért, hogy másoknak élete és reménye legyen. Az Egyháznak szüksége

van Istennek szentelt személyekre, akik – még mielőtt bármilyen nemes szolgálatot kezdenének – engedik, hogy Isten kegyelme átalakítsa őket és teljesen evangéliumivá váljanak.

E nagy ajándékot az Egyház egésze birtokolja és hálásan támogatja megbecsülésével, imádságával és buzdításaival. Nagyon fontos, hogy ezen életforma evangéliumi kiváltságairól meggyőződött püspökök, papok és diakónusok azért fáradozzanak, hogy az igehirdetéssel, a megkülönböztetés ajándékával és bölcs lelkivezetéssel fölismerjék és ápolják a hivatás csíráit. Minden világi Krisztus-hívőnek szüntelenül kell imádkoznia az Istennek szentelt személyekért, hogy szeretetük és buzgóságuk szüntelenül növekedjék, és a mai társadalomban Krisztus jó illatát tudják árasztani. Az egész keresztény közösség, lelkipásztorok, világi Krisztus-hívők és Istennek szentelt személyek egyaránt felelősek az Istennek szentelt életért, elfogadásáért és az új hivatásokért.[256]

A fiatalokhoz

106. Fiatalok, nektek azt mondom: Ha halljátok az Úr hívását, vissza ne utasítsátok! Induljatok el nagylelkűen az életszentség útján, melyen Krisztus követésében kiváló szent férfiak és nők jártak előttetek. Ápoljátok az életkorotokra jellemző vágyakat, de készségesen tegyétek magatokévá Isten rátok vonatkozó tervét, ha arra hív, hogy az Istennek szentelt életben keressétek az életszentséget. Csodáljátok Isten minden művét a világban, de legyetek képesek tekinteteket az örökkévalókra fordítani.

A harmadik évezred várja az Istennek szentelt fiatalok seregének hitét és alkotó képzeletét, hogy az emberek világa békésebb legyen, és alkalmasabb Isten és minden gyermeke elfogadására.

A családokhoz

107. Most hozzátok fordulok, keresztény családok. Szülők, köszönjétek meg az Úrnak, ha gyermeketeket az Istennek szentelt életre hívta. Nagy megtiszteltetésnek kell tekintenetek – miként az is –, ha az Úr egy családra tekint, s egy tagját kiválasztja és meghívja, hogy az evangéliumi tanácsok útját kövesse! Vágyakozzatok arra, hogy egy gyermeketeket az Úrnak ajándékozzátok, hogy ezáltal Isten szeretete növekedhessék a világban. Lehetne-e házastársi szereteteteknek ennél szebb gyümölcse?

Emlékeztetnünk kell rá: ha a szülők nem élik az evangélium értékeit, a fiúk és a leányok csak nehezen lesznek képesek észlelni a hívást, megérteni az áldozat szükségességét, amit magukra kell vállalniuk, illetve értékelni az elérendő cél szépségét. Hiszen a gyermekek a családban tapasztalják először az evangélium és az önmagát Istennek és másoknak ajándékozó szeretet értékét. Nevelni kell őket szabadságuk felelősségteljes használatára is, hogy készek legyenek hivatásuknak megfelelően a magasabbrendű lelki valóságokért élni.

Ezért kérve kérem, hogy ti, keresztény családok, az imádság és a szentségi élet által az Úrral kapcsolatban lévő, hivatásokat befogadó otthonok legyetek.

A jóakarátú férfiakhoz és nőkhöz

108. Szeretnék meghívni minden férfit és nőt, aki hajlandó hallgatni szavamat, hogy keressék az utakat, melyek az Istennek szentelt élet kiváltságos ösvényein elvezetnek az élő és igaz Istenhez. Az Istennek szentelt személyek tanúskodnak arról, hogy „aki Krisztust, a tökéletes embert követi, maga is emberibb emberré válik.”^[257] Közülük mily sokan hajoltak – s hajolnak le ma is – irgalmas szamaritánusként sebesült testvéreikhez, akiket újtjuk mentén találunk.

Nézzétek ezeket a Krisztustól megragadott embereket, akik a kegyelemtől és Isten szeretetétől támogatott önuralommal mutatják az eszközt, mely megszabadít a birtoklás-, élvezet- és hatalomvágytól. Ne feledkezzetek meg a karizmákról,

melyek az emberiség csodálatos „istenkeresőit” kialakították, és az emberiségnek azon jótevőiről sem, akik biztosságot nyitottak az Istent őszinte szívvel keresők számára. Nézzétek a szentek seregét, akik ebben az életformában nőttek föl, mérlegeljétek a javakat, melyeket a világ korábban és a ma az Istennek szentelt életekből merített és fog továbbra is meríteni! Vajon a mi világunknak nincs szüksége Isten szeretete áldott hatalmának derűs tanúira és prófétáira? Nincs szüksége férfiakra és nőkre, akik életükkel és tevékenységükkel el tudják vetni a béke és a testvériség magvait?^[258]

Az Istennek szentelt személyekhez

109. Ezen apostoli buzdításom befejezéséül azonban mindenekelőtt hozzátok intézem, Istennek szentelt, férfiak és nők, bizalomteljes fölhívásomat: adjátok oda magatokat Istennek, hogy ebből a világból ne hiányozzék az emberi élet útját megvilágosító isteni szépség egyetlen sugara sem. Az e világ gondjaiban és tevékenységeiben elmerült, de életszentségre hivatott keresztényeknek bennetek kell megtalálniuk a megtisztult szívet, mely a hitben „látja” Istent; olyan embereket kell bennetek találniuk, akik készségesek a Szentlélek tevékenysége iránt, akik buzgón teljesítik küldetésüket a meghívásuk karizmája iránti hűségben.

Jól tudjátok, hogy elindultatok az állandó megtérés, s az Isten és a felebarát iránti szeretet önátadásának útján, hogy egyre hatásosabb tanúságot tegyetek a kegyelemről, mely átalakítja a keresztény életet. A világ és az Egyház keresi Krisztus hiteles tanúit. Az Istennek szentelt élet ajándék, melyet Isten azért ad, hogy mindenki szeme elé állítsa az „egyetlen szükségeset” (vö. *Lk 10,42*). Krisztus mellett tanúskodni az étellel, a tevékenységgel és a szavakkal az Istennek szentelt élet sajátos feladata az Egyházban és a világban.

Ti tudjátok, kinek hittetek (vö. *2Tim 1,12*), ajándékozzatok neki mindent! A fiatalok nem hagyják

becsapni magukat: ha hozzátok jönnek, valami olyat akarnak látni, amit másutt nem láthatnak. A jövőt tekintve elmondhatatlan nagy a feladatotok: főként az Istennek szentelt fiatalok tudják kortársaikat Istennek szenteltségük tanúságtételével életük megújítására vezetni. [259] A Jézus Krisztus iránti szenvedélyes szeretet hatalmas vonzerő más fiatalok számára, akiket Ő a maga jóságában arra hív, hogy közelebről és véglegesen kövessék. Kortársaink az Istennek szentelt személyeken látni akarják azt az örömet, mely az Úrral való együttlétből fakad.

Istennek szentelt személyek, korosabbak és fiatalok egyaránt, legyetek hűségesek Isten iránti elkötelezettségetekhez, azáltal, hogy kölcsönösen segítitek és építitek egymást. Bár találkoztok nehézségekkel és a közvélemény nem becsüli kellő módon az Istennek szentelt életet, feladatotok, hogy korunk embereit fölszólítsátok, nézzenek fölfelé, s ne engedjék, hogy magukkal ragadják őket a mindennapok, hanem engedjék, hogy Isten és az Ő Fiának evangéliuma ragadja meg őket. Ne feledjétek, hogy ti egész különleges módon elmondhatjátok, és el is kell mondanotok, hogy nemcsak Krisztuséi vagytok, hanem „Krisztus vagytok!” [260]

A jövőbe tekintve

110. Nemcsak emlékeznetek kell egy dicsőséges történelemre, s nemcsak szólnotok kell róla, hanem *nagy történelmi feladatot kell megoldanotok!* Tekintsetek a jövőbe, mely felé a Szentlélek elindított benneteket, hogy általatok még nagy dolgokat műveljen!

Legyen életetek szenvedélyes Krisztus-várás, s úgy menjetek elébe, mint az okos szüzek a Vőlegény elé. Legyetek mindig hűségesek Krisztushoz, az Egyházhoz, és intézményetekhez, és készségesek korunk emberei iránt. [261] Így Krisztusból napról napra megújultok, hogy az Úr Lelkével fölépítsétek a testvéri közösségeket; Jézussal együtt mossátok a szegények lábát, s vegyétek ki semmivel nem pótolható részeteket a világ átforgalmazásban.

Bárcsak a mi világunk, mely az ember kezére bízott, most a harmadik évezred küszöbén egyre emberibbé és igazságosabbá válhatna, annak az eljövendő világ jelévé és elővételezésévé, melyben a megalázott és megdicsőült, a szegény és megjutalmazott Úr az Atyával és a Szentlélekkel számunkra és minden testvérünk és nővérünk számára a tökéletes és örök öröm lesz.

Imádság a Szentháromsághoz

111. Boldog és boldogító, legszentebb Szentháromság! Örvendeztesd meg fiaidat és leányaidat, akiket arra hívtál, hogy hirdessék szereteted nagyságát, irgalmas jóságodat és szépségedet.

Szentséges Atya, szenteld meg fiaidat és leányaidat, akik neved dicsőségére neked szentelték magukat. Kísérd őket hatalmaddal, hogy tanúsíthassák: Te, aki mindenek forrása vagy, egyedüli forrása vagy a szeretetnek és a szabadságnak. Köszönjük neked az Istennek szentelt élet

ajándékát, mely a hitben téged keres, s a maga egyetemes küldetésében mindenkit arra hív, hogy a Hozzád vezető utat járja.

Megváltó Jézus, megtestesült Ige, miként életformádat megtanítottad azoknak, akiket meghívtál, vonj magadhoz továbbra is embereket, akiknek a mai emberiség számára az irgalmasság letéteményeseivé, visszajöveled hírnökeivé és az eljövendő föltámadás javainak élő tanúivá kell lenniük. Semmiféle szorongatás el ne szakítsa Tőled és a te szeretetedtől őket!

Szentlélek, a szívekbe kiáradt Szeretet, aki a lelkeknek kegyelmet és lobogást ajándékozol, örök élet Forrása, aki a számtalan karizmával beteljesíted Krisztus küldetését, minden Istennek szentelt személyért könyörgünk hozzád. Töltsd el szívüket a belső bizonyossággal, hogy szeretetre, dicsőítésre és szolgálatra vannak kiválasztva. Engedd, hogy megízleljék barátságodat, töltsd el őket örömmel és vigasztalásoddal; segítsd őket, hogy legyőzzék a nehézségeket, s ha elestek, bizalommal tudjanak fölkelni; tedd őket isteni szépséged tükrévé. Adj nekik bátorságot, hogy fogadni tudják korunk kihívásait és kegyelmedet, hogy Üdvözítőnk, Jézus Krisztus jóságát és emberszeretetét elvihessék az embereknek (vö. *Tit 3,4*).

Szűz Mária segítségül hívása

112. Mária, szeplő és makula nélküli menyasszony, az Egyház előképe, mely ha téged követ, „szűziesen őrzi a sértetlen hitet, a szilárd reményt és az őszinte szeretetet”, [262] állj az örök és egyetlen boldogságra törekvő, Istennek szentelt személyek mellett.

Erzsébetet meglátogató Szűz, rád bízunk őket, hogy képesek legyenek megérteni az emberek nyomorúságát, és segítséget tudjanak nyújtani, de mindeneelőtt Jézust tudják elvinni nekik. Tanítsd őket, hogy hirdessék a csodákat, melyeket az Úr a világban művel, hogy minden nép az Ő nevét dicsőítse. Erősítsd őket, amikor a szegényekért, az éhezőkért, a reménytelenekért és a nyomorultakért, s mindazokért fáradoznak, akik nyitott szívvel keresik Fiadat.

Anyánk, bizalommal fordulunk hozzád imádságunkkal, aki akarod, hogy fiaid és leányaid a Krisztus iránti teljes önátadás és a szeretet válaszában lelkiileg és apostoli tevékenységükben megújuljanak. Te, aki készséges engedelmisséggel, bátor szegénységgel és befogadásra kész termékeny szüzességgel teljesítetted az Atya akaratát, eszközöld ki isteni Fiadnál, hogy mindazok, akik megkapták a Neki szentelt élet kegyelmét, a megdicsőült lét tanúságát tehessék Róla, boldogan eljutva a többi testvérrel és nővérrel együtt a mennyországba és az örök világosságba.

Veled együtt kérjük, hogy mindenben és mindenkiben szeretet, áldás és dicsőség legyen mindenek legfőbb Urának, az Atyának, a Fiúnak és a Szentléleknek.

Kelt Rómában, Szent Péternél, március 25-én, Gyümölcsoltó Boldogasszony ünnepén 1996-ban,

Jegyzetek:

- [1] Vö. 2. javaslat.
- [2] AG 18.
- [3] Vö. LG 44; AAS 63:501. (VI. Pál: Evangelica testificatio 7.); 68:59. (Uő: Evangelii nuntiandi 59.)
- [4] Vö. LG 44.
- [5] L'Osservatore Romano 1994. IX. 29:4. (II. János Pál beszéde az általános kihallgatáson)
- [6] Vö. 1. javaslat.
- [7] Vö. Szalézi Szent Ferenc Introduction a la vie dévote I,3.
- [8] Vö. LG 43.
- [9] Vö. AAS 87:580. (II. János Pál homíliája a Rendes Püspöki Szinódus IX. általános ülésének záró szentmiséjé-ben 1994. X. 29-én)
- [10] Vö. A Szinódus üzenete VII. 1994. X. 27-én.
- [11] Vö. 5/B javaslat.
- [12] Vö. Regula 4,21; 72,11.
- [13] Vö. 12. javaslat.
- [14] Vö. Keleti Kódex 570. kánon.
- [15] Vö. PC 7; AG 40.
- [16] Vö. 6. javaslat.
- [17] Vö. 4. javaslat.
- [18] Vö. 7. javaslat.
- [19] Vö. 11 javaslat.
- [20] Vö. 14. javaslat.
- [21] Vö. CIC 605; Keleti Kódex 571. kánon; 13. javaslat
- [22] Vö. 3, 4, 6-8,1013, 28-29, 30, 35, 48. javaslat.
- [23] Vö. 3/a. b javaslat.
- [24] Vö. 3/c javaslat.
- [25] Vö. PL 49:827. (Cassianus: Conlat. 10,6: „Visszavonult a hegyre egyedül imádkozni, arra tanítván minket visszavonulásának példájával..., hogy mi is ugyanígy vonuljunk vissza.”); PL 22:582. (Szent Jeromos: Epistula ad Paulinum 58, 4, 2: „Keress Krisztust a magányban, és imádkozzál egyedül a hegyen Jézussal.”); PL 184:310. (Saint Thierry-i Vilmos: Ad fratres de Monte Dei: „[A magányt] maga az Úr nagyon szerette, tanítványai az Ő jelenlétében megkívták: amikor látták színeváltozásának dicsőségét, azok, akik vele voltak a szent hegyen, Péter... úgy

látta, hogy jó nekik mindig ott lenni.”)

[26] LG 1.

[27] LG 44.

[28] Enchiridion Vaticanum 9,184. (A Szerzetesek és Világi Intézmények Kongregációjának instrukciója: Essential elements 5. 1983. május 31.)

[29] Vö. STh II-II, 186, 1.

[30] Vö. 16. javaslat.

[31] Vö. II. János Pál pápa: Redemptionis donum apostoli levél, 3.

[32] Assisi Szent Ferenc: Regula bullata I,1.

[33] STh III, 45, 4 ad 2. („Az egész Szentháromság megjelent: az Atya a hangban, a Fiú az emberben, a Szentlélek a fényes felhőben”)

[34] PC 1.

[35] LG 44.

[36] SCh 156:178. (Simeon, az új Teológus: Himnuszok II, 19-27.)

[37] L'Osservatore Romano 1994, XI. 10. (II. János Pál pápa beszéde az általános kihallgatáson, XI. 9-én)

[38] LG 44.

[39] Funk II:237. (Antiochiai Szent Ignác: A magnéziaiakhoz írt levél 8,2.)

[40] Vö. 3. javaslat.

[41] PL 36, 495. (Szent Ágoston: Enarratio in Psalmum 44,3)

[42] Vö. 25. javaslat; PC 17.

[43] Vö. 25. javaslat.

[44] Vö. LG 42.

[45] LG 44.

[46] Szentháromságról nevezett Boldog Erzsébet: Oeuvres complètes. Párizs, 1991:106.

[47] Vö. PL 32:661. (Szent Ágoston: Confessiones I,1)

[48] L'Osservatore Romano 1995. III. 30. (II. János Pál pápa beszéde az általános kihallgatáson, III. 2!)

[49] LG 53. (Le ciel dans la foi. Traité Spirituel I,14.)

[50] LG 46.

[51] Vö. 55. javaslat.

[52] Vö. LG 44.

[53] Vö. Redemptionis donum 7.

[54] Vö. LG 44; L'Osservatore Romano 1994. X. 27. (II. János Pál pápa beszéde az általános kihallgatáson, X. 26-án)

[55] Vö. LG 42.

[56] Vö. Rituale Romanum: A szerzetesi fogadalom szertartása 67, 72; Pontificale Romanum: A szüzek megáldásának szertartása, 38; Eulogion 384–385; Pontificale iuxta ritum Ecclesiae syrorum occidentalium idest Antiochiae: Ordo rituum monasticorum. Róma, 1942:307.

[57] Vö. PL 145:231-52. (Damiáni Szent Péter: Liber qui appellatur „Dominus vobiscum” ad Leonem eremitam)

- [58] Vö. LG 32; CIC 208; Keleti Kódex 11.
- [59] Vö. AG 4; LG 4, 12, 13; GS 32; AA 3; Christifideles laici 20–21; AAS 85:847. (Hittani Kongregáció: Communio notio, 1992. május 28.)
- [60] LG 31.
- [61] Vö. LG 12; Christifideles laici 20–21.
- [62] Vö. LG 5.
- [63] Vö. DS 1810; XII. Pius: Sacra virginitas enciklika
- [64] Vö. 17. javaslat.
- [65] LG 41.
- [66] Vö. LG 46.
- [67] LG 46.
- [68] Vö. AAS 40:285. (XII. Pius: Primo feliciter motu proprio, 6. 1948. március 12.)
- [69] CIC 713,1.§; vö. Keleti Kódex 563, 2.§
- [70] Vö. CIC 713, 2.§. Külön említi a klerikus tagokat a 3. §-ban.
- [71] LG 31.
- [72] Gyermek Jézusról nevezett Szent Teréz: Önéletrajz B, 2. („A menyasszonyodnak lenni, ó Jézus, ... veled egyesülten a lelkek anyjává lenni”)
- [73] Vö. PC 8, 10, 12.
- [74] Enchiridion Vaticanum, 9:1753. (Záróüzenet 1985. december 7-én II/A,4.)
- [75] L'Osservatore Romano 1994. X. 29. (A IX. rendes püspöki szinódus üzenete, IX. 1994. október 27-én)
- [76] Vö. Aquinói Szent Tamás: STh II–II, 184,5 ad 2;186, 2 ad 1.
- [77] Vö. Monumenta Ordinis Praedicatorum historica 16:30. (Libellus de principiis Ordinis Praedicatorum. Acta Canonizationis S. Dominici)
- [78] II. János Pál pápa Orientale lumen apostoli levele, 12.
- [79] AAS 70:500. (Mutuae relationes 51.)
- [80] Vö. 26. javaslat.
- [81] Vö. 27. javaslat.
- [82] Vö. PC 2.
- [83] Orientale lumen 16.
- [84] II. János Pál pápa: Tertio millennio apostoli levél, 42.
- [85] VI. Pál: Evangelii nuntiandi, 69.
- [86] Vö. PC 15; PL 32:1372. (Szent Ágoston: Regula ad servos Dei)
- [87] PL 4:553. (Szent Ciprián: De Oratione Dominica, 23); vö. LG 4.
- [88] Vö. 20. javaslat.
- [89] PG 31:931. (Nagy Szent Vazul: Nagybik regula 7.)
- [90] Vö. PG 31:1231. (Nagy Szent Vazul: Kisebbik regula 225.)
- [91] Vö. Enchiridion Vaticanum 9:235–237. (A Szerzetesek és Világi Intézmények Kongregációjának inst-rukciója: Essential elements 51. 1983. május 31.); CIC 631.1.§; Keleti Kódex 512.1.§
- [92] Vö. Szerzetesi Kongregáció: Congregavit nos in unum Christi amor instrukció, 1994. február

2. 47–53; CIC 618. k.; 19. javaslat.

[93] Vö. Szerzetesi Kongregáció: Congregavit nos in unum Christi amor instrukció, 1994. február 2. 68; 21. javaslat.

[94] Vö. Enchiridion Vaticanum 7, 455. (A Szerzetesek és Világi Intézmények Kongregációjának dokumentuma: Leben und Sendung der Ordensleute in der Kirche, I. Das Ordensleben und die Förderung des Menschen II, 24.1980. augusztus 12.)

[95] Vö. 28. javaslat.

[96] Christifideles laici 31, 32.

[97] Regula Bullata I,1.

[98] 109,171,196. levél.

[99] Vö. A lelkigyakorlatok könyve végén fölállított szabályok a „helyes érzékről, mellyel a küzdő Egyházban kell rendelkezünk”; különösen a 13. szabály.

[100] Dichos, 217.

[101] Manuscrits autobiographiques B3.

[102] Vö. 30/a javaslat.

[103] Vö. Redemptionis donum 15.

[104] Vö. LG 1.

[105] Vö. AAS 85:847. (Hittani Kongregáció: Communionis notio, 16. 1992. május 28.)

[106] Vö. LG 13.

[107] CD 11.

[108] AAS 70:480. (A Szerzetesi Kongregáció és a Püspöki Kongregáció Mutuae relationes irányelvei, 11. 1978. május 14.)

[109] Vö. uo.

[110] Vö. CIC 576. kánon.

[111] Mutuae relationes, 13.

[112] Vö. AG 18.

[113] Vö. CIC 586. 2.§; 591; Keleti Kódex 412. 2.§.

[114] Vö. 29,4 javaslat.

[115] Vö. 49,b javaslat.

[116] 54. javaslat.

[117] Vö. Congregavit nos in unum Christi amor instrukció, 56.

[118] PL 182:903. (Szent Bernát: Apológia Saint-Thierry-i Vilmos apáthoz)

[119] Vö. PC 23

[120] Vö. Mutuae relationes 21, 61; CIC 708, 709. k.

[121] Vö. PC 1; LG 46.

[122] Vö. GS 4.

[123] II. János Pál pápa: Insegnamenti IX/2. (Üzenet a braziliai szerzetesek 14. konferenciájához 1986. július 11-én)

[124] Mutuae relationes 63, 65.

[125] Vö. LG 31.

[126] Zaccaria Szent Mária Antal: Scritti. Sermone, II. Róma, 1975:129.

[127] Vö. 33/a,c. javaslat.

[128] Vö. 33 b. javaslat.

[129] Vö. Szerzetesi Kongregáció: Congregavit nos in unum Christi amor instrukció 62.; Potissimum institutioni instrukció 92, 93., 1990. február 2.

[130] Vö. 9.a javaslat.

[131] Vö. 9. javaslat.

[132] II. János Pál pápa: Evangelium vitae enciklika, 99.

[133] AAS 61:685. (A Szerzetesek és Világi Intézmények Kongregációjának Venite seorsum instrukciója, V. 1969. augusztus 15-én.)

[134] Ua. I.

[135] SC2.

[136] LG 6.

[137] Vö. Keresztes Szent János: Cántico espiritual, 29,1.

[138] Vö. CIC 667.4.§; 22, 4. javaslat.

[139] Vö. VI. Pál: Ecclesiae Sanctae motu proprio II, 30–31; PC 7,16. Venite seorsum VI.

[140] Vö. AAS 43:18. (XII. Pius: Sponsa Christi apostol konstitúció, 1950. november 21.); PC 22.

[141] Vö. CIC 588.1.§.

[142] Vö. PC 10.

[143] Vö. PC 8, 10.

[144] CIC 588.3.§; vö. PC 10.

[145] Vö. LG 31.

[146] Vö. 8. javaslat.

[147] L'Osservatore Romano 1995. II. 23:4. (II. János Pál beszéde az általános kihallgatáson)

[148] Vö. PC 10.

[149] Vö. CIC 588.2.§.

[150] Vö. 10. javaslat; PC 15.

[151] Vö. CIC 573; Keleti Kódex 410.

[152] Vö. 13/b javaslat.

[153] Vö. 13/c javaslat.

[154] Vö. GS 48.

[155] Vö. 13/a javaslat.

[156] Vö. 13/b javaslat.

[157] LG I.

[158] Vö. 24. javaslat.

[159] Congregavit nos in unum Christi amor instrukció 67.

[160] Vö. 48/a javaslat.

[161] Vö. 48/b javaslat.

[162] Vö. 48/c javaslat.

[163] Vö. 49/a javaslat.

[164] Vö. Potissimum institutioni instrukció 29.

[165] Vö. 49/b javaslat.

- [166] Vö. Essential elements instrukció 45.
- [167] Vö. CIC 607. 1.5.
- [168] Vö. 50. javaslat.
- [169] Vö. Congregavit nos in unum Christi amor instrukció 32-33.
- [170] Vö. 51. javaslat.
- [171] Vö. Congregavit nos in unum Christi amor instrukció 43-45.
- [172] Potissimum institutioni instrukció 70.
- [173] Vö. ua. 68.
- [174] Vö.LG46.
- [175] Vö. 35/a javaslat.
- [176] GS 4.
- [177] AAS 56:639. (VI. Pál: Ecclesiam suam enciklika, III.)
- [178] PL 76, 954. (Nagy Szent Gergely: Homiliarum in Ezechielem liber II, II,11.)
- [179] PL 38:492. (Szent Ágoston: Sermo, 78,6)
- [180] CELAM 1992. (IV. általános gyűlés záró dokumentuma, 178.)
- [181] Correspondance, Entretiens, Documents (Conférence „Sur l'esprit de la Compagnie”). Párizs, 1923. IX:592.
- [182] Essential elements instrukció, 23-24.
- [183] Szentháromságról nevezett Boldog Erzsébet: Oeuvres complètes. Párizs, 1991:199. (Trinitéque j'adore)
- [184] Evangelii nuntiandi, 69.
- [185] Vö. 37/a javaslat.
- [186] Vö. LG 46; Evangelii nuntiandi, 69.
- [187] Vö. LG 44, 46.
- [188] Vö. AG 18, 40.
- [189] Monumenta Historica Societatis Iesu 67:166. (Levél római társaihoz Kokinból, 1544. január 15-én)
- [190] Vö. LG. 44.
- [191] Vö. Redemptoris missio 69; Katolikus Egyház Katekizmusa 927.
- [192] Redemptoris missio 31.
- [193] Ua. 2.
- [194] AG 18; vö. Redemptoris missio 69.
- [195] Vö. 38. javaslat.
- [196] Redemptoris missio 44.
- [197] Ua. 46.
- [198] Ua. 52-54.
- [199] Vö. 40/a javaslat.
- [200] Redemptoris missio 55. Vö. AAS 84:429. (A Vallásközi Dialógus Pápai Tanácsa és a Népek Evange-lizációjának Kongregációja: Dialógus és igehirdetés instrukciója, 1991. május 19-én, 45-46.)
- [201] Vö. 40/b javaslat.

- [202] L'Osservatore Romano 1995. IX. 16. (II. János Pál pápa: Ecclesia in Africa szinódus utáni levél, 62.)
- [203] Vö. Evangelii nuntiandi, 15.
- [204] L'Osservatore Romano 1994. X. 3/4. (Rendes Püspöki Szinódus IX. általános ülése: Vita előtti beszámoló, 22.)
- [205] AAS 54:789. (XXIII. János: A II. Vatikáni Zsinat megnyitó beszéde, 1962. október 11-én)
- [206] Vö. 18. javaslat.
- [207] PL 38:685. (Szent Ágoston: Sermo, 123,3-4.)
- [208] PL 61:587. (Poema XXI,386-394.)
- [209] Correspondance, Entretiens, Documents (Conférence „Sur les Régies”). Párizs, 1923. IX:319.
- [210] PL 77:33. (Regula pastoralis 2,5)
- [211] Vö. Salvifici doloris 28–30.
- [212] Vö. ua. 18; Christifideles laici 52–53.
- [213] Vö. Pastores dabo vobis 77.
- [214] Vö. Evangelium vitae 78-101.
- [215] Vö. 43. javaslat.
- [216] Vö. LG 44.
- [217] AAS 87:580. (II. János Pál pápának a Rendes Püspöki Szinódus IX. általános ülését záró koncelebrált szent-misében mondott homíliája, 3. 1994. október 29-én)
- [218] Vö. PG 26:854. (Szent Atanáz: Szent Antal élete, 7.)
- [219] Vö. 39/a javaslat.
- [220] Vö. 15/a és 39/c javaslat.
- [221] LG 4; vö. PO 2.
- [222] Vö. 53. javaslat. Tertio millennio 37.
- [223] Vö. PC 12.
- [224] Vö. 18/a javaslat.
- [225] Vö. PC 13.
- [226] Vö. Veritatis splendor 31-35.
- [227] Vö. PC 14.
- [228] Vö. 15. javaslat.
- [229] L'Osservatore Romano 1995. II. 9. (II. János Pál beszéde az általános kihallgatáson)
- [230] DV 21; vö. PC 6.
- [231] Katolikus Egyház Katekizmusa 125.; vö. DV 18.
- [232] DV 2.
- [233] PO 5.
- [234] GE 18.
- [235] Scritti pedagogici e spirituali. Róma, 1987:294.
- [236] AAS 71:471. (II. János Pál pápa: Sapientia christiana apostoli konstitúció, II.)
- [237] Vö. 41. javaslat.
- [238] Vö. Sapientia christiana II.

- [239] Vö. 36. javaslat.
- [240] Vö. GS 5.
- [241] GS 1.
- [242] Congregavit nos in unum Christi amor instrukció, 34.
- [243] L'Osservatore Romano 1994. I. 24-25. (II. János Pál: Üzenet a tömegtájékoztató eszközök 28. világ-napjára)
- [244] Vö. Ut unum sint 21.
- [245] Ua. 28.
- [246] Vö. 45. javaslat.
- [247] Redemptoris missio, 55.
- [248] Dialógus és igehirdetés 42/a.
- [249] Ua. 42/b.
- [250] Vö. 46. javaslat.
- [251] Dialógus és igehirdetés 42/c.
- [252] Vö. 47. javaslat.
- [253] Folignói Szent Angéla: Il libro della beata Angela da Foligno. Grottaferrata, 1985:683.
- [254] Avilai Nagy Szent Teréz: Libro de la Vida, 32:11.
- [255] AAS 63:498. (VI. Pál pápa: Evangelica testificatio apostoli levél 3.)
- [256] Vö. 48. javaslat.
- [257] GS 41.
- [258] Vö. Evangelica testificatio, 53; Evangelii nuntiandi, 69.
- [259] Vö. 16. javaslat.
- [260] PL 35:1568. (Szent Ágoston: In Ioannis evangelium XXI:8.)
- [261] Vö. Enchiridion Vaticanum 7, 445-453.
- [262] LG 64.